TARKAFORGÓ 20.

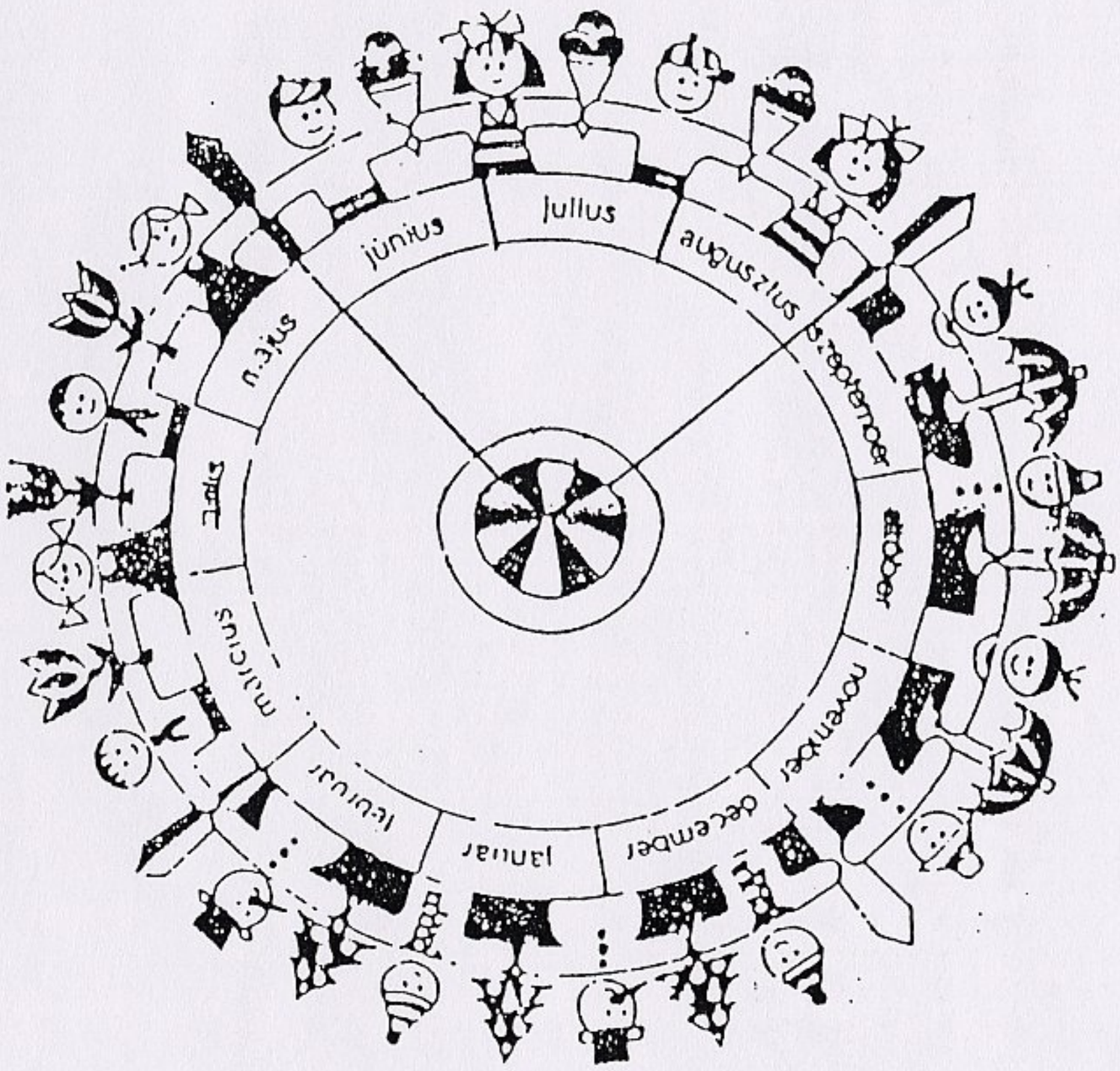

ZALAEGERSZEG
1999.

TARKAFORGÓ

Gyermekkönyvtári foglalkozások

Szerkesztette:

Oláh Rozália

A foglalkozásokat összeállította:

Bogdán Marianna
Czirákyné Tóth Edit
Fejesné Szabó Piroska
Gáll Éva
Gelencsér Katalin
Horváth Ferencné
Horváth Jenőné
Jagasicsné Bogatin Mária
Kiss Gábor
Kondor Gyuláné
Kustán Jenőné
Oláh Rozália
Tüske Lászlóné
Vargáné Magyar Elvira

Felelős kiadó: Kiss Gábor igazgató
Készült a Deák Ferenc Megyei Könyvtár sokszorosító üzemében
250 példányban
Zalaegerszeg, 1999.

Tartalom

Bevezető..... 5

I. Foglalkozások óvodásoknak
„Medvék minden mennyiségben"
(Horváth Jenőné – Kustán Jenőné)..... 6
„...Merre szállnak, megtudom..." – a költöző madarak
(Vargáné Magyar Szilvia)..... 9
Téli álom
(Czirákyné Tóth Edit – Gáll Éva – Gelencsér Katalin)..... 13

II. Foglalkozások kisiskolásoknak
Könyvtárbemutató 1-2. osztályosoknak
(Bogdán Marianna)..... 17
Bálint Ágnes művei. Foglalkozás 3. osztályosoknak
(Jagasicsné Bogatin Mária)..... 21
Őszköszöntő – nyárbúcsúztató. Foglalkozás 3. osztályosoknak
(Fejesné Szabó Piroska)..... 26
Húsvéti népszokások – ajándékkészítés. Foglalkozás 1-4. osztályosoknak
(Horváth Ferencné)..... 30
Meghívó a Négyszögletű Kerek Erdőbe. Foglalkozás 3-4. osztályosoknak
(Tüske Lászlóné)..... 35

III. Vetélkedők
Családi vetélkedő kicsiknek és nagyoknak
(Czirákyné Tóth Edit – Gáll Éva – Gelencsér Katalin – Kondor Gyuláné)..... 50
Az erdő fohásza
– vetélkedő a madarak és fák napja tiszteletére 2-3. osztályosoknak
(Horváth Jenőné – Oláh Rozália)..... 72
Deák Ferenc élete és munkássága. Vetélkedő 6-8. osztályosoknak
(Horváth Jenőné – Kiss Gábor – Oláh Rozália)..... 79

Bevezető

Módszertani kiadványunk a Zala megyei gyermekkönyvtárosok csoportos foglalkozásaiból nyújt válogatást. A könyvtári foglalkozási formák közül a csoportos foglalkozások (óvodásoknak és kisiskolásoknak) és vetélkedők forgatókönyveit adjuk közre a könyvtárosok által összeállított szöveghű formában.

A foglalkozások témái sokszínűek: a természet megismertetése; megemlékezés ünnepeinkről és jeles napjainkról, történelmünk nagy alakjáról éppúgy szerepel a témák között, mint a játékos könyvtárhasználat.

Ajánljuk e módszertani füzetet azoknak a pedagógusoknak és könyvtárosoknak, akik a számítógépes ismeretszerzés mellett fontosnak tartják az olvasás útján könyvekből megszerzett tudást és élményt is.

A Tarkaforgó 20. a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely kiadványaként a Deák Ferenc Megyei Könyvtár gondozásában jelent meg.

I. Foglalkozások óvodásoknak

„Medvék minden mennyiségben”

Foglalkozás nagycsoportos óvodásoknak

Összeállították:
Horváth Jenőné – Kustán Jenőné
a Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársai

A foglalkozás menete	Felhasznált módszerek, eszközök
1) Nézzük meg, mit rejt a mesekosarunk. Kikről, mikről beszélgetünk a mai találkozásunkkor? *mackókról*	Irányított beszélgetés.
2) Hol találkozhatunk még a mi mackóink társaival? *erdőben, állatkertben, cirkuszban stb.* *könyvekben, újságokban, televízióban stb.*	
3) Mit gondoltok, ezek a macik tudnak időjárást is jósolni? A néphagyomány szerint február 2-a a medve napja. Mit jelenthet ez? Segítségül hallgassátok meg Weöres Sándor: A medve töprengése című versét a Kaláka együttes feldolgozásában. Mit jelenthet ez a „kibújás” vagy „bebújás”? *február 2-án, amikor a medve kijön a barlangjából és nem látja meg a saját árnyékát, kint marad, mert már közeledik a jó idő; ha azonban megpillantja, akkor visszabújik, mert még várni kell a melegre*	Hangkazetta: Nálatok laknak-e állatok?
4) Szerintetek egy mackó járhat-e óvodába? – Bizony járhat. Jó példa erre Kormos István Vackor nevű aranyos mackója. Ismeritek őt? Most hallgassátok meg, hogyan indult el Vackor az óvodába! Mi mindent csinálhatott Vackor az óvodában? Ti mivel töltitek napjaitokat az óvodában?	Felolvasás: Kormos István: Mese Vackorról, egy pisze kölyökmackóról, Vackor elindul az óvodába.
5) Táncolni tudnak-e ezek a mackók? *igen* Ti is tudtok? „Mackótánc” Halász Judit Helikoffer című kazettájáról a Medve nóta című dalra.	A mackók morgásának utánzása: játékos mackótánc. Hangkazetta: Halász Judit: Helikoffer.
6) Nagyon ügyes táncos mackók voltatok. Most a kikészített könyvek segítségével ismerkedjünk meg az igazi medvékkel. Próbáljunk válaszolni a következő kérdésekre. Hol élnek a medvék? Mit esznek, mivel táplálkoznak a medvék? Mekkorára nőhetnek ezek a medvék? A medvéknek milyen fajtáit láthatjuk a könyvekben?	Könyvek nézegetése, képolvasás.

7) Miután alaposan megismerkedtünk a sokféle mackóval, próbáljuk meg felidézni a mérges, a nevetős, morcos, a sírós stb. mackó arcokat, és a kiosztott lapon fejezzétek be a megkezdett rajzokat!

Rajzos feladat.

Felhasznált irodalom

Alderton, D.: Állatbébik. Móra, 1993.
Bauer, V.: Hol laknak az állatok? Pesti Szalon, 1996.
Bocs, Buci Maci, Dörmögő Dömötör számai
Cork, B.: Az erdő könyve. Novotrade, 1990.
Kányádi Sándor: Tavaszi tarisznya. Móra, 1982.
Kormos István: Mese Vackorról, egy pisze kölyökmackóról. Móra, 1978.
Riha, S.: Kérdezd meg, hol lakunk! Magyar Könyvklub 1996.
Tandori Dezső: Medvék minden mennyiségben. Móra, 1984.
Taylor, B.: Állatatlasz. Gulliver, 1993.
Young, C.: Nyomozás az állatvilágban. Passage, 1996.
Zeff, C.: Állatok: Képeskönyv. Novotrade, 1989.

MACKÓ TABLÓ

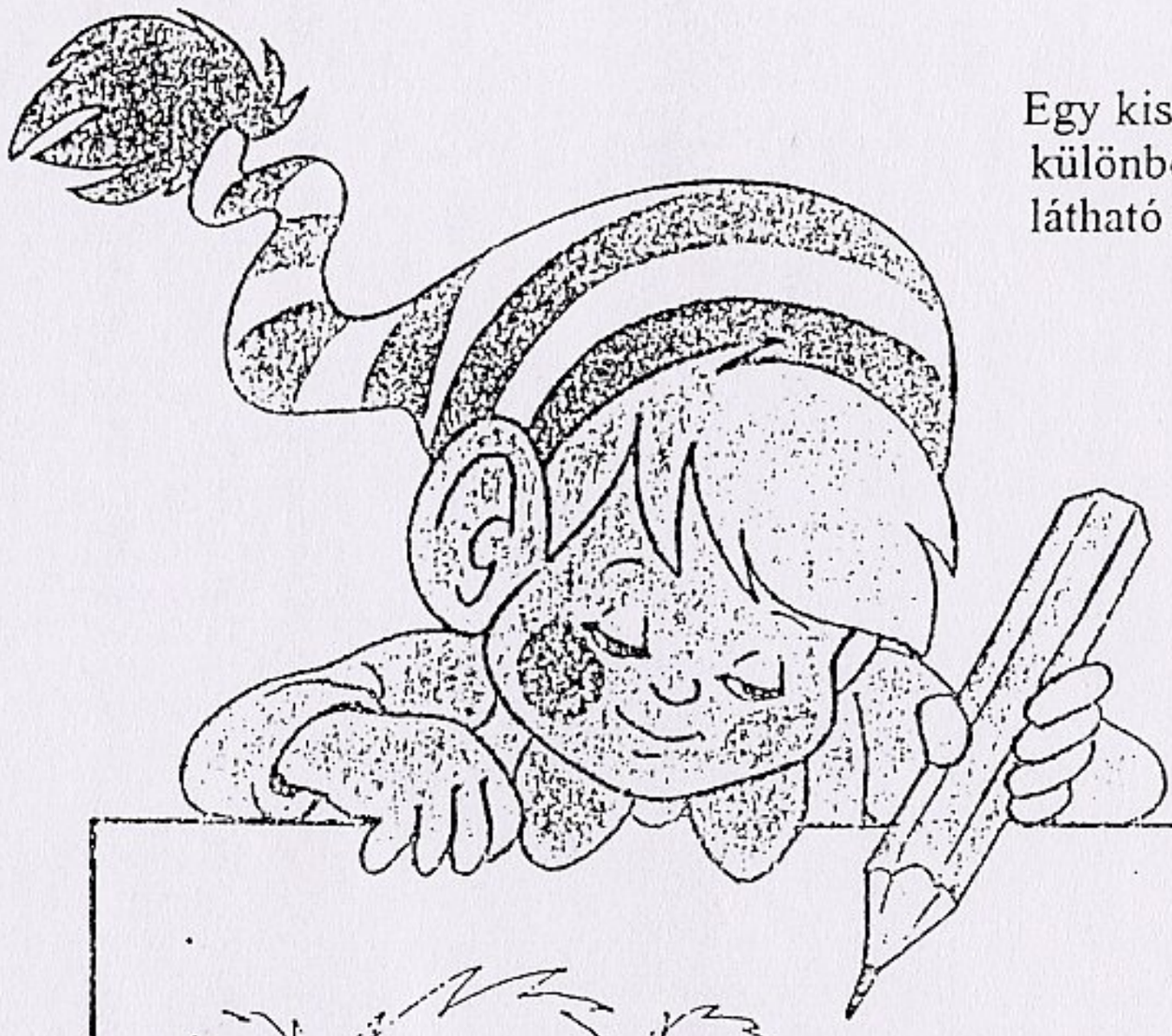

Egy kis gondolkodással, ötlettel, némi fantáziával különböző arckifejezéseket varázsolhatsz a képen látható macik arcára. Egy kicsit segítettünk mi is.

„...Merre szállnak, megtudom...” – a költöző madarak

Foglalkozás óvodások részére

Összeállította:
Vargáné Magyar Szilvia
a Keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár munkatársa

A foglalkozás célja: ráirányítani az óvodások figyelmét arra, hogy a madarak egy csoportja ősszel délre költözik.

A foglalkozás menete	*Felhasznált módszerek, eszközök*
I. Hallgassuk meg Nemes Nagy Ágnes Madarak című versét! Miről szól a vers? (Meghallgatás után beszámoló.)	Felolvasás.
A mai foglalkozásunkon a madarak költözéséről beszélgetünk.	Irányított beszélgetés.
1) Miért költöznek el ősszel a madarak? *nem találnak elegendő táplálékot, a hó beborít mindent, a melegebb vidéken viszont bőven akad rovar és egyéb eleség;* *rövidebbek a nappalok, így kevesebb idő jut az élelem keresésére*	
2) Honnan tudják, mikor induljanak? *külső és belső tényezők, a viselkedési ritmusokat az évszakokkal a nappal hossza hozza összhangba*	
3) Hogyan tájékozódnak? *mágneses iránytű (É, D, K, Ny érzékelése); napiránytű (nap állása); éjjel a hold, a csillagok helyzete vezérel; a táj jellegzetességei, a folyók, a hegységek alakja*	Szemléltetés: iránytű, terepasztal.
4) Mikor repülnek? *nappal:* *a) nagy testű, jól repülő madarak, kihasználva a felszálló légáramlatokat* *b) repülő rovarokkal táplálkozók (a fecskék vándorlás közben is esznek)* *c) általában a csapatokban repülő madarak*	
A vers formájának megfigyelése. *éjjel:* *a) kis termetű verébfélék (nappali órákban táplálékot keresnek)*	Felolvasás: Hárs Ernő: Vadludak.

5) Honnan van energiájuk a tengereket, sivatagokat átszelni?
vándorlás előtt zsírtartalékot halmoznak fel, ez az „üzemanyaguk" (a zsírt energiává, szén-dioxiddá és vízzé alakítják)

6) Vajon honnan tudunk ennyi mindent a madarak költözéséről?
könyvekből, tapasztalatokból, megfigyelésekből, gyűrűzés által
Miért gyűrűzik a madarakat?

Felolvasás: Minden napra egy kérdés 35. o.

II. Hallgassuk meg Móra Ferenc: A cinege cipője című versének megzenésített változatát!
Figyeljetek arra, hogy milyen költöző madarak fordulnak elő benne!
daru

gólya

bölömbika

búbosbanka

fecske

Miért ül a fecske a dróton?

Hanglemez: Halász Judit: Helikoffer.
Szemléltetés képekkel: Az állatvilág enciklopédiája 1., Vízimadarak 58-61. o.
Schönert, C.: Gólyaesztendő. Videó: Magyarország állatvilága.
Lukesová, M.: Állatvilág képekben 22. o.
Lukesová, M.: Állatvilág képekben 24. o.
Schmidt E.: Fecskét látok, szeplőt hányok.
Felolvasás: Teknős P.: Kérdezz! Felelek mindenre 61. o.
Videó: Vadvirágos réteken.

2) Ki tud a felsorolt állatok valamelyikéről verset, mondókát, éneket?
Tanuljunk közösen egy mondókát!

Meghallgatás.

Közös tanulás.

Fecske csicsereg,
mindent kifecseg.
Azt is, jön a nyár,
azt is, tova száll.

3) Ki tudja, melyik madár a „Föld legnagyobb vándora"?
sarki csér

Szemléltetés: Az állatok viselkedése 47. o. (földgömb)

III. Befejezésül hallgassatok meg egy aranyos, megható történetet.
Adebár miért nem tudott elrepülni délre? Hogyan segítettek rajta?

Felolvasás: Geiling, I.: Adebár mesél.

Az ügyesebbek jutalmul mondókás színezőt vagy papírból hajtogatható fecskét választhatnak.

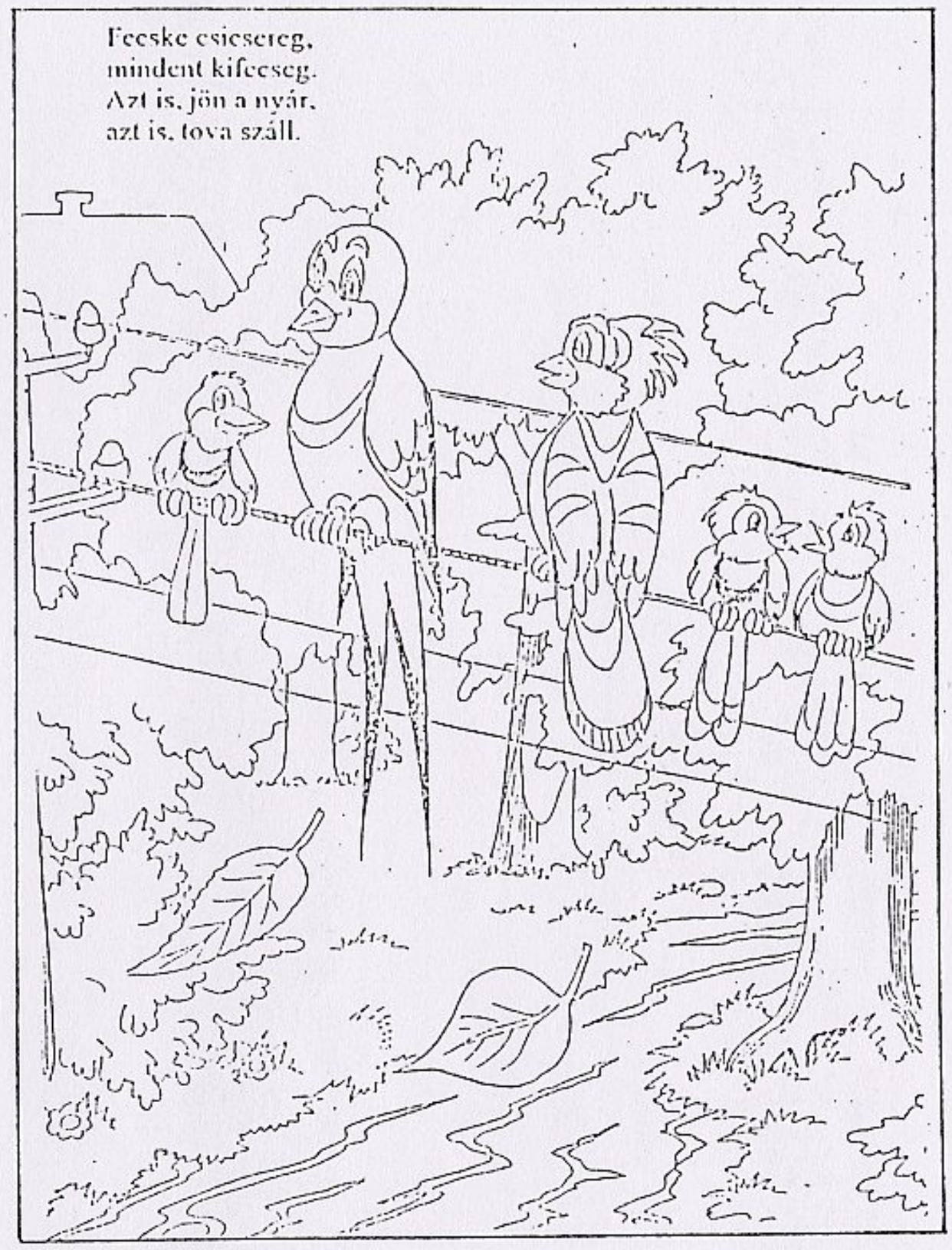

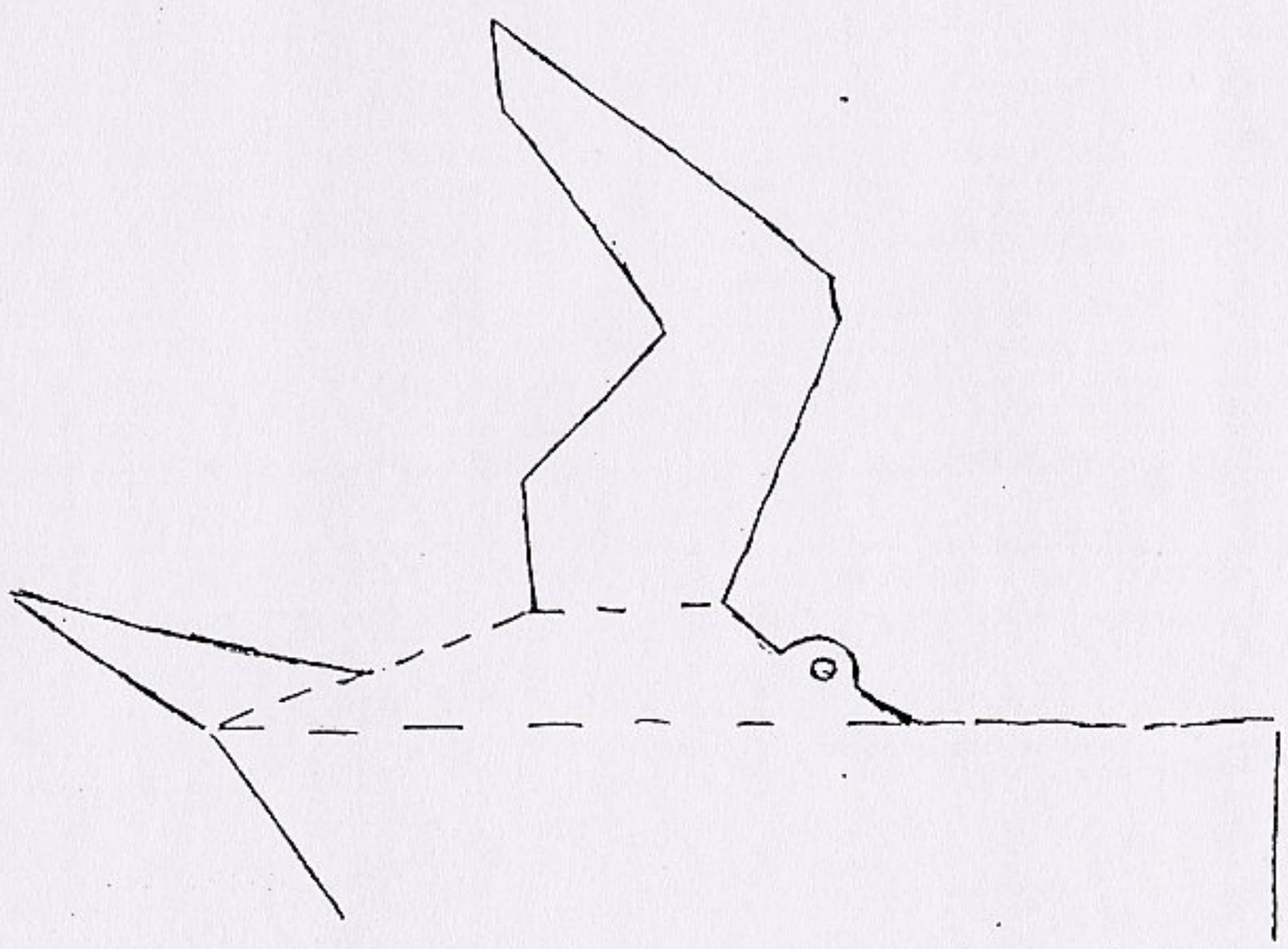

Felhasznált irodalom

Az állatok viselkedése. Helikon, 1992.
Az állatvilág enciklopédiája. Madarak. 1. Vízimadarak. Helikon, 1991.
Colditz, G.: Állatrekordok. Fabula, cop. 1994.
Geiling, I.: Adebár mesél. Móra, 1978.
Minden napra egy kérdés. Móra, 1991.
Minden napra egy vers. Bíbor K., cop. 1996.
Mondókák III.: Mondókák, versek, dalok. Tóth Kvkereskedés
Nemes Nagy Ágnes: Szökőkút. Móra, 1984.
Lukesová, M.: Állatvilág képekben. Móra : Madách, 1985.
Park-Usborne képes élővilág. Park., cop. 1996.
Schmidt Egon: Fecskét látok, szeplőt hányok. Móra, 1987.
Schönert, Claus: Gólyaesztendő. Móra : Arnold Verl., 1979.
Szederjei Magda: Az ösvény titka. Móra, 1964.
Teknős Péter: Kérdezz! Felelek mindenre. Móra, 1986.

Téli álom

Összeállították:
Czirákyné Tóth Edit – Gáll Éva – Gelencsér Katalin
a Zalaegerszegi Apáczai Csere János ÁMK munkatársai

A foglalkozás menete

Felhasznált módszerek, eszközök

A foglalkozáshoz szükségünk lesz egy rajzolt vagy ragasztott, nagy alakú képre – hogy távolabbról is jól látható legyen –, amely téli, kopár fát, bokrot ábrázol. Látszania kell a gyökérzetnek is, ahogy a föld alá nyúlik, mert sok állatnak itt lesz a téli lakóhelye. Ezeket az üregeket szürke karikával jelöltük. Szükségesek továbbá kisebb képek szarvasról, madárról, rókáról, nyúlról, vaddisznóról, mókusról, borzról, medvéről, csigáról, sünről, peléről, hörcsögről és gyíkról. (Illetve bármely olyan állatról, amely télen elbújik, téli álmot alszik.)
A foglalkozás óvodások számára készült, ezért a képet úgy helyezzük el, hogy ők is elérjék. Az állatok képeit felmutatjuk, ők kitalálhatják a nevét és feltűzhetik a képen a megfelelő szálláshelyre.

1) Először a télről beszélgetünk. Milyen hónap van most? Melyek még a tél hónapjai? A versben előfordul az új esztendő. Mit jelent ez?

2) Szeretitek-e a találós kérdéseket? Mondok egyet:

Égből hullok,
fehér vagyok.
Szeretem a
kemény fagyot.
Siklik rajtam
szánkók talpa,
víg csatákban
vagyok labda,
de ha olvad,
vízzé válok,
pára leszek,
égbe szállok.
(Donászi Magda: Hópihe)

3) Milyen az időjárás télen?
hull a hó, jég, jégcsap, jégvirág, hideg, köd, zúzmara

Zene: Énekmondó: De jó volna című kazettájáról Gazdag Erzsi: Hófarsang.

4) Miről szól a vers? Melyik a leghidegebb szél?
az északi szél

Hanglemez:
Dévai Nagy Kamilla Ballagó évszakok című lemezéről,
Kányádi Sándor: Fülig kucsma.

5) Mit csinálnak télen az állatok? Felmutatjuk a megfelelő képet, és aki jól válaszol, kitűzheti a helyére.

·*madarak: elköltöznek már ősszel, mert a hidegben, fagyban nem találnának élelmet;* (hova költöznek?) *ha maradnak: madáretetővel segíthetünk nekik (*Mit tennétek az etetőbe?) *magok, szotyola, szalonnabőr...*

·*erdei állatok: róka, vaddisznó, szarvas, nyúl – erdészek etetik őket, mert nehezen találnak a hó alatt táplálékot*

(Ezek az állatok nem alszanak téli álmot, így nincs üregük rajzolva.)

·*a medve ősszel jól teleeszi magát, mert a téli álom idején csak nagyon ritkán táplálkozik; amikor igazán hidegre fordul az idő, bebújik barlangjába és tavaszig csak néha jön elő; barlangja bejáratát ágakkal zárja el; nem alszik igazi téli álmot, inkább csak pihen; álma hosszabb és mélyebb, mint nyáron; a medvebocsok is télen születnek meg*

·*mókus: az ősszel összegyűjtött élelmet több helyre dugdossa, fák odvába, üregekbe raktározza; odúját levelekkel, ágakkal béleli ki; télen többször felébred, megkeresi éléskamráit; nem alszik igazi téli álmot*

·*hörcsög: csak rövid ideig szunyókál, de tavaszig nem bújik elő föld alatti lakásából; néhány naponként felébred, fürgén körbeszalad és jóízűen falatozik az ősszel összegyűjtött csemegékből; élelemből hatalmas mennyiséget halmoz fel a szerteágazó üregekben*

Kinek van köztetek hörcsöge otthon? Alszik-e téli álmot? (A lakásban tartott hörcsögök nem alszanak hosszabb ideig, mert a szobában nincs olyan hideg, mint a szabadban.)

·*a csiga beássa magát a föld alá és vízhatlan lemezzel lezárja a háza bejáratát*

·*a sün bokrok, gallykupacok, száraz levelek alá bújik, belehemperedik az avarba, így a levelek paplanként veszik körül; így készít meleg fészket a hosszú téli hónapokra; a hideg időben életfunkciói lelassulnak, tavaszig fel sem ébred*

·*pele: nyár végétől bőségesen táplálkozik, jól meghízik, így vonul pihenni föld alatti vackába; lompos farkát magára hajtva szenderül álomba; egyik fajtája nagyon szereti a mogyorót, innen kapta a nevét: mogyorós pele*

·*gyík: egy rakás gally vagy farönk alá csúszik be, illetve kőhasadék mélyén tölti a telet; teste a kinti hőmérséklettel együtt melegszik illetve lehűl; télen tetszhalottként alszik*

·*borz: bebújik föld alatti vackába, de nem alussza át az egész telet, csupán nem bújik elő a hidegben; a kis borzok is ekkor születnek meg*

Zene: Lurkó együttes Csibetanya című lemezéről Bújj, bújj, medve és A bundám szőrös

6) Mit csinálhatnak télen a vízben élő állatok?
Egyes halak továbbra is úszkálnak. Biztosan láttatok már horgászokat, amint léket vágnak a befagyott tavon; más halak befúrják magukat az iszapba, életfunkcióik lelassulnak, így várják ki a tavaszi olvadást.

Zene: Dévai Nagy Kamilla: Ballagó évszakok című lemezéről Kányádi Sándor: Befagyott a folyó.

7) Szeretitek-e a telet? Mit lehet ilyenkor a szabadban csinálni?
szánkózás, sielés, korcsolyázás, hógolyózás, fakutyázás, csúszkálás, hóember építése

Hangkazetta: Móra Ferenc – Rigó Béla – Lukácsy Katalin: Z Z Labor: Zengő ABC című kazettáról Uccu, csípd meg...
Felhasználhatjuk még a Szélkiáltó együttes Bukfenc című lemezéről Fenyvesi Béla Szélkiáltó-kánonját.

Az anyaggyűjtés során több, állatokról szóló könyv került a kezünkbe. Azt tapasztaltuk, hogy vannak eltérések a leírtakban. Mi ezeket az adatokat választottuk ki. Mostanában jelent meg egy okos és látványos könyv Susanne Rihatól Láttál-e már télen medvét? címmel. Ez nagyszerűen használható ehhez a foglalkozáshoz.

Ajánlott irodalom

Bauer, Ernst W.: Színes állatvilág. Fortuna Print, 1993.
Bauer, V.: Hol laknak az állatok? Pesti Szalon, 1996.
Beaumont, É.: Erdei állatok. Passage, 1994. (Állatok képeskönyve)
Casalis, A.: Állatok és lakóhelyük. Juventus, 1993. (A természet csodái)
Dalmais, Anne-M.: 366 és négy történet a természetről. Móra, 1994.
Schmidt Egon: Az erdők állatvilága. Officina Nova, 1991. (Pillantás a természetre)

II. Foglalkozások kisiskolásoknak

Könyvtárbemutató 1. osztályosoknak

Összeállította:
Bogdán Marianna, főiskolai hallgató
(1997)

A foglalkozás menete	Felhasznált módszerek, eszközök
Üdvözlés, a gyerekek köszöntése. Bemutatkozik a könyvtáros és elmondja, hol vagyunk (Deák Ferenc Megyei Könyvtár). Bemutatkoznak a gyerekek (iskola, osztály). Kik jártak már könyvtárban? Ha igen, kivel? Hogy tetszett, mi tetszett benne?	Közben halk zene szól pl. egy vidám Halász Judit dal.
1) A könyvtárról alkotott elképzelésekről beszélgetünk, ki mit gondol róla, mit tud róla? Honnan lehet könyvekhez jutni? *könyvesbolt, könyvtár* Mi a hasonlóság és mi a különbség köztük? Szerepjáték: Most játsszuk el, hogy valaki könyvet vásárolt a könyvesboltban! Mit kell tennie? Valaki a könyvtárból akar kölcsönözni. Mit kell tennie? (Segít a könyvtáros!) Az elhangzottak alapján: Mi a könyvtár? *könyvek tára, mindenki használhatja*	
2) Mint látjátok, itt rengeteg könyv van. A könyvtáros nénik feladata a könyvek rendben tartása, valamint, hogy nektek segítsenek. Nézzetek ide, hoztam néhány képet! Nézzétek meg őket alaposan és fejtsétek meg, mit lehet a könyvtárban csinálni! *olvasás, zenehallgatás, diafilmvetítés, videovetítés*	
3) Ha valaki haza akarja vinni a könyvet, beiratkozhat és kölcsönözhet. Mindenki kap egy olvasójegyet és kölcsönzőtasakot (a kölcsönzés megbeszélése).	
4) Most ismerkedjünk egy kicsit a könyvvel! Kézbe veszek egy könyvet és megmutatom, amit mondok. Minden könyvnek van címe. Ennek mi a címe? A legtöbbnek van írója is. Ennek ki az írója? Nyissuk ki a könyvet, mit láttok még benne? *képeket, rajzokat, sok betűt*	
5) Látjátok milyen sok könyv van, ezért minden könyvnek megvan a maga helye. Nézzetek a táblára! Egy dominórejtvényt láttok. Rakjátok nagyság szerinti sorrendbe a dominókat! (A dominókra az ábécé betűit rajzoltuk fel.) Ha	

így összeolvasod a betűket, kiderül, hogy tudnak rendet tartani a könyvek között. Tudjátok mit jelent az ábécé?
ábécé = betűrend pl. az osztálynévsor is betűrendben van

6) Most nézzünk körül a polcokon! Milyen könyveket szerettek általában olvasni (vagy mit olvasnak nektek a szüleitek, a tanító néni)?
meséket, verseket

A mesék és a versek a szépirodalomhoz tartoznak. Itt találjátok meg őket. Nézzetek körül!
Hol találtok olyan könyveket, amiben pl. állatokról, országokról, játékokról stb. olvashattok? Ezek az ismeretterjesztő könyvek.
Ha kicsit nagyobbak lesztek és már jól tudtok olvasni, akkor már hosszabb, nehezebben olvasható könyveket is olvashattok. Ezek az ifjúsági irodalomnál találhatók. (Vannak történelmi és kalandregények is stb.)
Mi micsoda? Ismeritek ezeket a könyveket? Szeretitek lapozgatni őket? Ezek sorozatok tagjai, amiket együtt találhattok meg a polcon.

Könyvsorozatok:
Búvár zsebkönyv
Mi micsoda?

7) Most játsszunk együtt! Van egy vendégünk, Füles, akit bizonyára ismertek, és amint látjátok, nagyon szomorú. Vajon miért?
Mert egy kisgyerek nagyon rossz dolgokat állított a könyvtárról. Figyeljetek! Azt mondta:
„Innen nem szabad könyvet kölcsönözni! Itt aztán kedvemre kikiabálhatom magam! Mindegy, hogy hová teszem vissza a könyveket és az állapotára sem kell vigyázni!"
Ezért sír Füles. Vigasztaljátok meg azzal, hogy kijavítjátok a kisgyerek állításait. (Segítek, ha kell!)

Itt lehet könyveket kölcsönözni!
Itt nem szabad hangoskodni, mert zavar másokat!
Minden könyvet a helyére kell visszatenni!
A könyvekre nagyon kell vigyázni!

Ügyesek voltatok, ezért most mindenki kap ajándékba egy képet, ami Micimackót és Malackát ábrázolja. Ugye, milyen jó barátok? Szeretném, ha mi is ilyen jó barátok lennénk, és nagyon gyakran és szívesen jönnétek hozzánk, hogy együtt játszhassunk.
Ha van kedvetek, böngésszetek a könyvek között vagy színezzétek ki a képet!

Hangkazetta: Bródy János: Micimackó című dala

8) Befejezésül két könyvet is szeretnék ajánlani:
Könyves-Tóth Lilla – Gaál Éva: Keresd a könyvtárban!
Könyv- és könyvtárhasználati munkafüzet az általános iskola 1-2. osztályosai számára

9) Dicséretek, értékelés, elköszönés.

©Disney

Bálint Ágnes művei

Könyvtári foglalkozás 3. osztályosoknak

Összeállította:
Jagasicsné Bogatin Mária
a Zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár munkatársa

A foglalkozás menete	Felhasznált módszerek, eszközök
A mai alkalommal egy magyar írónő nagyon kedves meséivel, mese- és ifjúsági regényeivel ismerkedünk meg. Hogyan tudhatjuk meg egy könyvről a legfontosabb dolgokat anélkül, hogy az egészet elolvasnánk? Igen, megnézzük az íróját, címét, az ismertető szövegét, a tartalomjegyzéket. Kérem, hogy mindenki keresse meg a nála lévő könyvben az említetteket, mert ezek segítségével tudjuk majd megfejteni a rejtvényt! Aki úgy gondolja, hogy adott kérdésre nála van a helyes válasz, írja be a megfejtést és mutassa meg a könyvét a társainak.	Könyv: Bálint Ágnes mese- és ifjúsági regényei.

1) A könyvek írójának keresztneve?
   Ágnes

2) Az írónő egyik ifjúsági regényének címe, amelyben egy egész család költözködik folyton: kis lakásból nagy lakásba, nagy lakásból pedig egy óriási kastélyba.
   Madárfürdő

3) A Labdarózsa és a Labdarózsa lámpája című könyvek illusztrátorának vezetékneve?
   Reich

4) Az Egy egér naplója című meseregény egyik fejezetének címe, amit valószínűleg ti is nagyon szívesen fogyasztanátok, ha itt lenne.
   gyümölcstorta

5) Hangutánzó szó, amely egyben Bálint Ágnes egyik meseregényének címe is. S a könyv történetei miről szólnak? Természetesen a tűzről!
   Duruzsoló

6) Vajon hogyan lehet, hogy egy első osztályos az első perctől fogva otthon érzi magát azon a helyen, ahová minden gyerek szeptemberben kezd járni? Kell hozzá egy kedves Tatuska, egy faliszekrény és nem kevés ábrándozás. A könyv címe nem is lehet más, mint ... a faliszekrényben.
   Iskola

7) „Én pedig ülök, azzal a mozdulatlansággal, amelyet még gyerekkoromban szoktam meg. Gyerekkoromban, mikor órákig el tudtam nézni méheket, hangyákat, gyíkokat, békákat, szúnyoglárvákat, mindenféle élőlényt. Mert nekem egy állat addig érdekes, míg él, és azt csinálhatja, ami jólesik neki."
Ezért várja meg az írónő ölbe tett kézzel, hogy elszálljon a szép fehér papírlapról az a kis állat, amelyről a könyve a címét kapta.
lepke

8) A könyv története egy titkos rejtekhelyen játszódik, egy vonat ülése mögött, ahol a főhős és barátai meghúzódnak. Milyen lény e kalandos utazás Flórikája?
tündér

9) Az írónő egyik könyvének főszereplője, akit azért kergetett el a gazdája, mert belőle úgysem lesz soha tisztességes disznó, hiszen akkora csak, mint egy szem ...
mazsola
A kedves kis bábfigurának sokáig örülhettek a gyerekek a televízió esti meséjében.

10) Az egyik meseregényben egy fekete szemű, szürke kis egérből babaarcú, kedves boszorkány lesz. Így hát nem csoda, hogy összebarátkozik egy macskával. Mi a macska neve?
Hercsula; a könyv címe: Az elvarázsolt egérkisasszony

11) Ő rajzolta a Hajónapló című regény illusztrációit. A vezetéknevére van szükség.
Sajdik

12) Egy szép, kertes házban lakott két elkényeztetett, kövér macska. A ház ura emiatt olyan kutyáról álmodott, amelyik macskát ebédel, reggelizik, vacsorázik. Álma megvalósult, a házban megjelent egy eleven kutya. Így kezdődött el a kutya-... háború
macska

13) Virágnév, amelyet az írónő egyik meseregényében egy jóságos, öreg kutya visel.
labdarózsa

14) A Micsoda pók a vízipók! című könyv a víziország életét, lakóit mutatja be. Egy mulatságon hangzik el „A cikáda könnyen él" című dal, amely egyben egy fejezet címe is. A dalt eléneklő állat ...
kabóca

15) ... a macskák réme
Frakk

16) A könyv főhősét az osztálytársai nevezték el így, mert egyszer költői szárnyalású előadást rögtönzött egy rovarról, amely lesben áll, hogy minden más rovart megelőzve jusson el a nap első zsákmányához. A főhős címbéli keresztneve:

Darázs

17) E regény hőse napló formájában számol be egy kis lakásban élő háromgyerekes család eseménydús hétköznapjairól. A könyv lapjairól kiderül, hogy nem akármilyen, hanem egy ... családról van szó.

Szeleburdi

18) Mit vettetek észre, kikről, mikről szólnak az írónő történetei? Milyen fajta érzelem süt át még a rövid ismertetőkön is?

gyerekekről, felnőttekről, az ő kapcsolatukról, az állatok szerepéről az emberek életében; a szeretetről

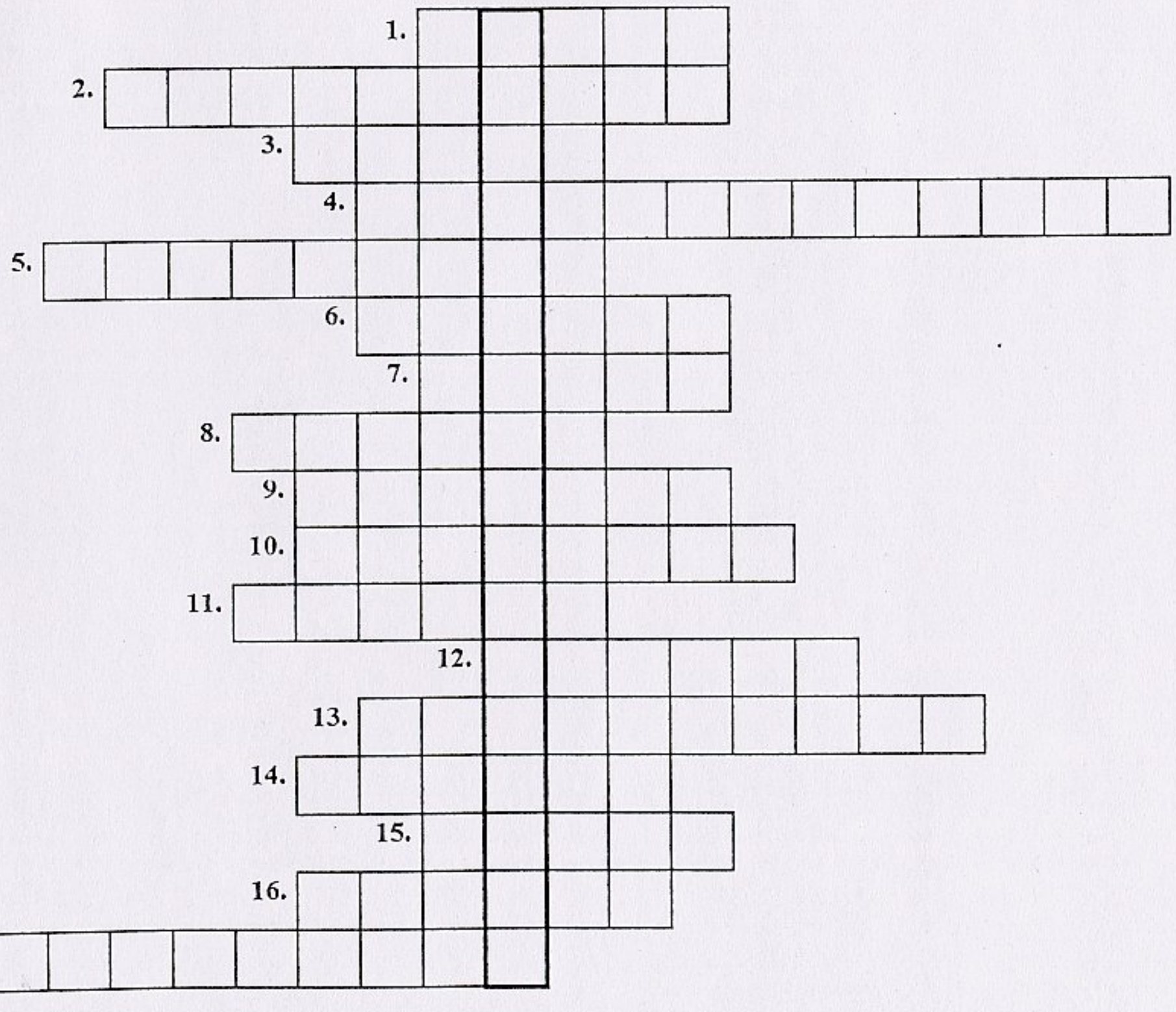

Megfejtés:

Gücülke és cimborái – egy újabb gyermekregény címe

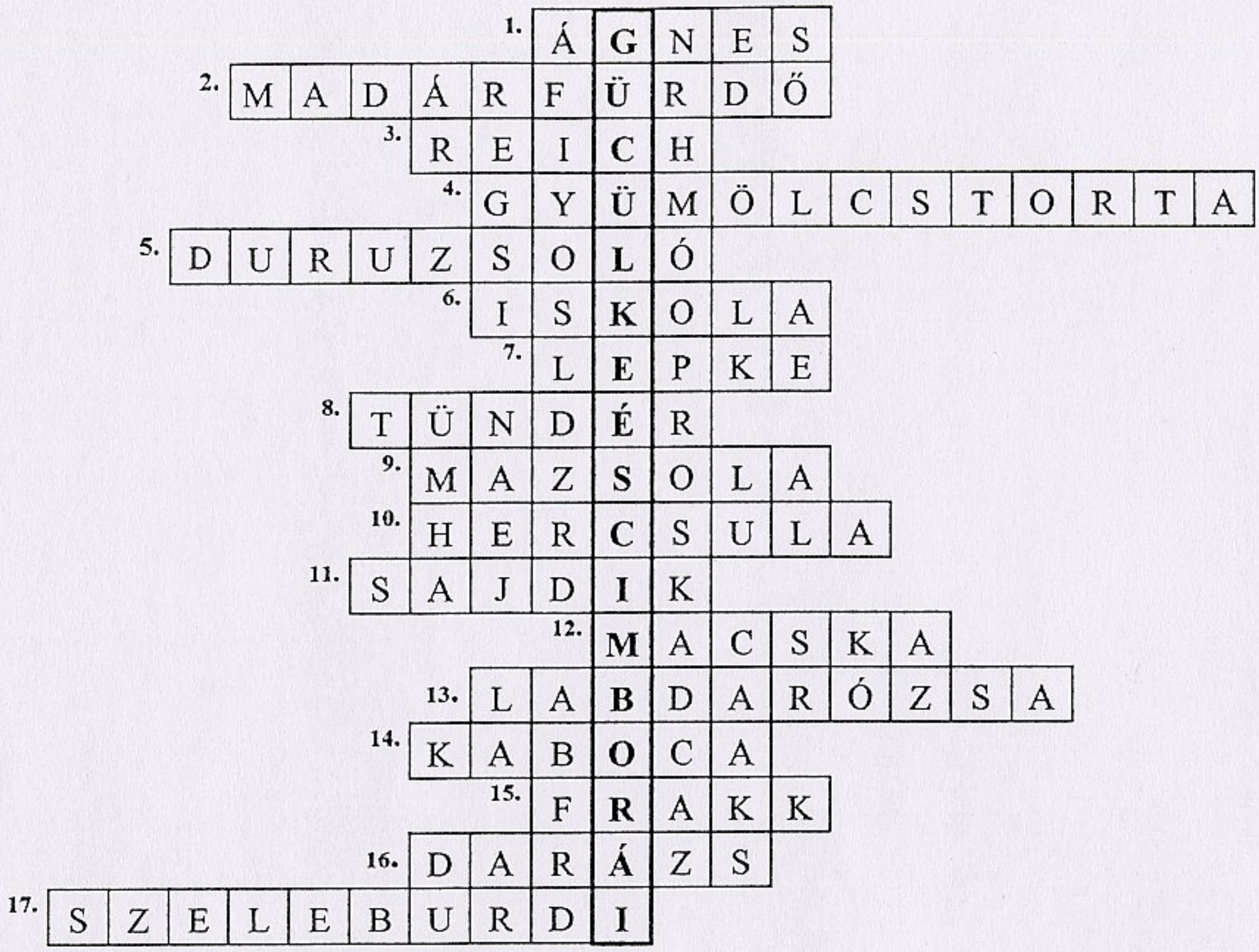

Otthoni feladat:

1) Nézzetek utána az olvasókönyvetekben, hogy melyik fejezetnél lehet legjobban felhasználni Bálint Ágnes írásait!
   szeretet, élet, család – de szinte mindegyiknél, ami nem kimondottan történelem

2) Mit tudhatunk meg az írónőről a Kortárs magyar írók kislexikona és a Ki kicsoda a mai magyar gyermekirodalomban című könyvek segítségével?
   (Azok a gyerekek mondják el, akiknek nem jutott Bálint Ágnes könyv.)

3) Hallottuk, hogy Bálint Ágnes több művéből film, rajzfilm is készült. A Ki mit csinál? Foglalkozások című könyv segítségével állapítsátok meg, milyen foglalkozású emberek szükségesek egy film elkészítéséhez! Lesznek olyan szavak, amelyeknek nem ismeritek a pontos jelentését – pl. producer, operatőr, stúdiómenedzser stb., – ezeket rögtön magyarázzuk is meg a Magyar értelmező kéziszótár és az Idegen szavak és kifejezések szótára segítésével.

4) Utolsó feladatként „rakjunk rendet" köztük!
   Duruzsoló, Egy egér naplója, Az elvarázsolt egérkisasszony, Frakk, a macskák réme, Gücülke és cimborái, Iskola

a faliszekrényben, Koránkelő darázs, Labdarózsa, Labdarózsa lámpája, Lepke az írógépen, Madárfürdő, Mazsola, Micsoda pók a vízipók!, Szeleburdi család

Végül két könyvet ajánlanék mindazok figyelmébe, akiket érdekel a rajzfilmkészítés és a fényképezés: Föld S. Péter: Jó játék a rajzfilm és Kapocsy György: Állatkölykök című könyvét. Az előbbiben – a rajzfilmkészítés fortélyain túl – egy kevés rajzfilmtörténetet is olvashattok, az utóbbi pedig nagyon kedves, ritkán látható fotók segítségével mutatja be különböző állatkerti állatok életének érdekes pillanatait.

Természetesen ajánlom az összes, ma használt Bálint Ágnes könyvet, hiszen kedves, szeretetteli történeteiben nem fog csalódni senki.

Őszköszöntő – nyárbúcsúztató

Foglalkozás 3. osztályosoknak

Összeállította:
Fejesné Szabó Piroska
a Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársa

A foglalkozás menete	Felhasznált módszerek, eszközök
1) Bevezetőként hallgassunk meg egy részletet Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra című verséből!	Felolvasás.
2) Mi történt a természetben? „A Nyár gondolt egyet és nagy titokban összecsomagolt. Elvitte az égről a kéket, a fákról a zöldet, elvitte a virágok szép, színes szirmát, a napsugarak melegét és elrepült messze tájak felé. Az Ősz csak ezt leste. Mindjárt a Nyár helyére költözött, de nem egyedül. Magával hozta barátait, a mindig mérges szelet és a hol pityergő, hol síró-rívó Esőt. Hűvösre fordult az idő..." Milyen különbség van hangulatát tekintve a vers és a meserészlet között? *szomorú, borongós, vidám, örömteli*	Részlet Osvát Erzsébet: A fecskerepülőtéren című meséjéből.
3) Kányádi Sándor a Valami készül című versében érzékletesen írja le az ősz közeledtét. Hallgassátok meg ezt a költeményt!	Felolvasás: Kányádi Sándor: Tavaszi tarisznya. 68. o.
4) Nektek gyerekeknek, diákoknak milyen változást hozott ez az évszak? Ezt a változást idézzük fel most versekkel! *elkezdődött az iskola, vége lett a vakációnak; minden reggel, minden óra előtt megszólal a csengő.*	Molnos Lajos: Becsengetés = Ünnepeljünk együtt. 266. o. Weöres Sándor: Kezdődik az iskola = Ünnepeljünk együtt. 263. o.
Folytassuk ezt a vidám hangulatot egy őszi kiszámolóval!	Donkó László: Évszak-soroló. 41. o.

Őszi kiszámoló

Egy,
felhőben a hegy
kettő,
csupasz a somvessző,
három,
egyre több a dámnyom,
négy,
az ősz belelép,
öt,
esik már a köd,

hat,
jeges a patak,
hét,
zúzmarás a rét,
nyolc
meddig vacakolsz,
kilenc,
kis Ferenc,
tíz,
ha nem sietsz,
napot, nyarat
hamar elveszítsz!

6) Mi jellemzi ősszel a természetet?
rövidebbek a nappalok, bágyadtabban süt a nap; sokat esik az eső; hűvösre fordul az idő; új ruhába öltözik a természet; tarka, színes falevelek, avarszőnyeg a lábunk alatt...

7) Mit csinálnak ősszel az emberek? Milyen munkákat kell ilyenkor elvégezni?
szüretelés, almaszedés, őszi szántás, krumpliszedés, kukoricahántás, az állatok beterelése a szabadból az istállóba

Szépen szemlélteti ezt az őszi hangulatot Kányádi Sándor: Fa az ágát földre hajtja című verse.

Felolvasás: Kányádi Sándor: Fa az ágát földre hajtja = Tavaszi tarisznya. 81. o.

8) Milyen termésekkel, milyen gyümölcsökkel találkozunk a természetet járva? A kérdés megválaszolásához ismét segítségül hívhatjuk a verseket és a könyveket. (Megbeszéljük a vers zeneiségét, a ritmus fogalmát: itt a hosszú és rövid szótagok szabályos váltakozása. Megnézegetjük a Termések című könyv képeit.)

Felolvasás: Weöres Sándor: Galagonya.

9) Beszélgessünk még a termésekről egy kicsit! Tudjátok, hogy a mogyorót melyik állat szereti nagyon?
medve, mókus
Móricz Zsigmond így ír a medve öröméről, amikor beköszönt az ősz. „Jó a ropogó..."

Részlet a Tarka lepke, kis mese című antológiából. 102. o.

10) Ti szeretitek a gesztenyét? Gyurka barátunk nagyon szereti, hallgassátok csak, hogy mennyire!

Felolvasás.

Vadgesztenye fának de vastag
az ága
Szomszédék Gyurija két kezével
rázza
Potyog a gesztenye kipp-kopp
Kipp-kopp Gyurka,
Tüskés az én bundám
Vigyázz az orrodra!

BARNA KÁNYA
FECSKE
BAGOLY
FEKETE RIGÓ
VADKACSA
GÉMFECSKE
HARKÁLY
SZÜRKE GÉM
GÓLYA
VADGALAMB
VARJÚ
VEREB

11) Bizonyos állatok ilyenkor ősszel vesznek tőlünk búcsút. Melyek ezek?
a madarak
Az ősz levelet küld nekik: „Készüljetek, fecske, gólya: Itt az óra indulóra!”

Felolvasás: Nemes Nagy Ágnes: Madarak című verse.

12) Tőletek szeretném megtudni, hogy hova vándorolnak ilyenkor a madarak és miért? Melyek azok a madarak, amelyek vándorútra kelnek, és melyek azok, amelyek hűségesek maradnak télen is hozzánk?
A madaras képen a körben ∩∩ jellel jelöljétek a költöző madarakat és X jellel az itthon telelőket.
Madárnevek felsorolása:
fecske ∩∩, bagoly X, vadgalamb X, vetési varjú X, veréb X, harkály X, szürke gém ∩∩, gólya ∩∩, vadkacsa ∩∩, fekete rigó X, barna kánya ∩∩, cinege X

Schmidt Egon: Hová mennek, honnan jönnek vándormadaraink?
Zenehallgatás: Áprily Lajos: Vadlúd voltam című verse Halász Judit: Helikoffer című kazettájáról.

14) Hárs László gyermekírónk megajándékozott bennünket egy furcsa, szokatlan mesével, aminek a címe: A fecske meséje. Olvassátok el otthon, és készítsetek hozzá rajzot, illusztrációt! A legszebb munkákat a gyermekkkönyvtár faliújságján láthatjátok majd.

Felhasznált irodalom

Donkó László: Évszaksoroló: 100 gyermekvers ünnepnapokra. Jászszentandrás, 1994.
„Hüvelykujjam almafa...” Versek, mesék, játékok, feladatok óvodásoknak – kisiskolásoknak. Tárogató, 1994.
Kányádi Sándor: Tavaszi tarisznya. Móra, 1982.
Schmidt Egon: Hová mennek, honnan jönnek vándormadaraink? 1974.
„Peregnek, porolnak csöppnyi levélhadak...” 1997.
Tarka lepke, kis mese: Versek, mesék, elbeszélések óvodásoknak és kisiskolásoknak. Szöveggyűjtemény. 1994.

Húsvéti népszokások – ajándékkészítés

Foglalkozás 1-4. osztályosoknak

Összeállította:
Horváth Ferencné
a Keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár munkatársa

A foglalkozás menete	Felhasznált módszerek, eszközök
1) Hallgassuk meg Halász Judit előadásában A napsugár című dalt! Végh György verse melyik évszakunkat idézi? Virágot hint a friss szélbe, száll a színek zivatarja – s merre elmegy, a kopár föld virágoktól tarkabarka. *tavasz (április) gyönyörű ez a hónap, mert a húsvét is benne van*	Hanglemez: Halász Judit: Kép a tükörben Végh György: Virághozó április.
2) Mai foglalkozásunkon a húsvéti népszokásokat elevenítjük fel és ajándékok, díszek készítésével készülünk az ünnepre.	
3) Karácsony mellett a húsvét a legszebb ünnepünk. Magyar elnevezése onnan ered, hogy ekkor ért véget a negyvennapos böjt, a húsos ételektől tartózkodás időszaka. *húsvétkor Krisztus feltámadását, a megújuló természetet, a tavaszt egyaránt ünnepeljük* *Nagycsütörtök: Rómába mentek a harangok* *Nagypéntek: Krisztus kereszthalála (vallásos emberek számára nagyböjt napja)* *Nagyszombat: Feltámadás napja (új ruha felvétele) – új tűz ünnepe (húsvéti gyertya a templomban)* *Húsvétvasárnap: Jézus Krisztus feltámadásának ünnepe.* *Húsvéthétfő („vízbevető hétfő”): locsolás (termékenység-varázsló és megtisztuló rítusban gyökerezik)*	Közlés: Magyar néprajzi lexikon 608. o. Irányított beszélgetés.
4) Minek a jelképe a tojás? *az élet újjászületésének, a termékenységnek (a húsvéti ételek és ajándékok legfontosabbika)*	Húsvéti díszek.
5) Minek a jelképe a nyúl? *a húsvéti ünnepé (a pogányság termékenységi jelképei közé tartozott)*	
6) Hagyományaink szerint mi kerül húsvétvasárnap és húsvéthétfőn az asztalra? *tojás, sonka, kalács, torma (bárány)*	

7) Az ünnephez számos népszokás is kapcsolódik, amelyek ma is elevenen élnek városon és falun egyaránt. Ezek közül melyek a legnépszerűbbek?
tojásfestés, locsolás
Milyen népszokásokról hallottatok még?
kiszehajtás, villőzés, barkamenetelés, habajgatás (fűzfasíp fújás)

Húsvétváró.

8) Ki tud mondani locsolóverset?
Én is mondok egy locsolóverset. Vajon ez miért szép? (A tanulók véleményének meghallgatása.)

Ma van húsvét napja.
Locsolkodóversek 9. o.

Rózsa, rózsa szép virágszál,
Szálló szélben hajladoztál.
Napsütésben nyiladoztál,
Meglocsollak, illatozzál!

Mondókák II. 7. o.

Tanuljuk is meg a verset! A többszöri közös elmondás után a hibátlanul és legszebben elmondó kiszínezőt kap jutalmul.

9) Még milyen módon szerezhetünk egymásnak örömet az ünnepre készülődés során?
üdvözlőlap írása, tojás díszítése (hímes, írott, piros, ékkövekkel díszített, patkolt stb.)

a lakás díszítése: tojás a fán (ünnep előtt néhány nappal rügyező, tavaszi ágakat vázába teszünk és ezekre akasztjuk a kifújt, díszes tojásokat); húsvéti csokor, húsvéti koszorú, húsvéti fészek

Nagy húsvéti képeskönyv,
Magyar hímes tojások,
Ünnepi ötletek II.
Húsvéti díszek 19. o.
Húsvét 13. o.
Játékszertár 48. o.
Húsvéti díszek 36. o.

10) Készítsünk mi is húsvéti díszeket!
Minták bemutatása. Képesség szerint négy csoportot alakítunk és az asztalokon elhelyezett sablonok segítségével (irányítással) dolgoznak a tanulók.

I. csoport:
Üdvözlőlap (színezd ki, tedd borítékba és küldd el!)

Húsvéti nyuszi (Színezd ki! Vágd ki a két formát és ragaszd össze!)

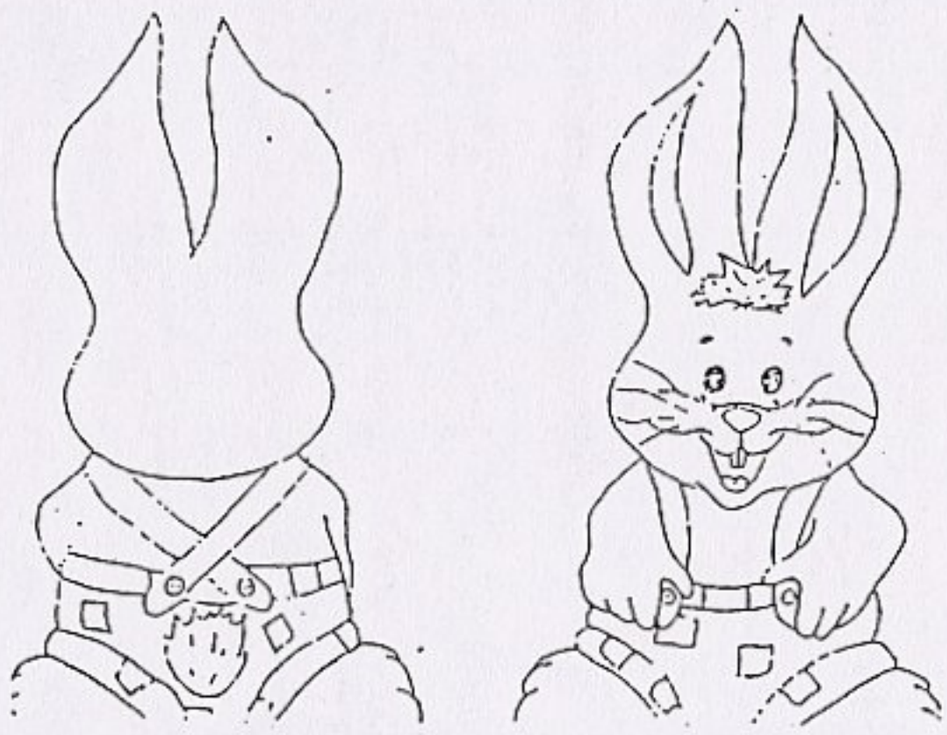

II. csoport
Nyuszi tojástartó

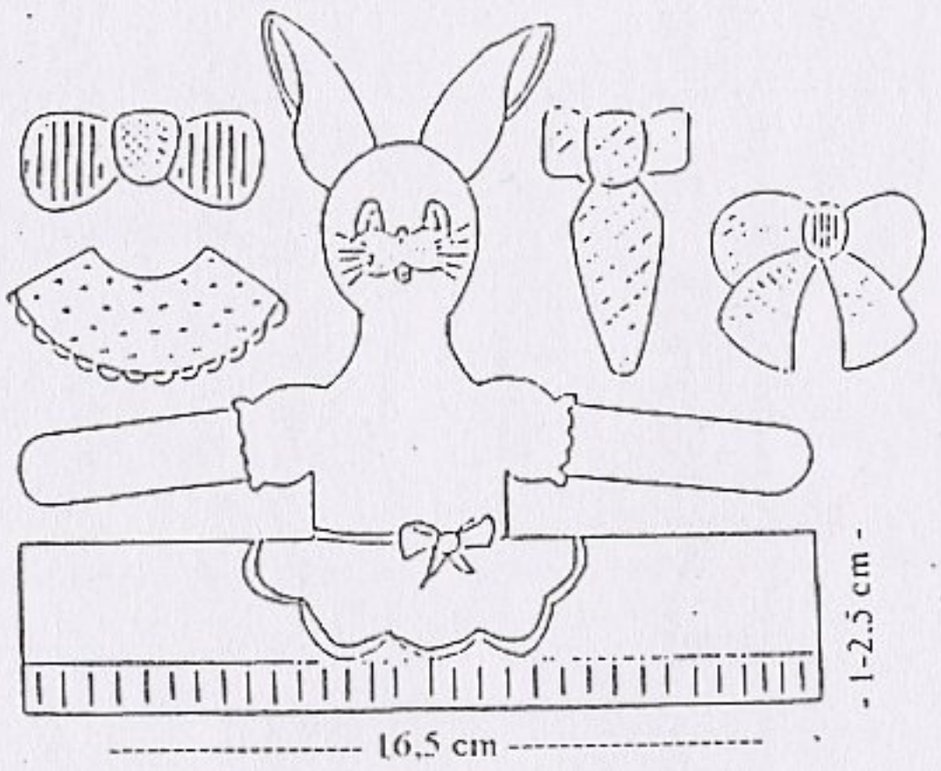

III. csoport
Nyúl
Fesd be a tojást barnára! Utána másold át és vágd ki a füleket és a lábakat barna papírból! Ragaszd fel a füleket a tojás keskenyebbik részére! Utána a – vékony papírcsíkokból vagy cirokseprű szálaiból készült – bajusz felragasztása következik. A szemeket filctollal rajzold a tojásra! Most már csak a fehér vattából készült farkincát kell felragasztani és készen van a tapsifüles.

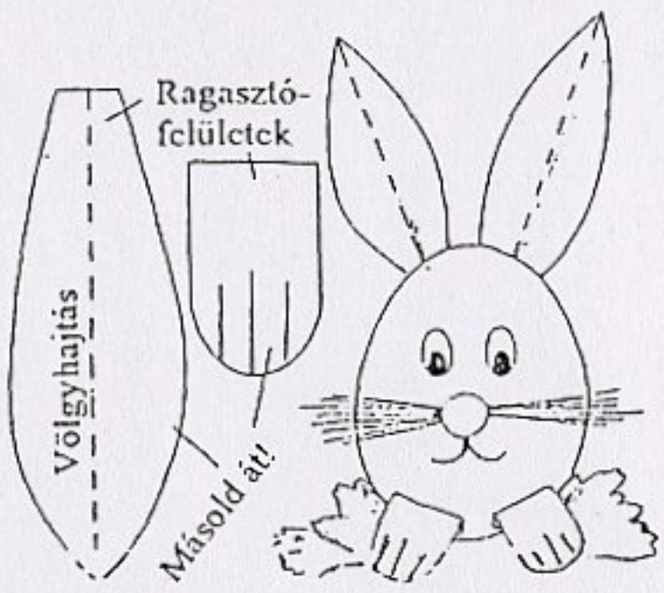

IV. csoport
Csibék és madarak a húsvéti csokorra

A húsvéti díszek közé tartozik a virágzó ágakból kötött húsvéti csokor. Az új életet jelképező kifújt és feldíszített tojásokat szoktunk ráaggatni. És, ha ehelyett papírtojásokkal és -madarakkal díszítenénk a csokrot?

1. Másoljuk le a tojásból kikelő kiscsibét vagy a madarat és rajzoljuk át a tónuspapírra. A széttört tojáshéjra kétszer is szükségünk lesz.

2. Ezután vágjuk ki a képet. A madár kivágandó részeihez használjunk körömollót. A szemet lyukasztóval alakítjuk ki.

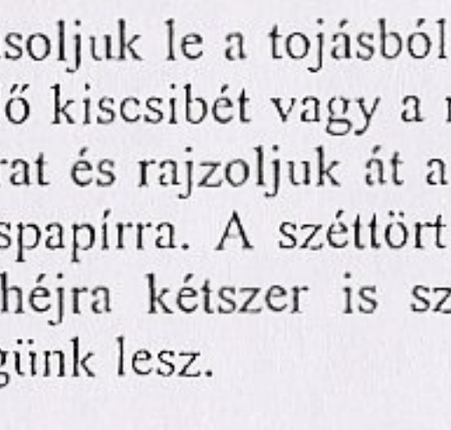

3. Ha túlságosan nehéz kivágni a madártesten megjelölt részeket, természetesen filctollal is rárajzolhatjuk mindkét oldalára.

4. A kiscsibét úgy ragasztjuk fel a tojáshéj egyik felére, hogy felül kikandikáljanak a szárnyai. A héj másik felét ragasszuk a túloldalára.

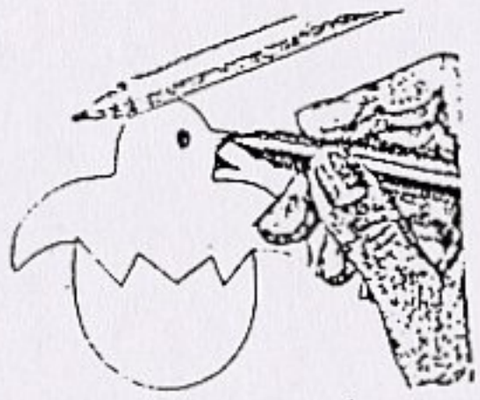

5. Fessünk neki szemet és csőrt filctollal.

6. Tűvel húzzunk át fonalat a képen látható helyeken, hogy a csibét és a madarat a csokorra aggathassuk vele.

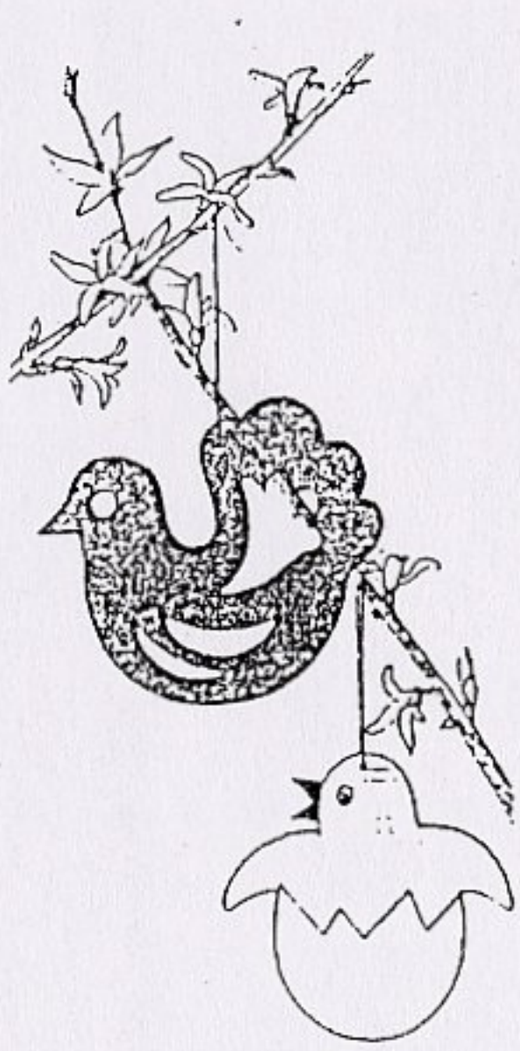

Annyi példányt készíthettek belőle dísznek, amennyi csak tetszik.

Rózsa, rózsa, szép rózsaszál,
Szálló szélben hajladozzál!
Napsütésben nyiladozzál,
Meglocsollak, illatozzál!

11) Miért készítettük az asztalon látható szép díszeket?
örömszerzés, ajándékozás, hangulatteremtés (ünnepvárás)

A foglalkozáson legaktívabbak jutalmul színezőt választhatnak.

Felhasznált irodalom

Barff: Nagy színes barkácskönyv gyerekeknek. Saxum, 1977.
Csörgő Anikó: Húsvét: tanácsok, ötletek az ünnepi előkészületekhez. Pallas Stúdió, 1998.
Devecseri László: Ünnepi ötletek: húsvéttól – szilveszterig. Ciceró, 1995.
Furján Andrea: Húsvétváró. Magister, 1998.
Játékszertár: Ünnepeink farsangtól karácsonyig. Tóth Kvkereskedés, 1997.
Linse: Húsvéti díszek: a természet kincseiből. Holló és társa Kvk., 1999.
Ma van húsvét napja: Locsolkodó versek és régi képeslapok. Nordex, 1992.
Magyar néprajzi lexikon
Makoldi Sándorné: Magyar hímes tojások. Sztélé, 1992.
Mondókák II. Tóth Kvkereskedés, é. n.
Tészabó Júlia: Nagy húsvéti képeskönyv. Móra, 1990.

Meghívó a Négyszögletű Kerek Erdőbe

Foglalkozás 3-4. osztályosoknak

Összeállította:
Tüske Lászlóné
a Lenti Városi Könyvtár munkatársa

A foglalkozás célja

Ismerkedés Lázár Ervin meséivel, a mesék önálló feldolgozása, kérdések és feladatok alapján.
– Kíváncsi vagyok, mennyire ismeritek Lázár Ervin meséit?

A foglalkozás menete

Felhasznált módszerek, eszközök

A 24 fős csoportból két-két gyerek dolgozik együtt. Minden csapat kap egy Lázár Ervin könyvet és borítékban a feladatokat.

1. csapat

1) A borítékban található kép (képek) alapján próbáljátok kitalálni, melyik fejezetet kell elolvasnotok. Ha megfejtettétek, olvassátok el!

2) A borítékban szórejtvényeket találtok. Fejtsétek meg, és a szavak kezdőbetűiből rakjátok össze a szereplők neveit!

hidegben meglátszik . . H . . . .
időt mér . R .
nem hall . . K . .
szín Z . . .
táplálkozik . . Z . .
fogaival őröl . . G
szellőztetünk rajta . B . . .
Piroska ellensége . . R . . .
nem hazudik . G . . . T . . . D
fiúk hordják . . D . . .

Ló Szerafin

eszünk rajta . S . . . .
levesbe tesszük . . N . Á .
nem buta . K . .
lompos farkú rágcsáló . . K . .
nem drága . . C . .

Aromo

Könyv: Lázár Ervin: A Négyszögletű Kerek Erdő.
Kimásolt képek: a Bemutatkozunk című fejezetből Réber László illusztrációi.

szomorú . . N . T . .
erdei állat . . K .
megyünk rajta . T
édesítőszer . U . . R
ajtón van . . . . N . .
mosolyog . . V . .
rágcsáló . G . .
napszak R . . . . .
szúrós állat . . N
lárma . . J
szag I . . . T
gázlómadár . . L Y .
ebédet készít . Ő .
erősen meghúz . Á . T
rendez . G . Z . .
ősz hajú D . R . .

Bruckner Szigfrid

csilingelő jármű . . . L . . . .
családfő . . A
háziállat . . C .
halkan mond . Ú .
tavasz másképp . . K . . . T
forma . L . .
leánynév . Á . I .
állatok fekhelye . . O .
eszünk belőle . . . Y . .
a szomjas ember teszi . . Z . .

Vacskamati

anya másképpen . . M .
füzet régi neve . R . .
fűszernövény K . P . .
télen viseljük . . S . . Y .
őszi gyümölcs . L . .
ebben a pillanatban . O . T
bemegyünk rajta . J . .
együtt énekelnek K . R . .
az ember egyik végtagja . A .
nemesfém . R . . Y

Mikkamakka

esős időben ilyen a cipőd . . R . .
szívesen hallgatod . E . .
vidám . . Ü .
zöldfüves terület . . T
gyorsan fut . Y . .
az égből jön . . Ő
véd az eső ellen . . . R . . .
békemadár . . L . . .
szín . . L .
rúzs kerül rá . J . .
lépked . Á .
embert gyógyít . . . . S
vízinövény . Á .

Szörnyeteg Lajos

súlyos . . H . .
gondolkodnak vele . G .
félős . . . V .
hajra kenik . . E . .
kiabál . R . . .
éjszaka látod . . . M
szeszes ital . U .
fiúnév . . N .

Nagy Zoárd

napszak . É .
idős . . E .
ezen a napon M .
női név . Ó . .
összezárt kéz . . . L
mulatozás . Á . . D .
vidámság . R . .
csimpánz . . J . .

Dömdödöm

3) Írjátok a szereplők nevei mellé, ki miért lett a Négyszögletű Kerek Erdő lakója!

4) Fejezzétek ki egy mondatban, miről szól a fejezet! A fejezet, amelyben...

2. csapat:

Könyv: Lázár Ervin: A hétfejű tündér.
Kimásolt képek: a Maminti, a kicsi zöld tündér című fejezetből Réber László illusztrációi.

1) A borítékban található kép (képek) alapján próbáljátok kitalálni, melyik fejezetet kell elolvasnotok. Ha megfejtettétek, olvassátok el!

2) Hogyan találkoztak a szereplők a kicsi zöld tündérrel?
az erdőben a kivágott fa ráesett Dömdödömre, és Maminti mentette meg

3) Mi az, ami akkora, mint egy negyed fogpiszkáló?
Maminti varázspálcája

4) Milyen színű Maminti varázspálcája?
zöld

5) Fejezzétek ki egy mondatban, miről szól a fejezet! A fejezet, amelyben...

3. csapat

Könyv: Lázár Ervin: Bikfi–Bukfenc–Bukferenc.
Kimásolt képek: a Szörnyeteg Lajos, jaj de álmos című fejezetből Réber László illusztrációi.

1) A borítékban található kép (képek) alapján próbáljátok kitalálni, melyik fejezetet kell elolvasnotok. Ha megfejtettétek, olvassátok el!

2) Hány bukfenctől lett még álmosabb Szörnyeteg Lajos?
29-től

3) Mire való a kutyabenge kéreg?
hashajtó

4) Ki a másik nagy étkű szereplő?
Bruckner Szigfrid

5) Fejezzétek ki egy mondatban miről szól a fejezet! A fejezet, amelyben...

4. csapat

Kapott könyv: Lázár Ervin: Bikfi-Bukfenc-Bukferenc.
Kimásolt képek: a Ló Szerafin legyőzi önmagát című fejezetből Réber László illusztrációi.

1) A borítékban található kép (képek) alapján próbáljátok kitalálni, melyik fejezetet kell elolvasnotok. Ha megfejtettétek, olvassátok el!

2) Mit állít magáról a kék színű ló?
azt, hogy mindenkinél gyorsabban tud futni

3) Hol volt a versenyfutás színhelye?
Nagy-réten

4) Ki csalt a versenyen?
Vacskamati

5) Ki tett igazságot a versenyfutók között?
Mikkamakka

6) Fejezzétek ki egy mondatban, miről szól a fejezet! A fejezet, amelyben...

5. csapat

Könyv: Lázár Ervin: A hétfejű tündér.
Kimásolt képek: a Bárányfelhő-bodorító című fejezetből Réber László illusztrációi.

1) A borítékban található kép (képek) alapján próbáljátok kitalálni, melyik fejezetet kell elolvasnotok. Ha megfejtettétek, olvassátok el!

2) Hogy hívták a főőrmestert?
Medve Medárd

3) Mit dolgozott Mikkamakka?
bárányfelhőt bodorított

4) Írjatok alliteráló állatneveket!
Szirénfalvi Szürkevarjú Szeréna, Gepárd Géza, Medve Medárd, Vadkan Valdemár, Szélkiáltó Szidónia

5) Ki csinált kócos bárányfelhőket?
Vacskamati

6) Fejezzétek ki egy mondatban, miről szól a fejezet! A fejezet, amelyben...

6. csapat

Könyv: Lázár Ervin: Bikfi–bukfenc–bukferenc.
Kimásolt képek: a Vacskamati virágja című fejezetből Réber László illusztrációi.

1) A borítékban található kép (képek) alapján próbáljátok kitalálni, melyik fejezetet kell elolvasnotok. Ha megfejtettétek, olvassátok el!

2) Ki veszi észre, hogy Vacskamatinak nem volt születésnapja?
Mikkamakka

3) Melyik nap lett a születésnap?
április 15. kedd

4) Milyen színű Vacskamati virágja?
lila is, zöld is, sárga is, kék is

5) Hogy gondozta Vacskamati a virágot?
nem törődött vele, nem öntözte, nem kapálgatta, nem nézett rá

6) Miért szól ez a fejezet a feltétlen szeretetről?
mert a virág nem tudta meghatározni, hogy miért szereti, szereti és kész

7) Fejezzétek ki egy mondatban, miről szól a fejezet! A fejezet, amelyben...

7. csapat

Könyv: Lázár Ervin: A Négyszögletű Kerek Erdő..
Kimásolt képek: a Vacskamati, a nagy, egyetemes, világméretű csaló című fejezetből Réber László illusztrációi.

1) A borítékban található kép (képek) alapján próbáljátok kitalálni, melyik fejezetet kell elolvasnotok. Ha megfejtettétek, olvassátok el!

2) Mit árult Vacskamati a piacon?
ványadt barackbefőttet

3) Mekkorák voltak a barackok?
dió nagyságúak

4) Mit tettek az emberek?
nevettek, mókásnak tarották

5) Miért lehetett csaló Vacskamati?
mert a befőttesüveg felnagyította a barackokat

6) Fejezzétek ki egy mondatban, miről szól a fejezet! A fejezet, amelyben...

8. csapat

Könyv: Lázár Ervin: A Négyszögletű Kerek Erdő.
Kimásolt képek: a Fájós fogú oroszlán című fejezetből Réber László illusztrációi.

1) A borítékban található kép (képek) alapján próbáljátok kitalálni, melyik fejezetet kell elolvasnotok. Ha megfejtettétek, olvassátok el!

2) Melyik foga lyukadt ki Szigfridnek?
a jobb fölső szemfoga

3) Miért fájdult meg Bruckner Szigfrid foga?
mert nem mosta rendesen, és kilyukadt

4) Mire gondolnak a szereplők, mikor Szigfrid ordítását hallják?
ijesztgetni akarja őket, éhes, telezabálta magát

5) Hogy hívják a világ legrendesebb élőlényét?
Bruckner Szigfrid

6) Hogy szól a szemfogról írt vers?
Igen tisztelt szemfog,
rajtunk ön ki nem fog,
önön nevetni fogunk.

7) Ki segít a fájós fogú oroszlánon?
dr. Zirzurr fog- és agyarbarát

8) Fejezzétek ki egy mondatban, miről szól a fejezet! A fejezet, amelyben...

9. csapat

Könyv: Lázár Ervin: A hétfejű tündér.
Kimásolt képek: a Dömdö-dömdö Dömdödöm című fejezetből Réber László illusztrációi.

1) A borítékban található kép (képek) alapján próbáljátok kitalálni, melyik fejezetet kell elolvasnotok. Ha megfejtettétek, olvassátok el!

2) Kik voltak a versírási verseny bírái?
Mikkamakka, Maminti

3) Milyen kézikönyvet említenek ebben a fejezetben?
Természettudományi Kislexikon

4) Hány méter hosszú állat az anakonda?
10 méter

5) Írd le Aromo versének egyetlen értelmes sorát!
bölömbika búg a fán

6) Melyik nagy költő versét írta le Bruckner Szigfrid?
Petőfi Sándor: Anyám tyúkja

7) Ki nyerte meg a versenyt és miért?
Dömdödöm, mert a verse azt jelenti, hogy mindannyiukat nagyon szereti

8) Fejezzétek ki egy mondatban, miről szól a fejezet! A fejezet, amelyben...

10. csapat

Könyv: Lázár Ervin: Bikfi-bukfenc-bukferenc.
Kimásolt képek: a Bikfi-bukfenc-bukferenc ímű fejezetből Réber László illusztrációi.

1) A borítékban található kép (képek) alapján próbáljátok kitalálni, melyik fejezetet kell elolvasnotok. Ha megfejtettétek, olvassátok el!

2) Ki tiltja meg a bikfi-bukfencet a Négyszögletű Kerek Erdőben?
Kisfejű Nagyfejű Zordon Bordon

3) Ki szegte meg a tilalmat?
először Aromo, aztán mindenki

4) Hogy győzték le a kisfejű Nagyfejű Zordon Bordont?
őt is megtanították bukfencezni

5) Fejezzétek ki egy mondatban, miről szól a fejezet! A fejezet, amelyben...

11. csapat

Könyv: Lázár Ervin: A Négyszögletű Kerek Erdő.
Kimásolt képek: a Gyere haza, Mikkamakka című fejezetből Réber László illusztrációi.

1) A borítékban található kép (képek) alapján próbáljátok kitalálni, melyik fejezetet kell elolvasnotok. Ha megfejtettétek, olvassátok el!

2) Min vitatkoztak a szereplők?
hogy a napsütés igazságos vagy igazságtalan

3) Milyen jelzőkkel illették a Kisfejű Nagyfejű Zordon Bordont?
tuskólábú, köcsögfejű, hordóhasú, lepényfülű, medencemellű, kemenceszájú, hígvelejű, széllelbélelt

4) Vannak-e pomogácsok?
nincsenek

5) Ki nem hitt Kisfejű Nagyfejű Zordon Bordonnak?
Dömdödöm

6) Milyen kinccsel bírnak a szereplők?
Aromo esze
Ló Szerafin bölcsessége
Vacskamati kedvessége

7) Ki hiányzott a társaságból, aki rendet teremtett volna?
Mikkamakka

8) Mi maradt rendíthetetlen?
Szörnyeteg Lajos jó szíve
Dömdödöm becsületessége

9) Fejezzétek ki egy mondatban, miről szól a fejezet! A fejezet, amelyben...

Befejezésül állítsuk össze a Négyszögletű Kerek Erdő című könyvet! A gyerekek megfelelő sorrendben feltűzik a képeket és felolvassák az utolsó feladatot.

Hungarocell táblára kitűzött rajzlapon a fejezetcímek fel vannak tüntetve.

1. csapat képei

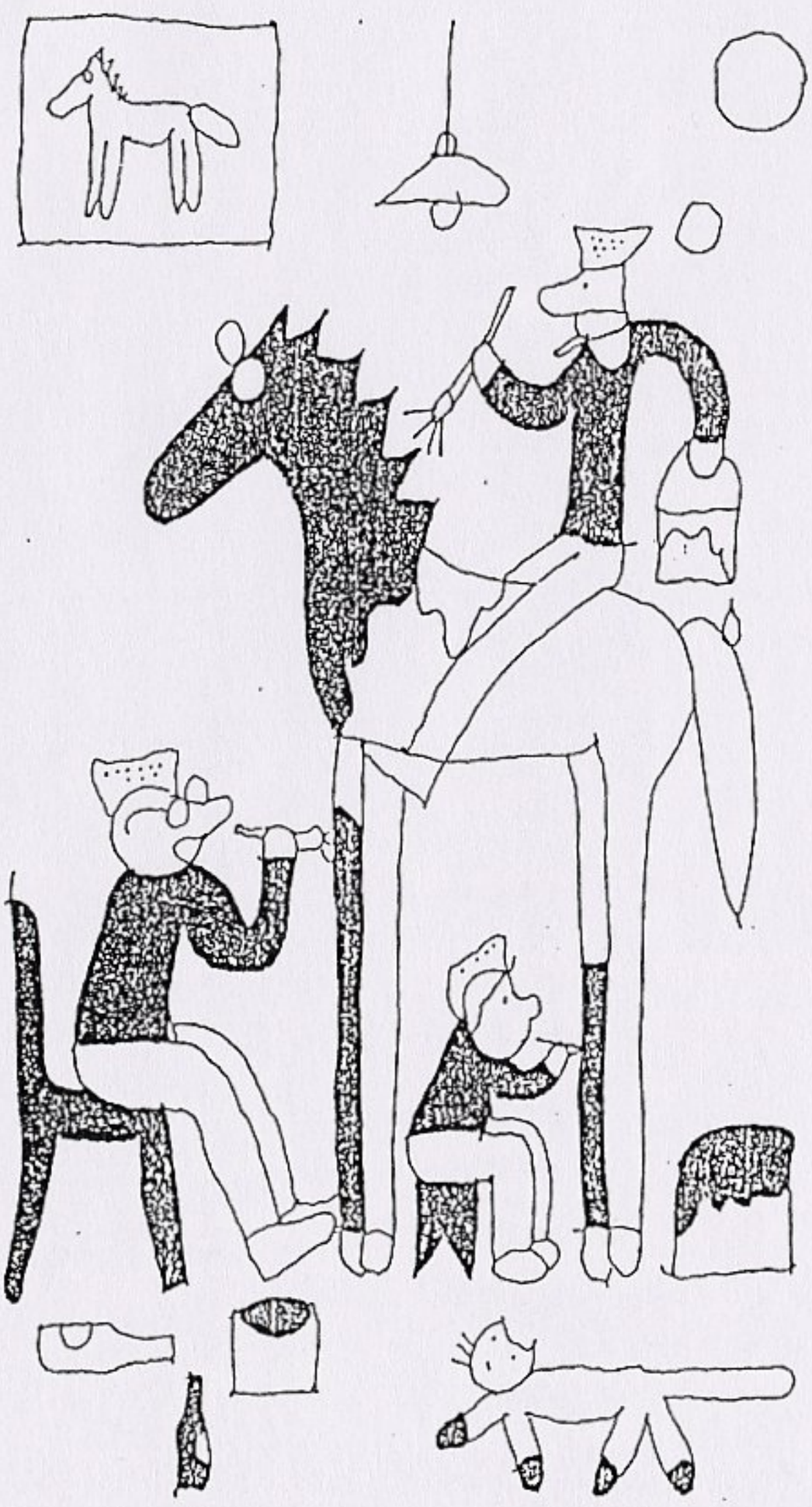

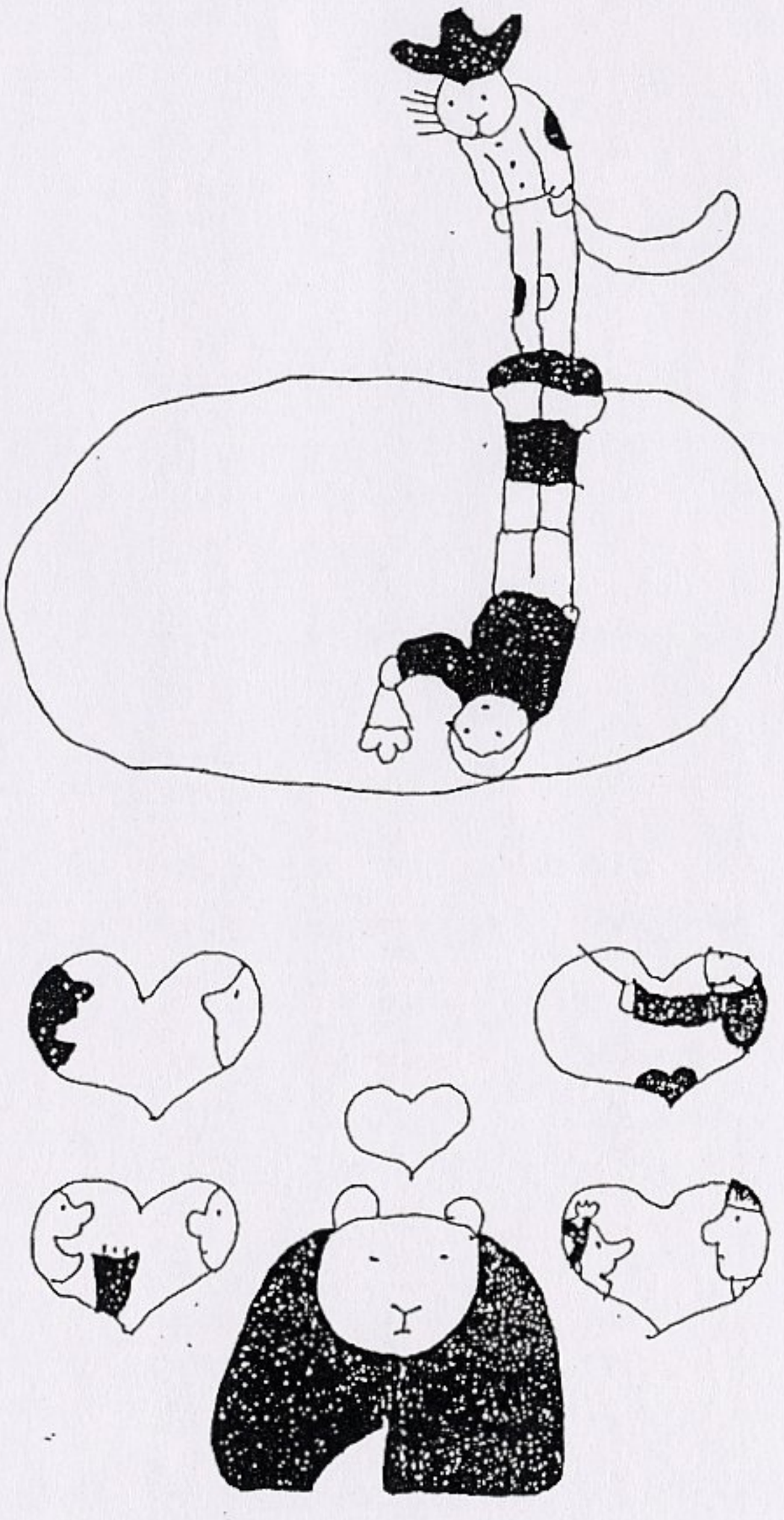

1. csapat képei

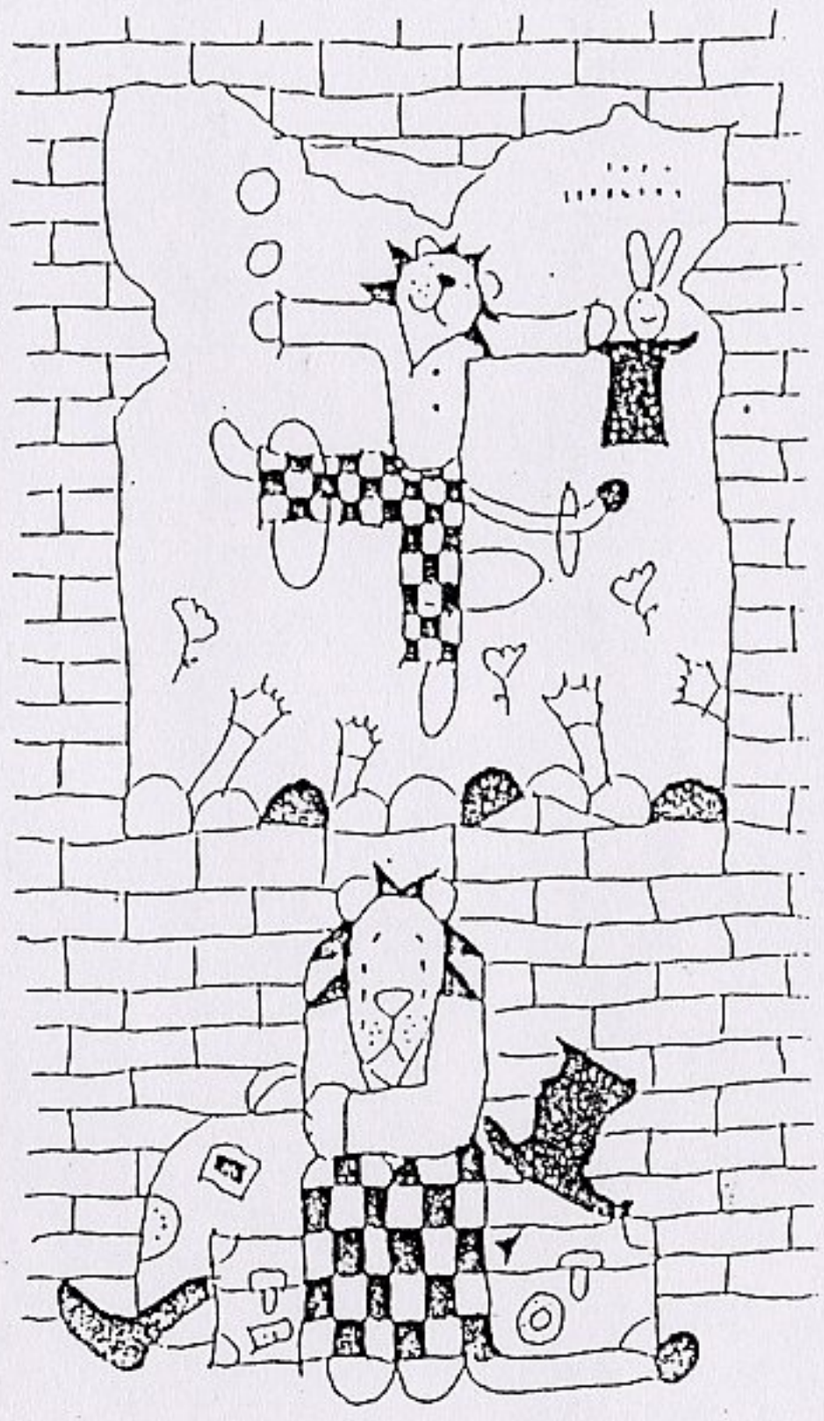

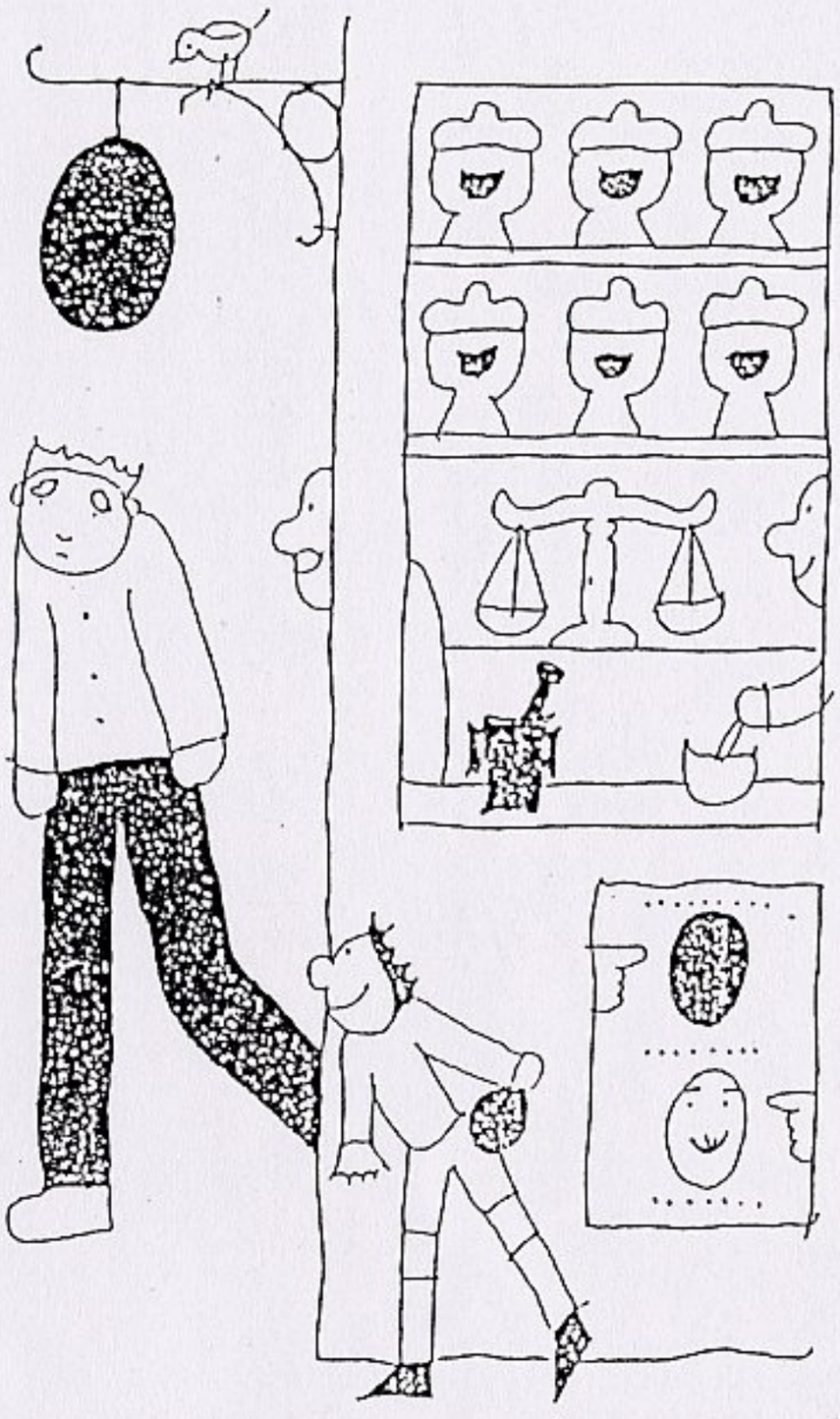

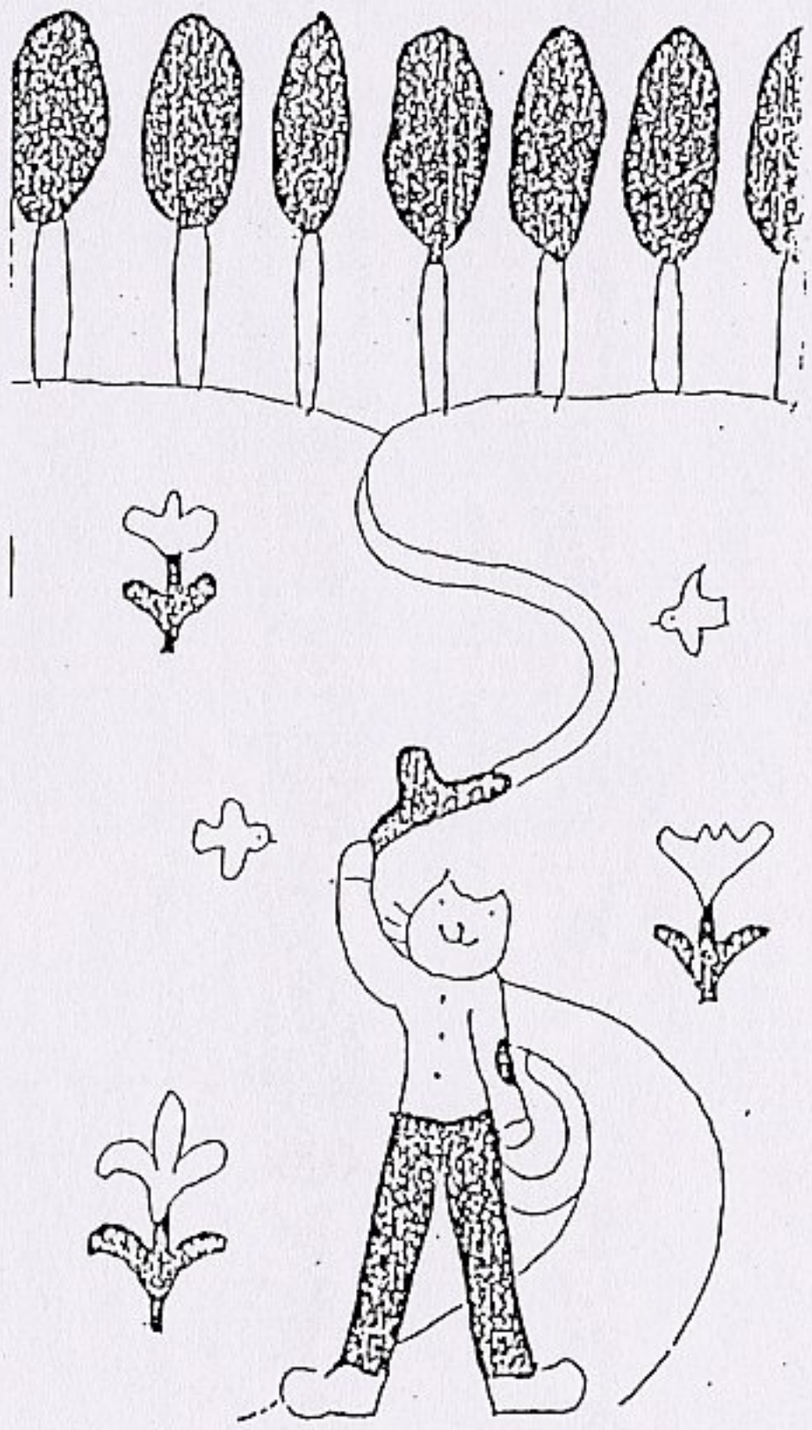

2. csapat képe

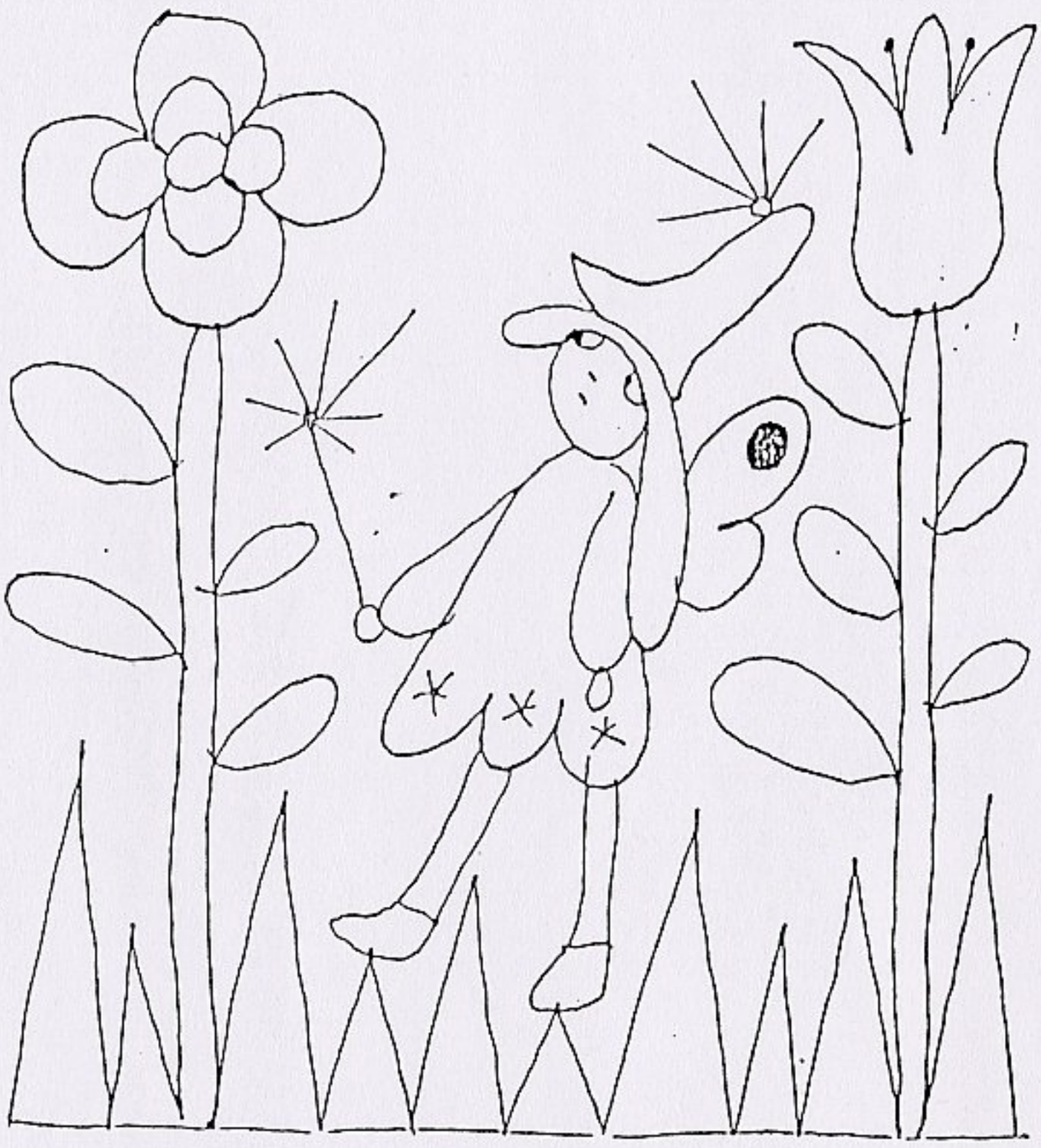

3. csapat képei

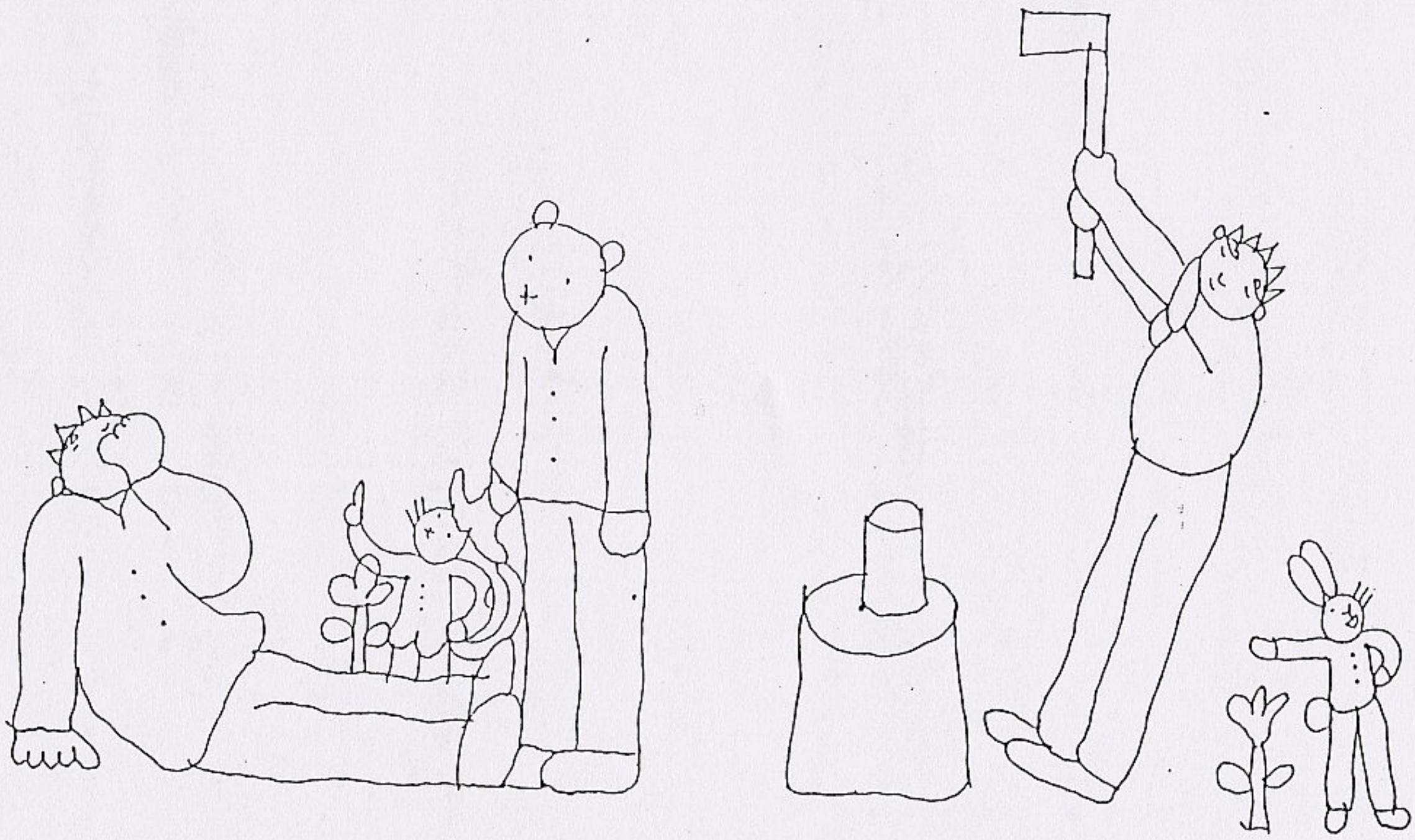

4. csapat képei

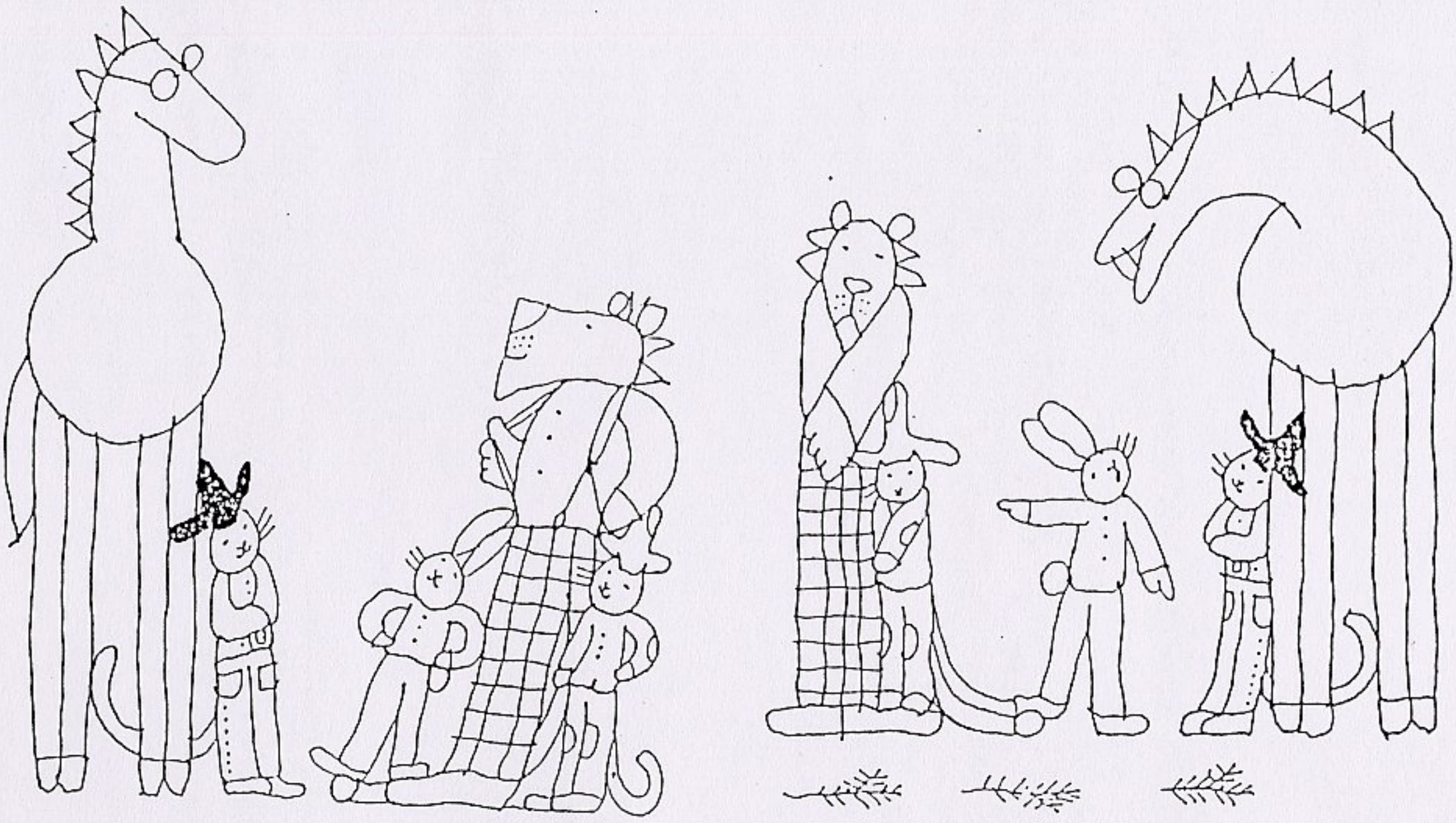

5. csapat képei

6. csapat képei

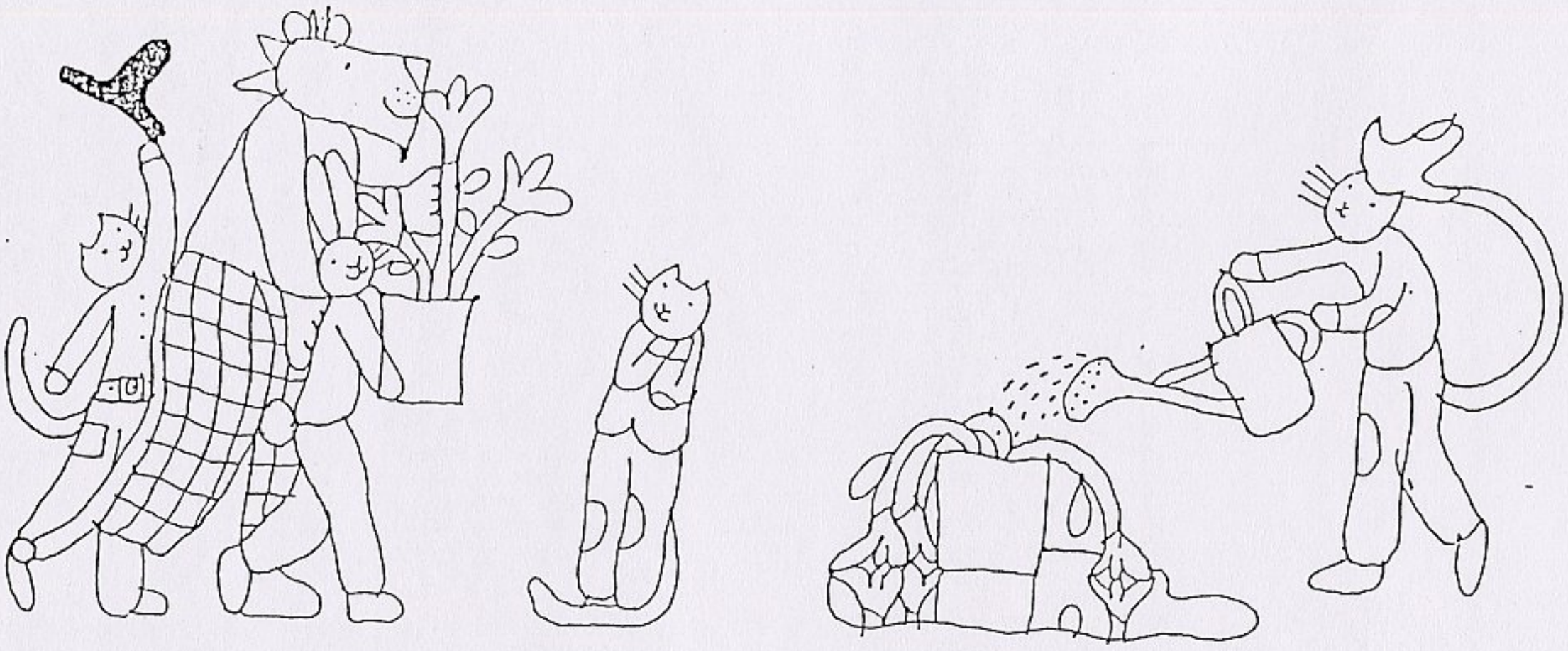

7. csapat képei

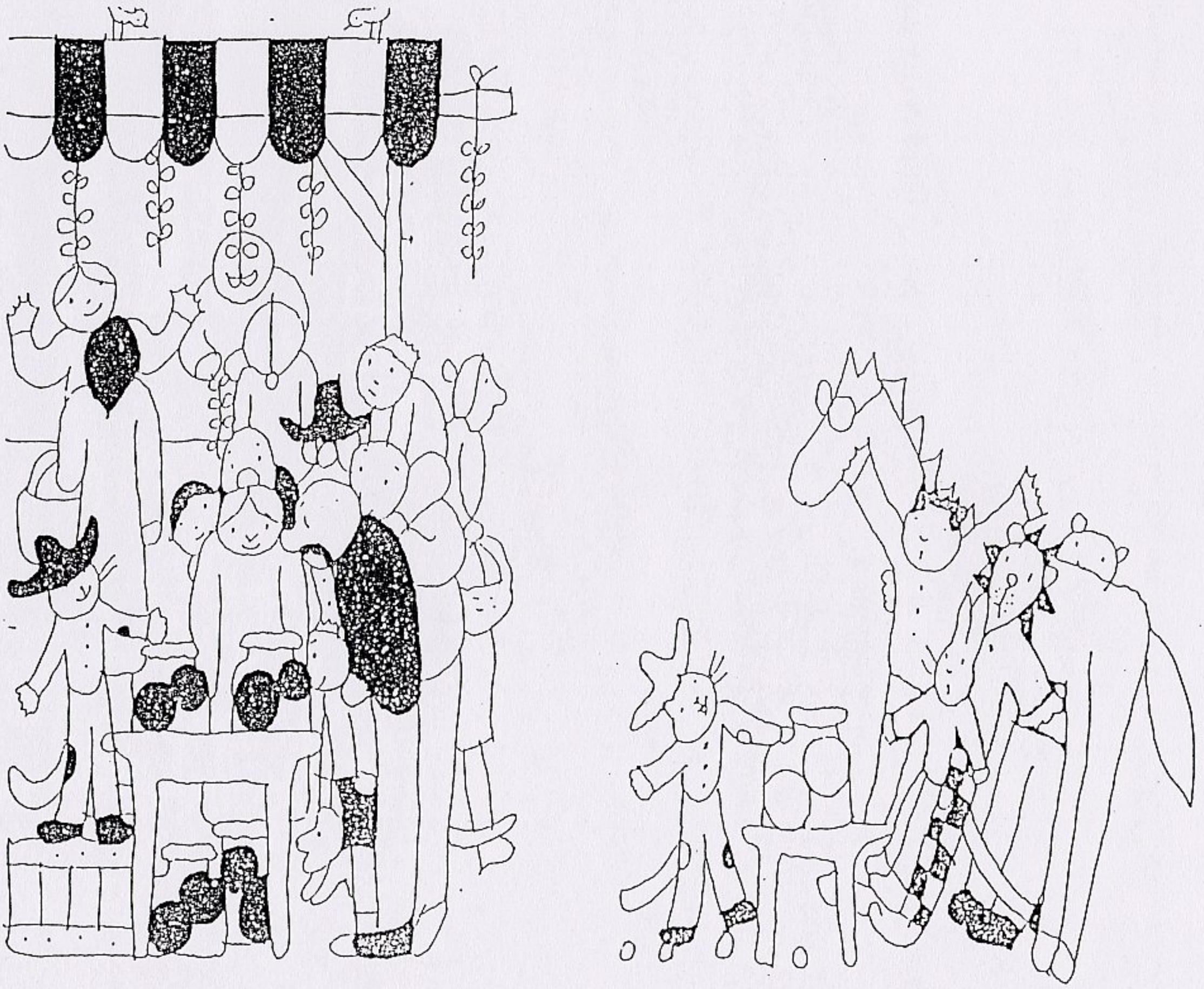

8. csapat képei

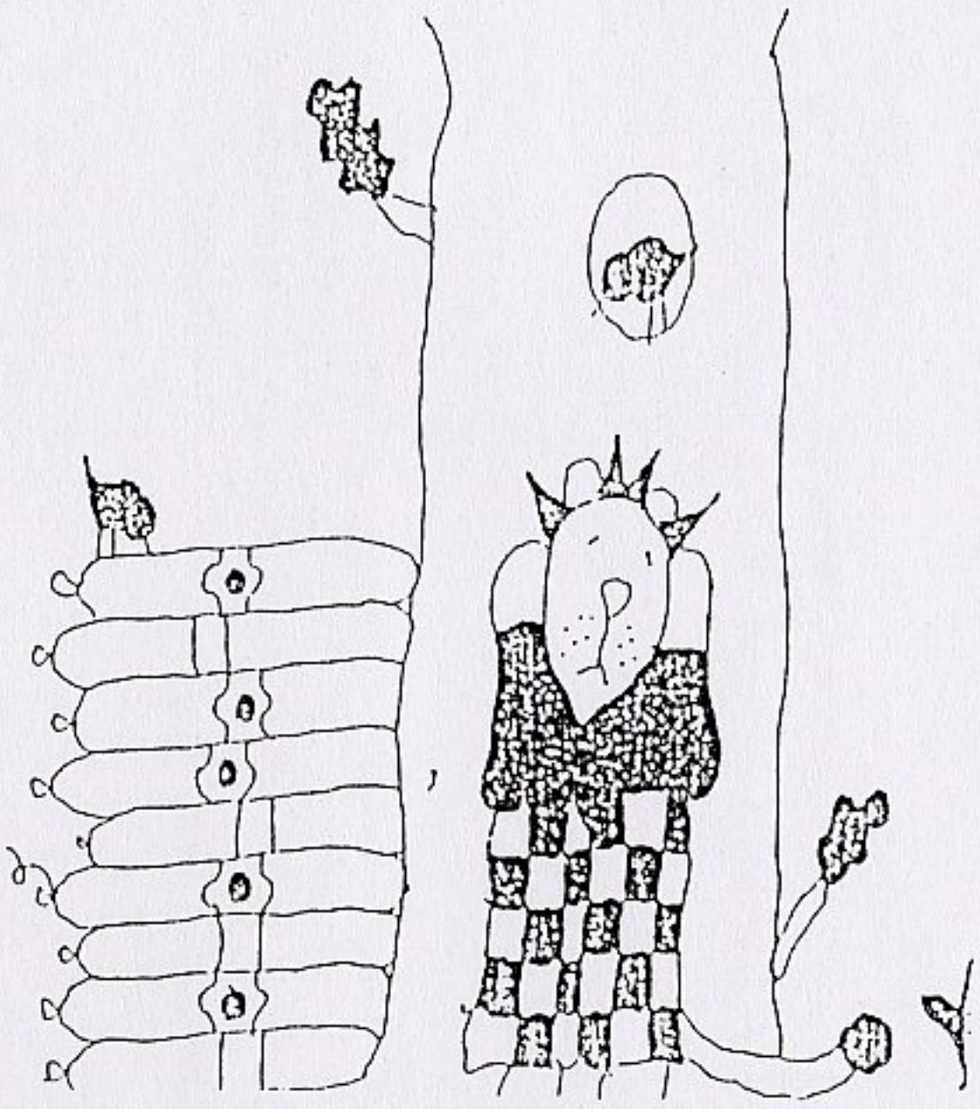

9. csapat képei

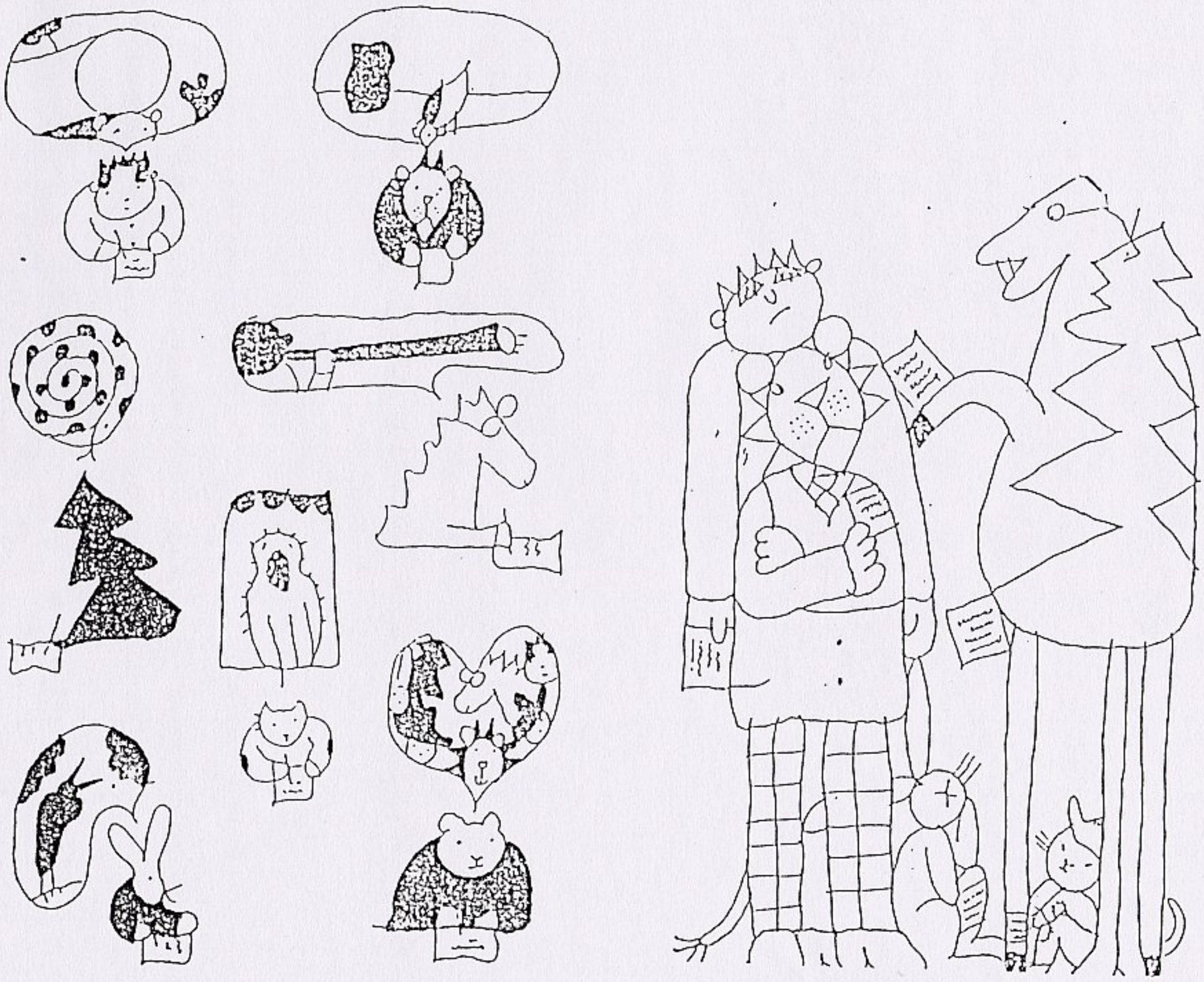

10. csapat képei

11. csapat képei

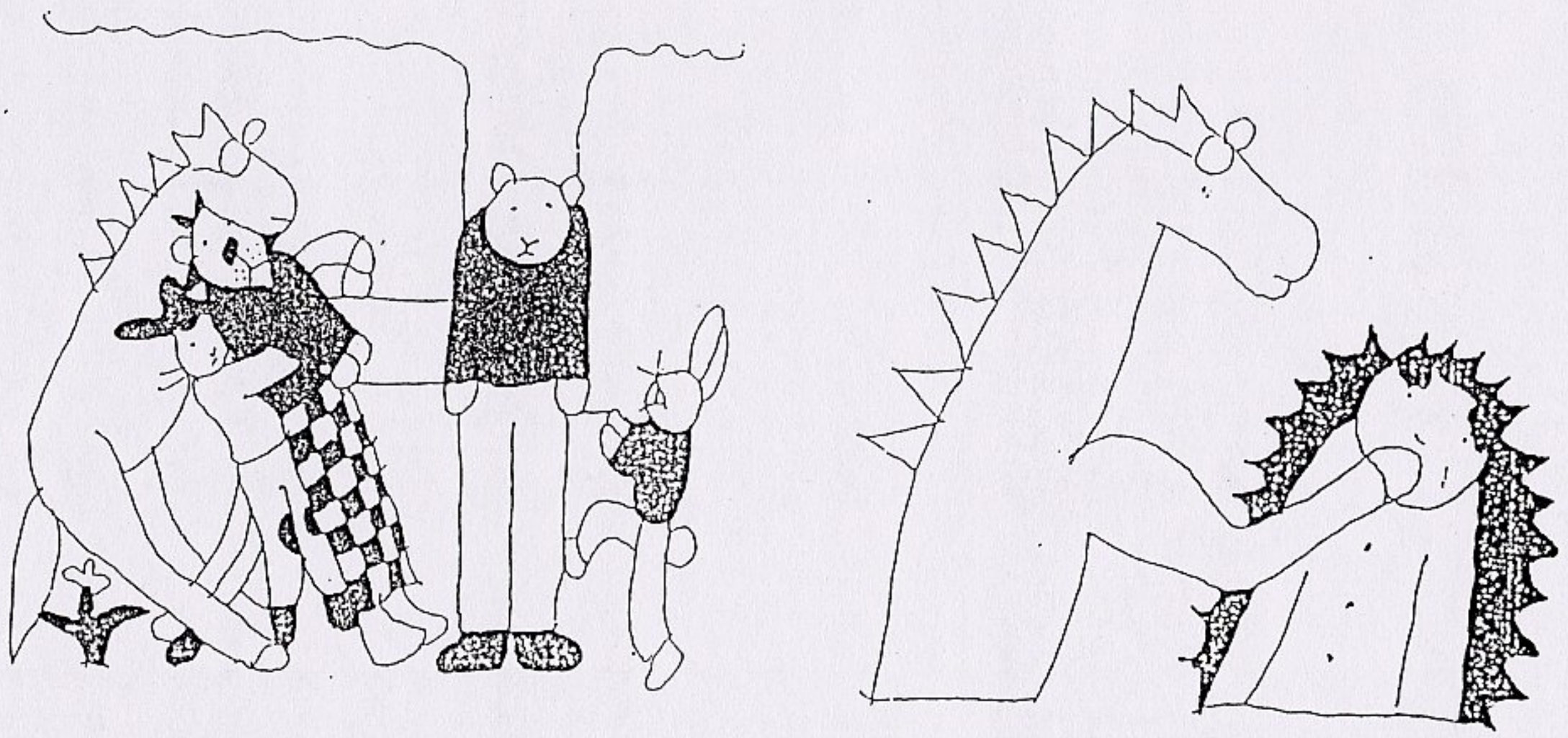

11. csapat képei

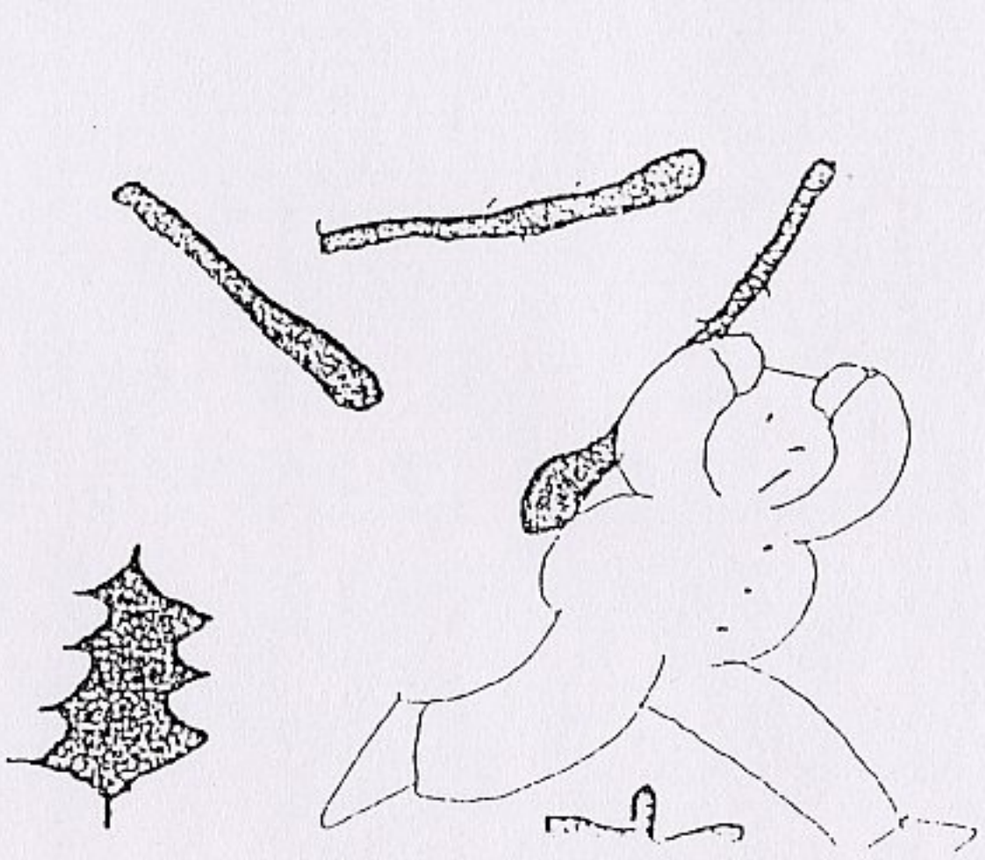

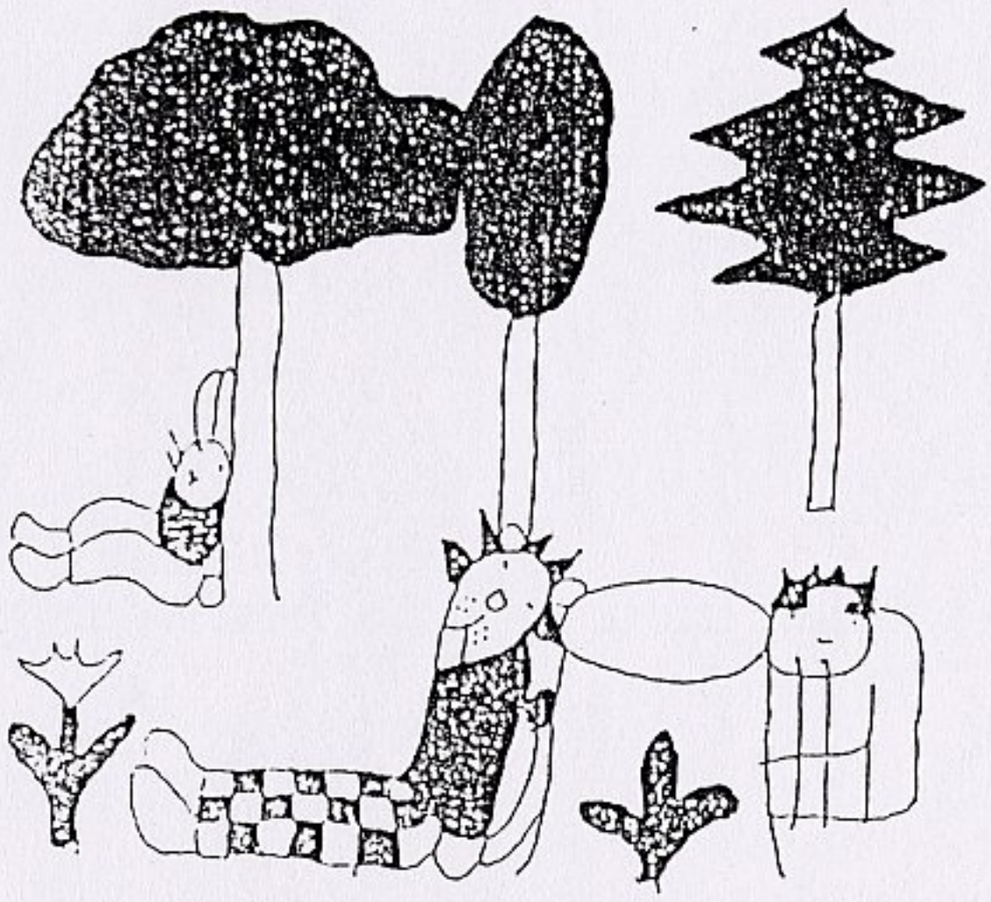

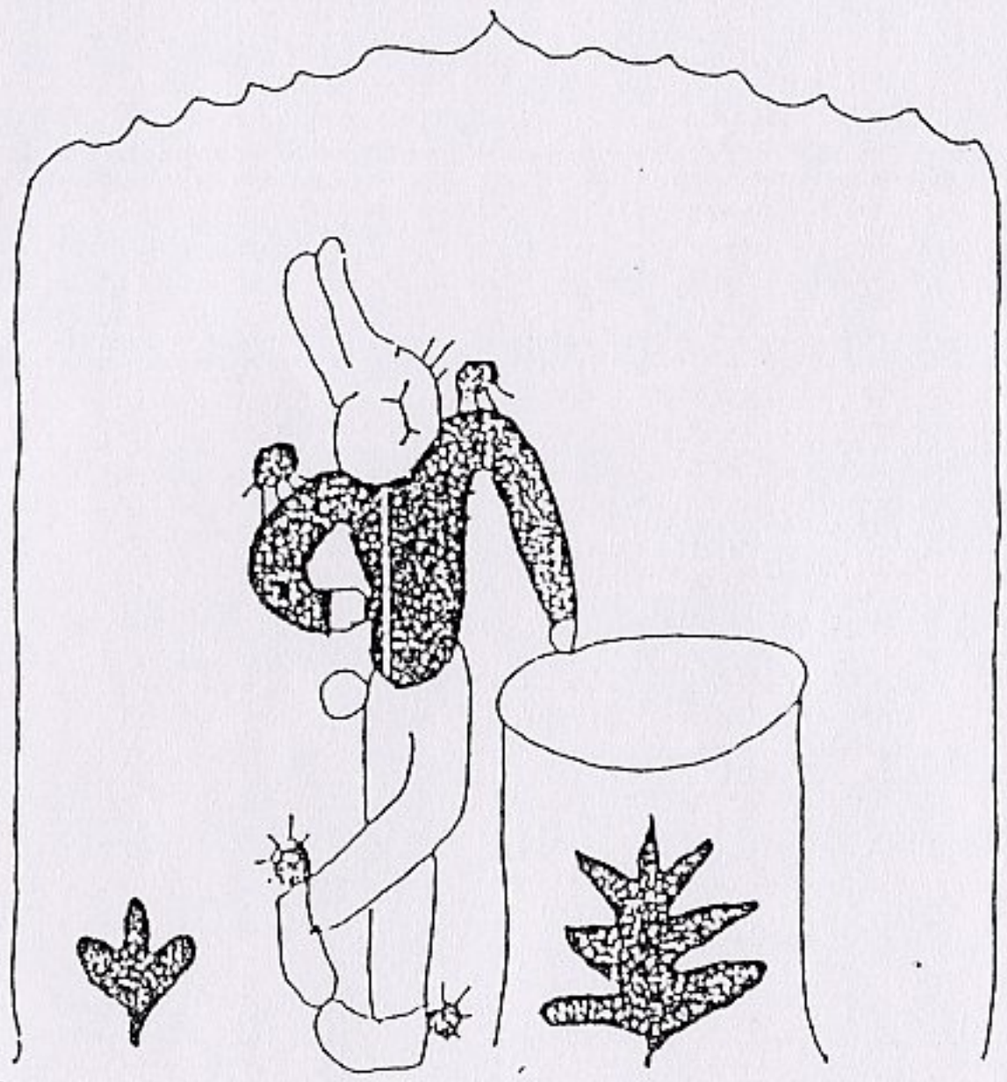

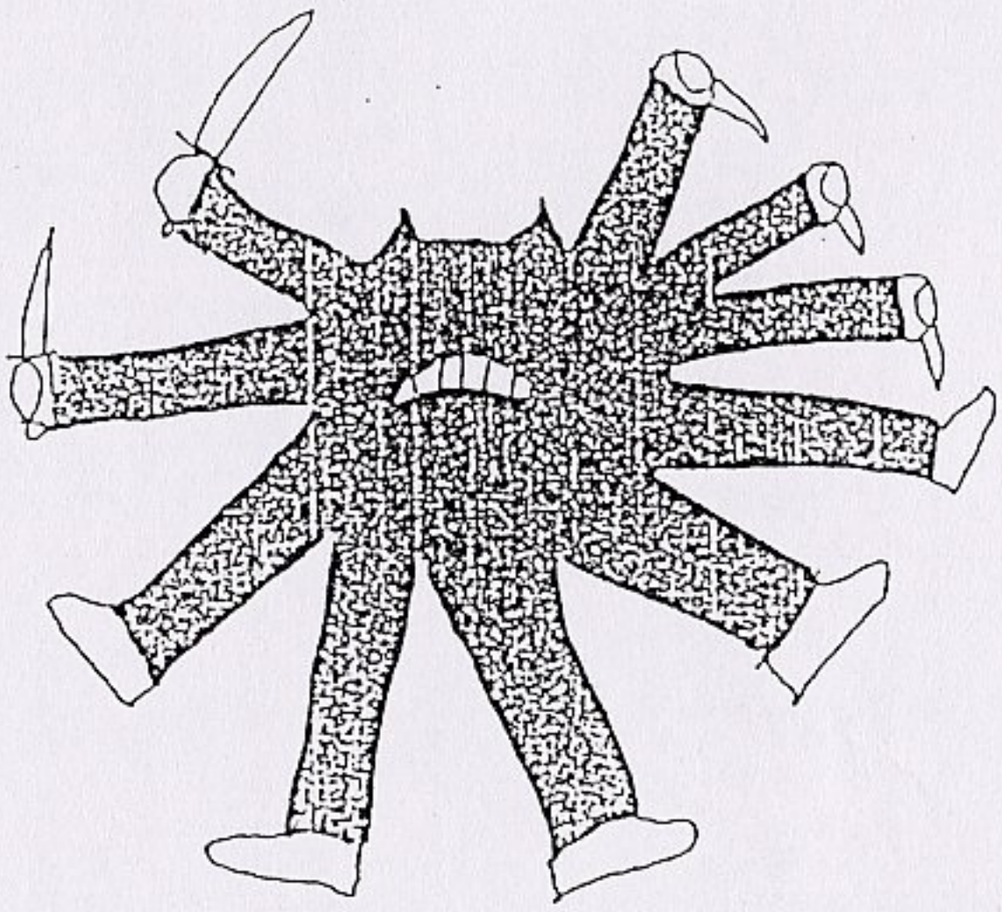

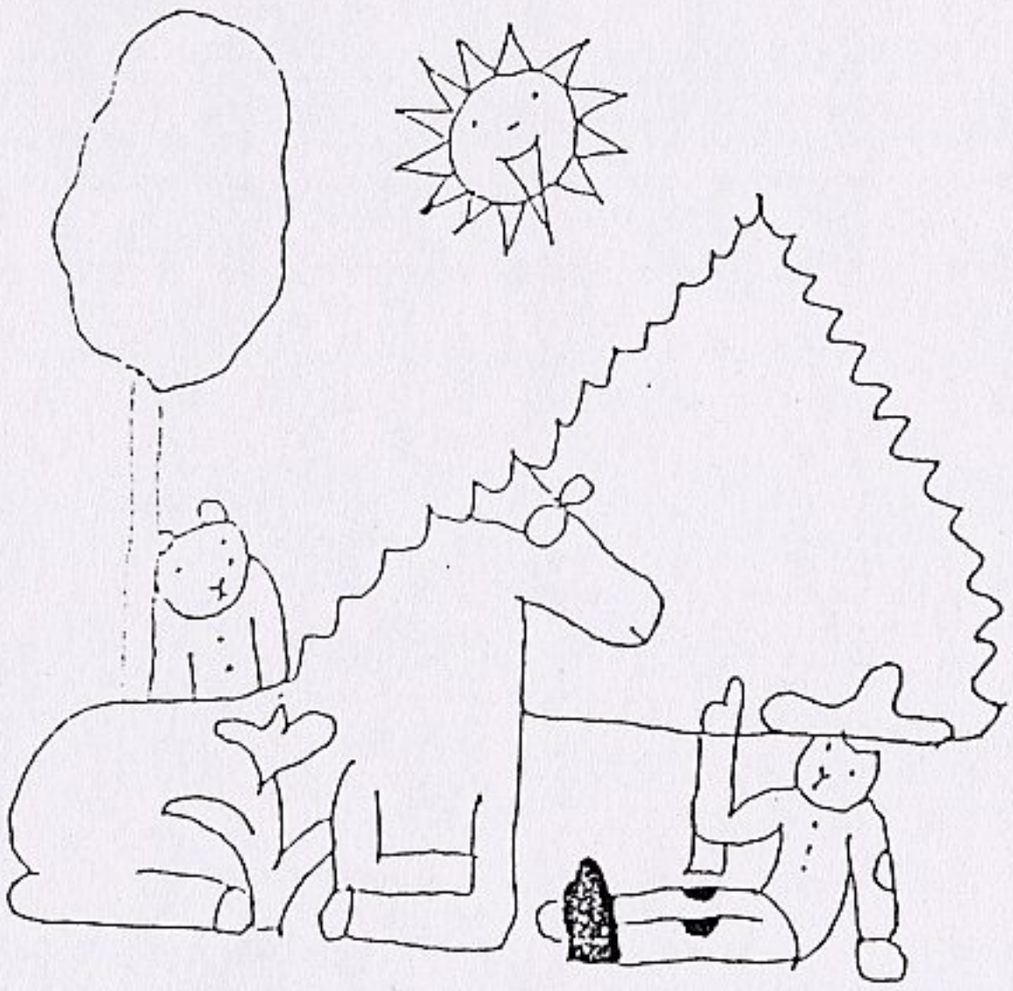

III. Vetélkedők

Családi vetélkedés

Összeállították:
Czirákyné Tóth Edit – Gáll Éva – Gelencsér Katalin – Kondor Gyuláné
az Apáczai Csere János ÁMK munkatársai

A zalaegerszegi Apáczai Csere János Általános Művelődési Központ Könyvtára iskolai és közművelődési funkciókat is ellát. 1998-ban hirdettük meg a két fordulóból álló családi vetélkedést az intézménybe járó tanulók és családtagjaik számára. A feladatsor részben otthon, részben a könyvtárban volt megoldható. Szerettünk volna egyrészt alkalmat teremteni a családoknak a közös, szórakoztató időtöltésre, másrészt reméltük, hogy olyan emberek is bejönnek a könyvtárba, akik korábban nem jártak nálunk. A résztvevő családok nagyon élvezték a közös fejtörést, s szívesen vállalkoznának a folytatására. A vetélkedés leírását ötletadónak szánjuk, saját elképzelések alapján tovább folytatható.

1. forduló

Kedves vetélkedő Családok!

Szeretettel köszöntjük a család minden tagját most induló játékunkon, mely két fordulóból áll. Az 1. forduló feladatait tartják most a kezükben. A feladványok nehézségi sorrendben követik egymást. Bohóccal jelöltük a kisiskolásoknak szólókat, utána következnek a felső tagozatosok feladatai. Díszítősorral választottuk el a felnőtteknek szánt fejtörőket. Maximális pontszámot csak úgy érhetnek el, ha minden feladatot (1-28) megoldanak.

1) Hányas számú kötél végére ván kötve a vödör? Segíts a kisfiúnak megtalálni!

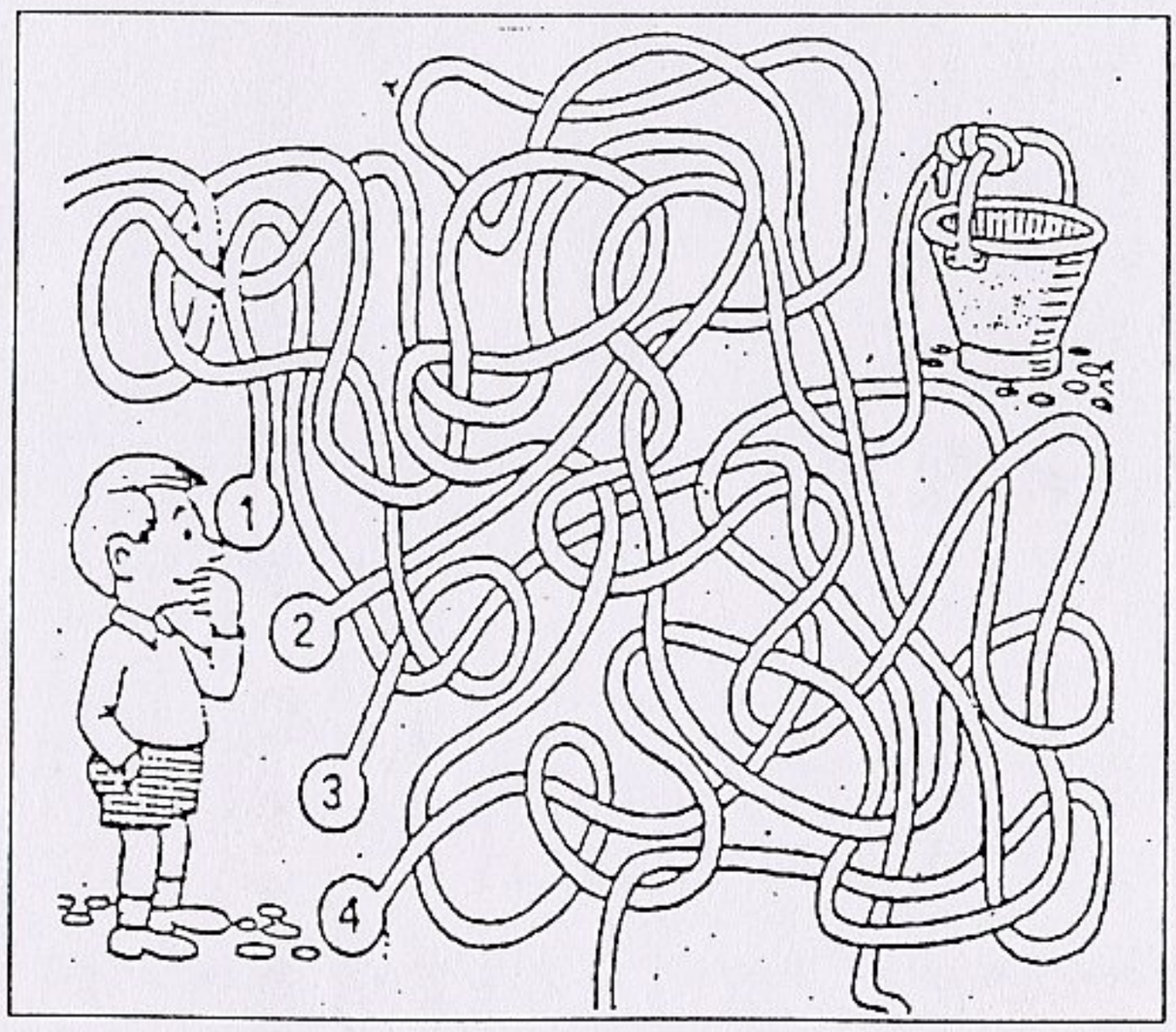

a hármas számú kötél végére van kötve a vödör

2) Rakd helyes sorrendbe a virág szirmait, s megfejtésül egy mese címét kapod!

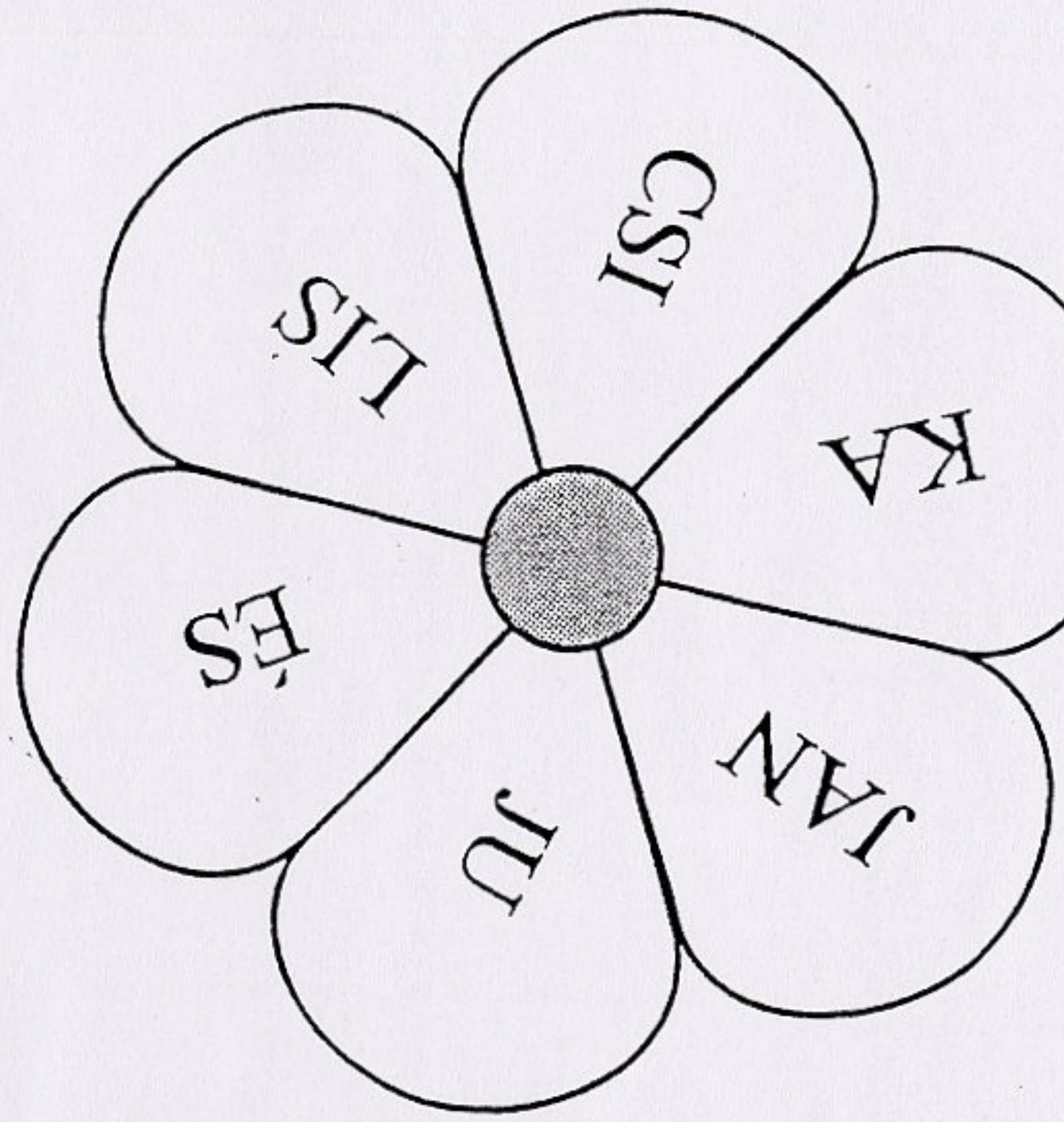

Jancsi és Juliska

3) Írd be a rajzok nevét! A vastagon keretezett oszlopban kialakult szót rajzold le!

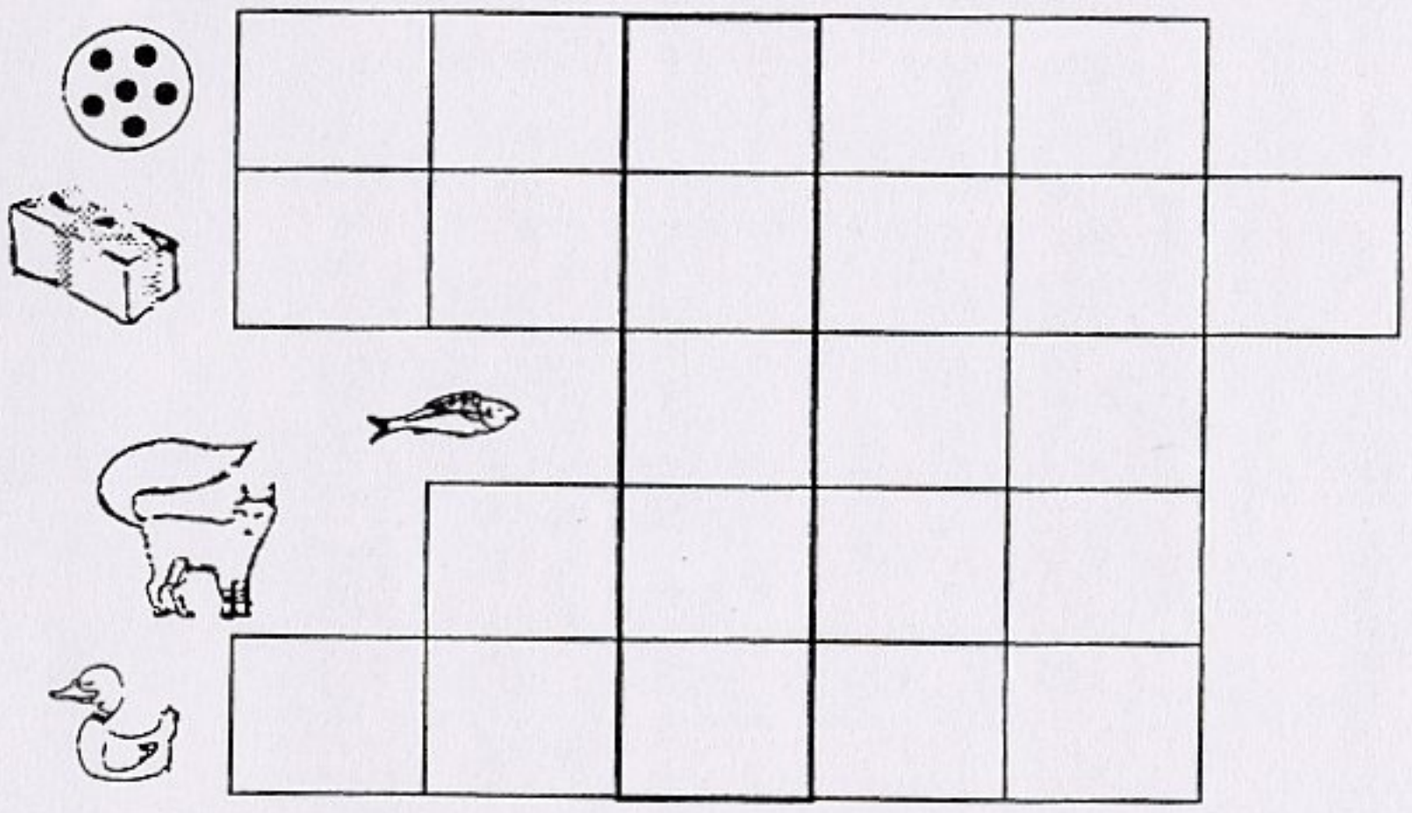

labda, csomag, hal, róka, kacsa; a vastagon bekeretezett oszlop megfejtése: bohóc

4) Hat-hat madarat látsz a képen álló helyzetben és repülés közben. Vonallal kösd össze az összetartozó állókat a repülőkkel!

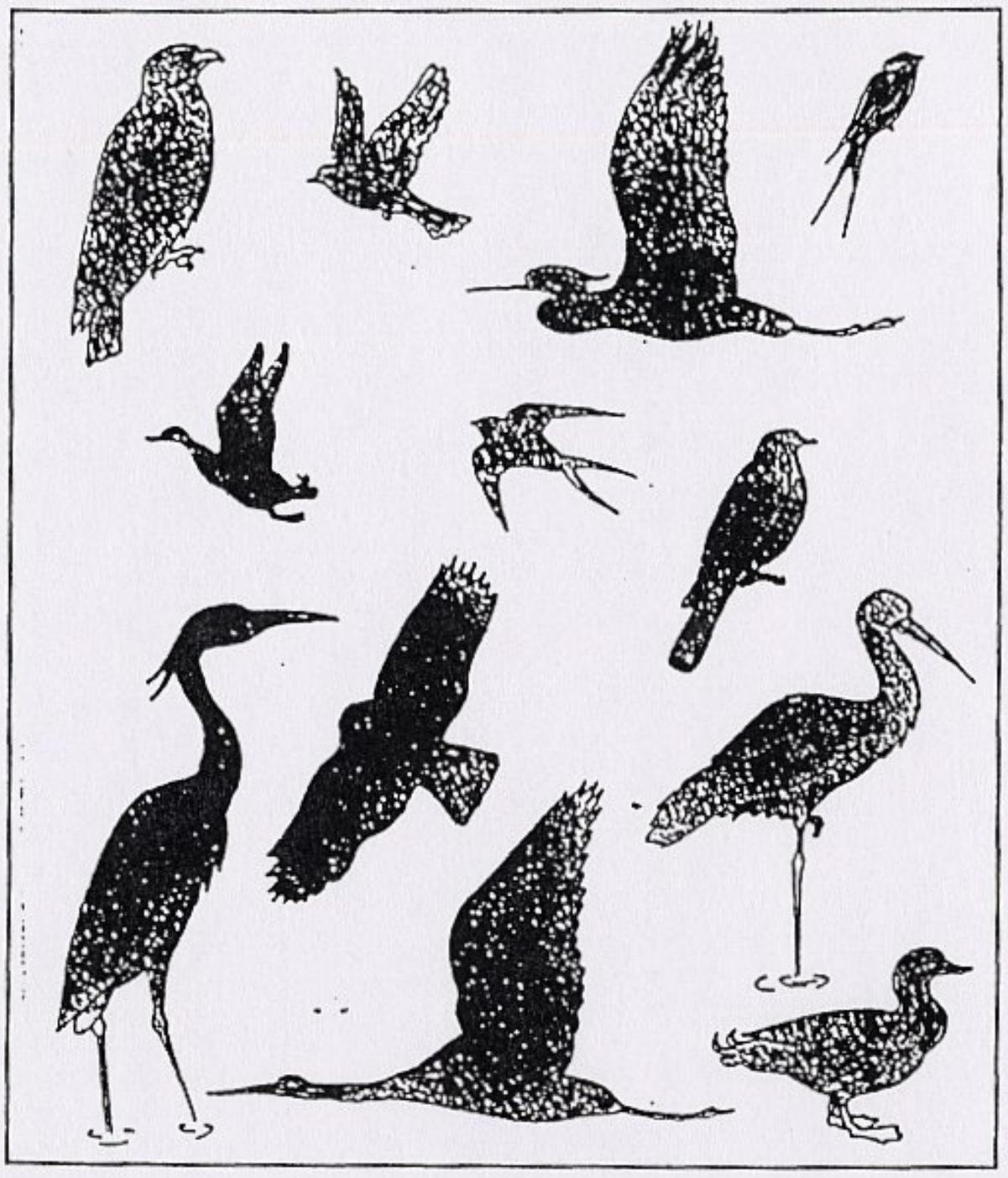

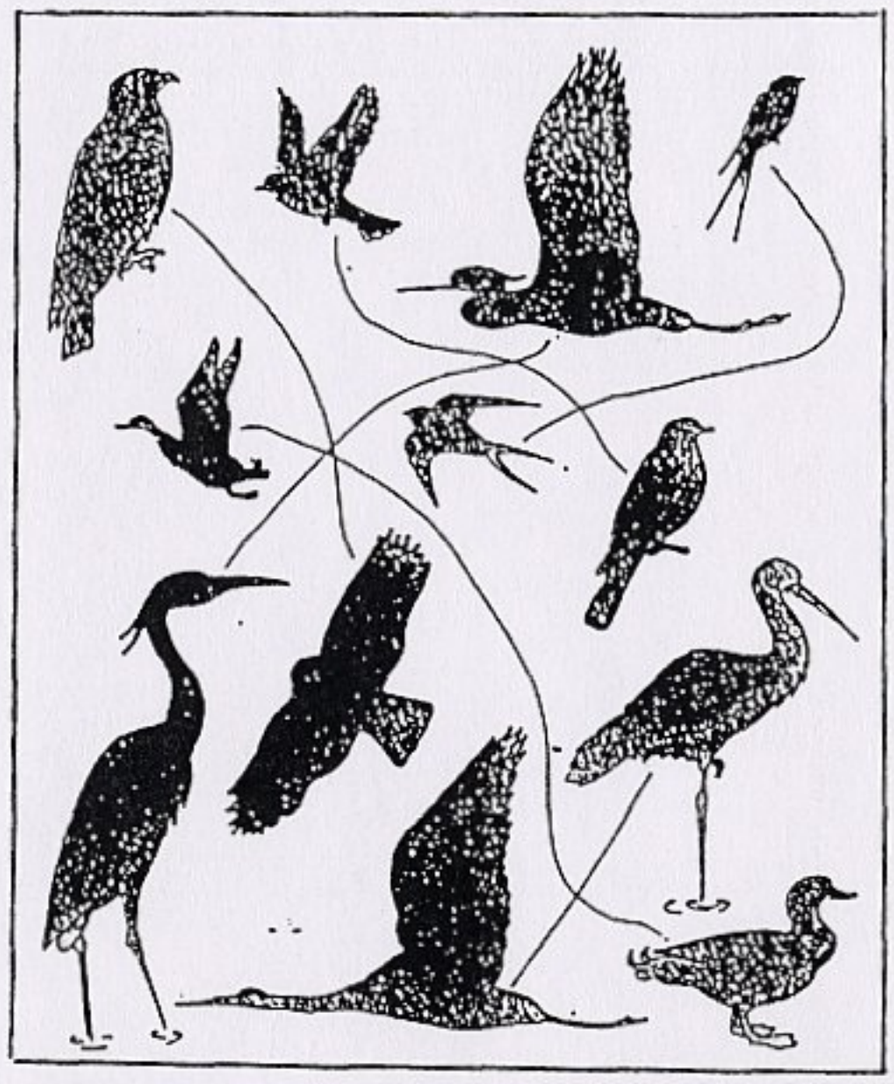

5) A megszámozott öt kis rajz közül melyik a kutyus pontos árnyképe?

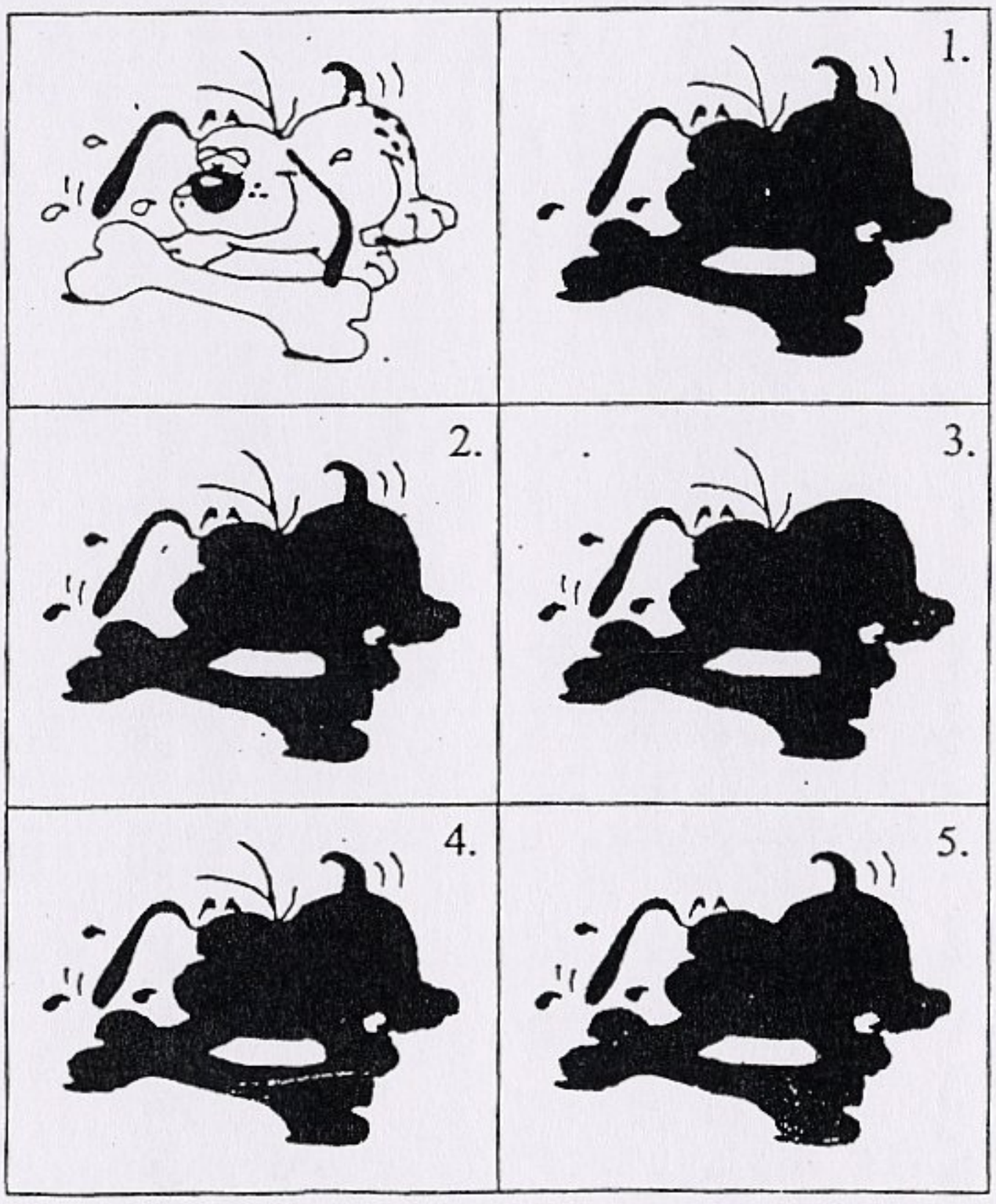

az 1. számú árnykép

6) A felső ábrán betűkkel jelölt mesealakok mindegyikéhez tartozik egy rajz a számokkal jelölt ábrák közül. Keressétek meg az egymáshoz illő „párokat”!

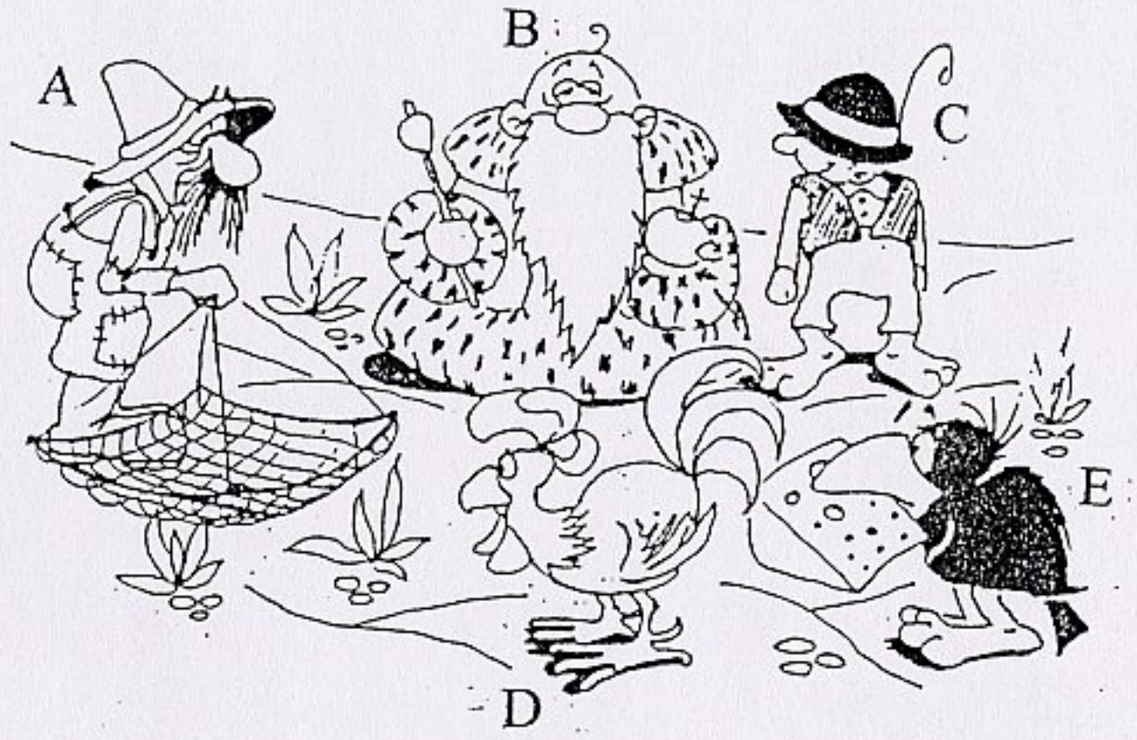

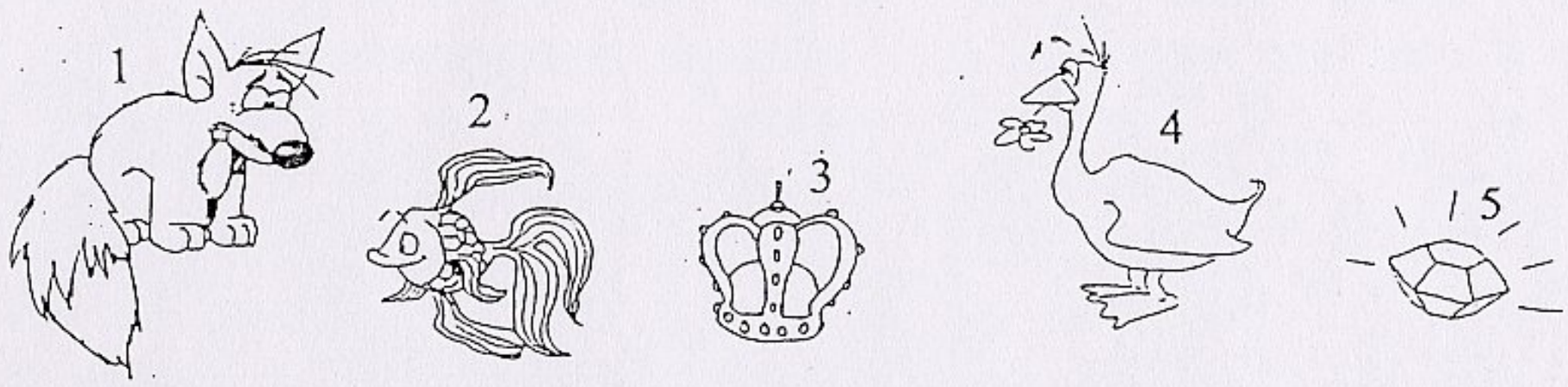

A –2; B –3, C –4; D –5; E –1;

7) Oszd fel az ábrát négy egyenes vonallal úgy, hogy minden részbe egy-egy csillag kerüljön!

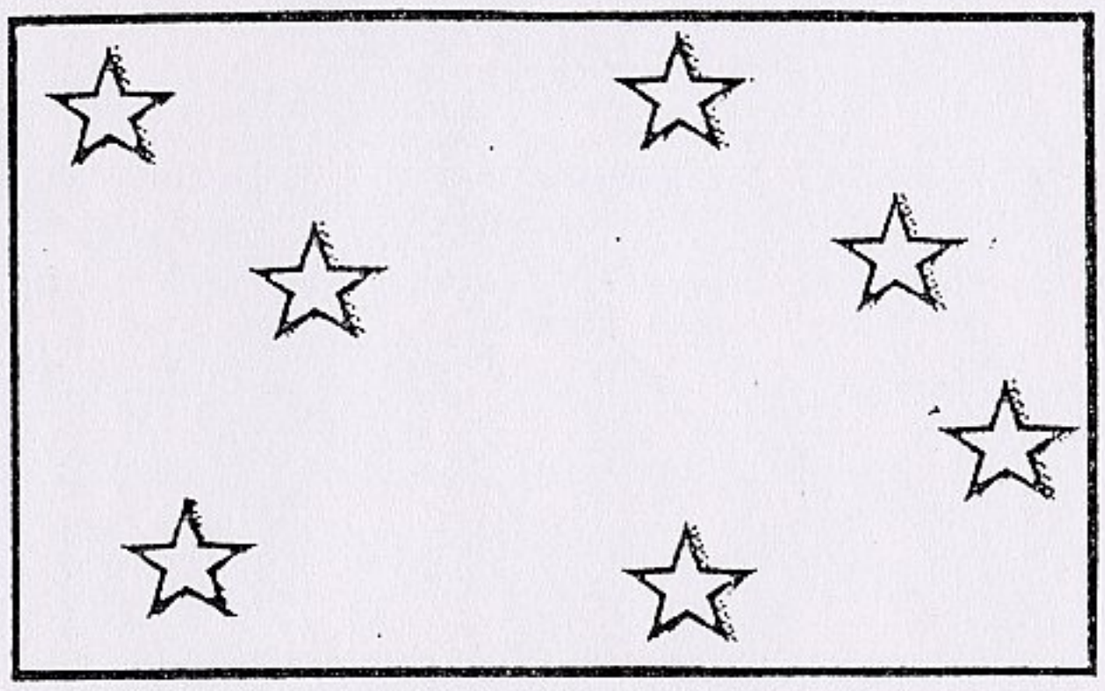

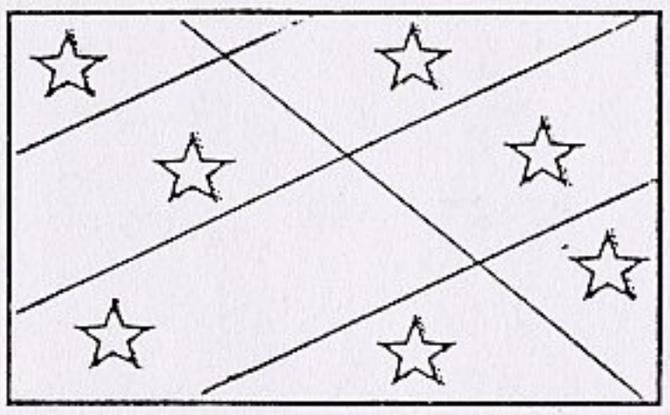

8) Helyettesítsd a különböző leveleket számokkal úgy, hogy a műveletek helyesek legyenek! Az azonos rajzok azonos számot jelölnek.

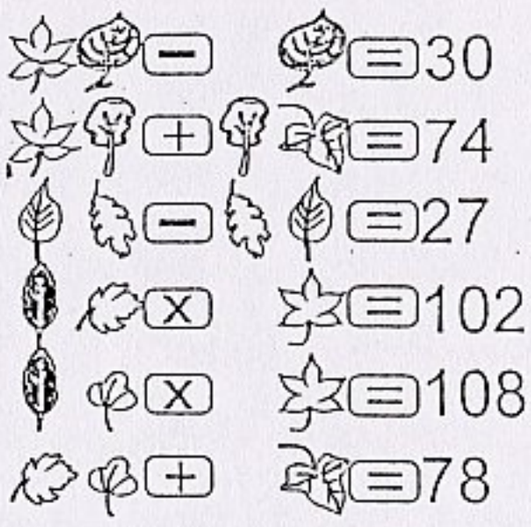

39 - 9 = 30
34 + 40 = 74
52 - 25 = 27
17 x 6 = 102
18 x 6 = 108
78 + 0 = 78

9) Az erdő sűrűjében nehéz észrevenni az állatokat. Keress legalább tizenkettőt és színezd ki őket!

mókus, harkály, őz, pillangó, róka, béka, nyúl, katicabogár, pók, csiga, százlábú, egér

10) Válaszd ki, hogy az 1. számú tojáshéjnak melyik a másik fele?

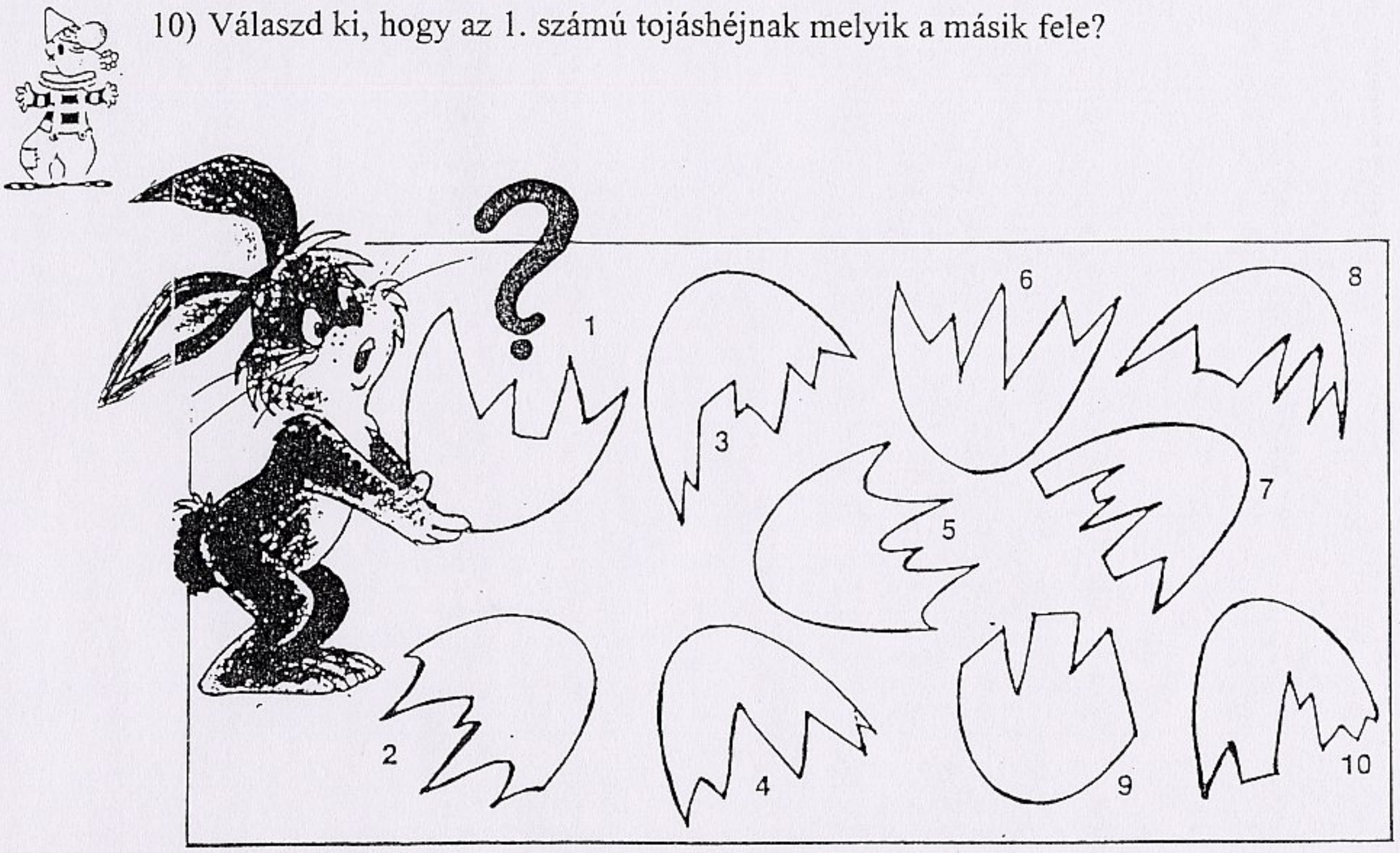

a kilencedik

11) Írd be az alábbi szavakat úgy, hogy a két vastagon keretezett függőleges oszlopban egy ismert mesehős neve váljon olvashatóvá.

A beírandó szavak: ALABAMA, BARANYA, HÚZOGAT, ODAKÖTI, ÖSSZEÍR

A	*L*	*A*	*B*	*A*	*M*	*A*
H	*Ú*	*Z*	*O*	*G*	*A*	*T*
O	*D*	*A*	*K*	*Ö*	*T*	*I*
B	*A*	*R*	*A*	*N*	*Y*	*A*
Ö	*S*	*S*	*Z*	*E*	*Í*	*R*

12) Kakukktojás. Melyik szó nem illik a többi közé?

szoba	héja	répa	rajkó	öre	óvári	ház
konyha	kánya	dinnye	szajkó	márka	gyulai	rúgás
étkező	ölyv	bab	lurkó	dollár	eidami	szoba
hall	cinege	borsó	csimota	font	trappista	virág
pince	vércse	barack	poronty	frank	pálpusztai	pánt

hall, pince, cinege; répa, barack; szajkó; öre; gyulai; rúgás, virág

13) Melyik állítás igaz, melyik hamis?

A hermelin menyétféle ragadozó. – *igaz*
A szúszék gabona tárolására való nagy láda. – *igaz*
A beléndek kutyafajta. – *hamis*
A kontyalávaló édes, szeszes ital. – *igaz*
A refrén ismétlődő dallamrész. – *igaz*
A viking ókori fehérnemű. – *hamis*
A masiniszta régi mozdonyvezető. – *igaz*
A rinocérosz orrszarvú. – *igaz*
A toronyugrás vízisport. – *igaz*
A szimpátia rokonszenv. – *igaz*
A lengőtrapéz mértani idom. – *hamis*
A regruta egykori újonc katona. – *igaz*

14) A következő ókori szöveget másképp tagolva, az ékezeteket kitéve egy magyar mondatot kapsz. Írd le!

SI VITA MALA CAESARE SENATA REPARAS ANDIT

Sivít a malaca és a résen át a répára sandít

15) Melyik a leghosszabb magyar híd?
Árpád-híd (928 méter)

16) Mi volt az ókori neve a következő három településnek?
Óbuda – Győr – Szombathely
Aquincum, Arabona, Savaria

17) Mikor van Gyümölcsoltó Boldogasszony napja és mi fűződik a nevéhez?
március 25-én, a gyümölcsfák oltását ekkor kezdik

18) Ki az a Nobel-díjas, indiai születésű angol író és költő, aki az elsők között foglalkozott az európai irodalomban India életével, őserdeinek szépségével? Ő írta a Fantomriksa című regényt is.
Kipling (1865-1936 A dzsungel könyve)

19) Ki volt az a francia államférfi és főpap, aki XIII. Lajos miniszteréként Dumas Három testőr című regényében is jelentős szerepet játszik?
Richelieu bíboros (185-1642)

20) Melyik ország címerében láthatók a következő állatok?

elefánt, oroszlán – *Szváziföld*
cápa, krokodil – *Salamon-szigetek*
kenguru, emu – *Ausztrália*
kardhal, flamingó – *Bahama-szigetek*

21) Melyik állítás igaz, melyik hamis?

A múlt század elején a divatos szoknyát viganónak hívták. A viganó a vigalomban suhanó szavak összevonásából ered. – *hamis (Idegen szavak szótára)*
Az arab írás 28 betűjéből csak 3 a magánhangzó. – *mindkét válasz jó, különböző lexikonok más-más választ adnak (Új magyar lexikon)*
A Holt-tenger egy ősi legendából kapta a nevét. – *hamis (Új magyar lexikon)*
Senki sem volt 12 évnél tovább az USA elnöke. – *hamis (Rejtvényböngészde)*

22) Válassza ki a helyes megoldást!
Melyik korban használták ezeket a ruhákat?

XVII. XVIII. XIX. sz.

Hol gyártják a Ferrari gépkocsikat?
Monaco Spanyolország *Olaszország*

Mi a pentatlon magyar neve?
díjugratás *öttusa* búvárúszás

Báthori István melyik ország királya volt?
Magyarország Szerbia *Lengyelország*

Mi a közös a felsorolt állatokban: gekkó, béka, tyúk, nyúl, cica, méh?
időjóslási képesség *Magyarországon honos* *jobb a szaglása, mint a látása*

23) Melyik két európai országban nevezik kancellárnak a miniszterlnököt?
Ausztria, Németország

24) Zala megye térképén a megfelelő helyre írja fel az odaillő kép sorszámát!

1.

2.

kerek templom

3.

tájvédelmi körzet

4.

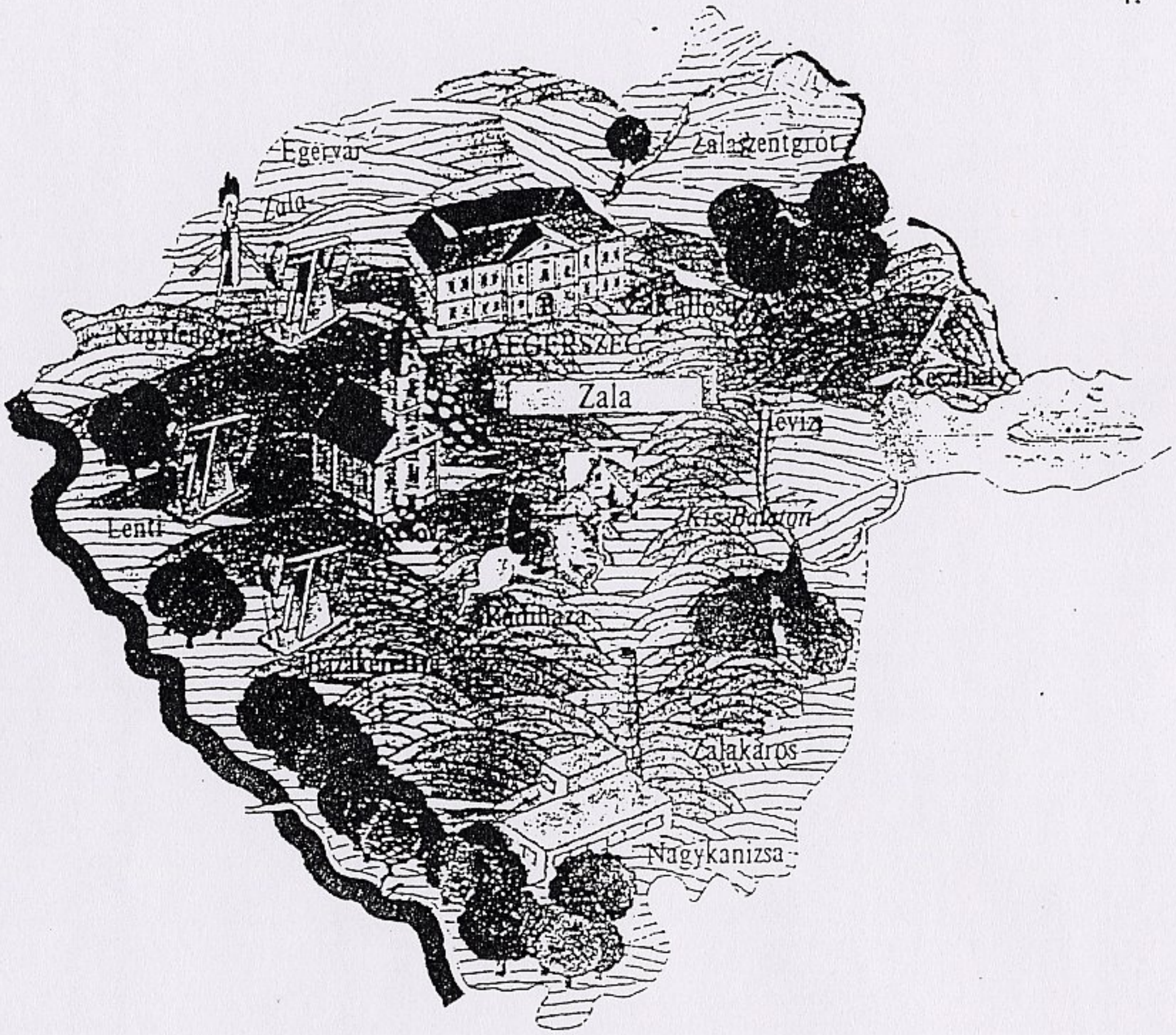

6.

Festetics-kastély

5.

Nádasdy-várkastély

7.

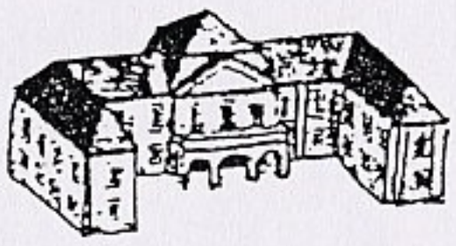

Batthyány-kastély

25) Egy ház tetejének két felét nem szimmetrikusan illesztették össze, a tető egyik fele 60°-os, a másik fele 70°-os szögben lejt. Tegyük fel, hogy egy kakas épp a tető élére tojik egy tojást! A tető melyik odalán fog a tojás legurulni?
a kakas nem tojik tojást

26) Mi a különleges az elefántbébi táplálásával kapcsolatban?
az anyaelefánt mellkasa alatt találhatók az emlők

27) Magyar fizikus és csillagász, Zalaegerszegen született. Nevét egy általános iskola is őrzi szülőhelyén. A Hold túloldalán krátert neveztek el róla. Ki ő?
Izsák Imre

28) A borítékban található kis darabokból egy nagy kép állítható össze, ami játékunk emblémája lesz. Ezt egy A/4-es lapra ragasztva kérjük a többi feladat megoldásával együtt leadni!

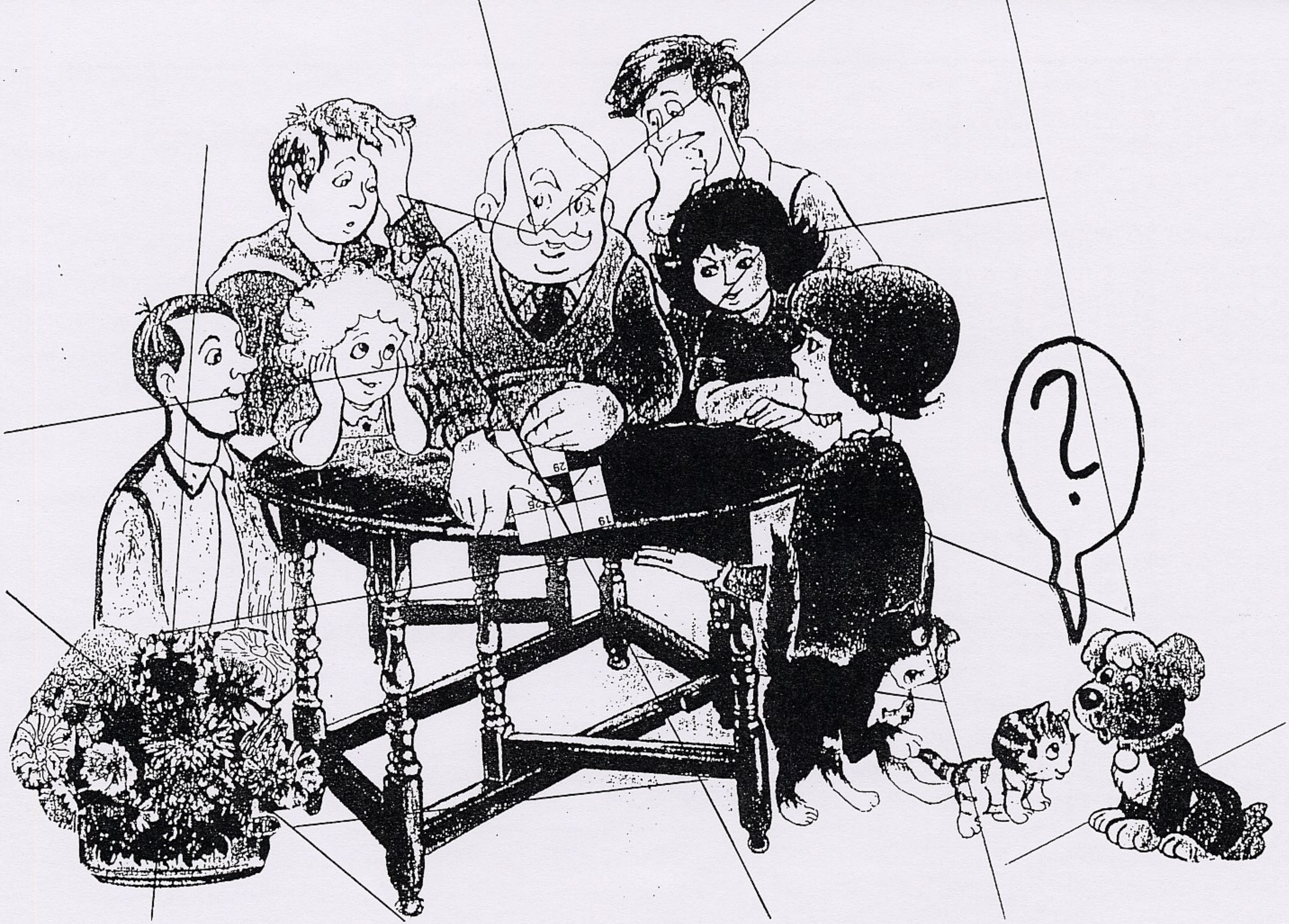

A megoldásban segítenek a következő könyvek

Dmitrijev: 13 fekete macska. Bp. 1990.
Erős Zoltán: Rejtvényböngészde. Bp. 1986.
Idegen szavak és kifejezések szótára. Bp. 1989.
Lityinyeckij: A természet mint barométer. Bp. 1986.
Magyar néprajzi lexikon. Bp. 1977.
Magyarországi viseletek. Bp. 1994.
Nagy világatlasz. Bp. 1985.
Németh József: Zala megye műemlékei. Zeg. 1977.
Lackner László: Barangolás Zalában. Bp. 1979.
Officina egyetemes lexikon. Bp. 1994.
Ókori lexikon. Bp. 1984.
Tilleir: Az állatvilág enciklopédiája A-Z. Bp. 1994.
Új magyar lexikon. Bp. 1961.
Világirodalmi kisenciklopédia. Bp. 1984.
Zalai életrajzi kislexikon. Zeg. 1994.
és a könyvtár katalógusa

2. forduló

1) Jelöld meg, hogy melyik lesz az eredeti kép árnyéka!

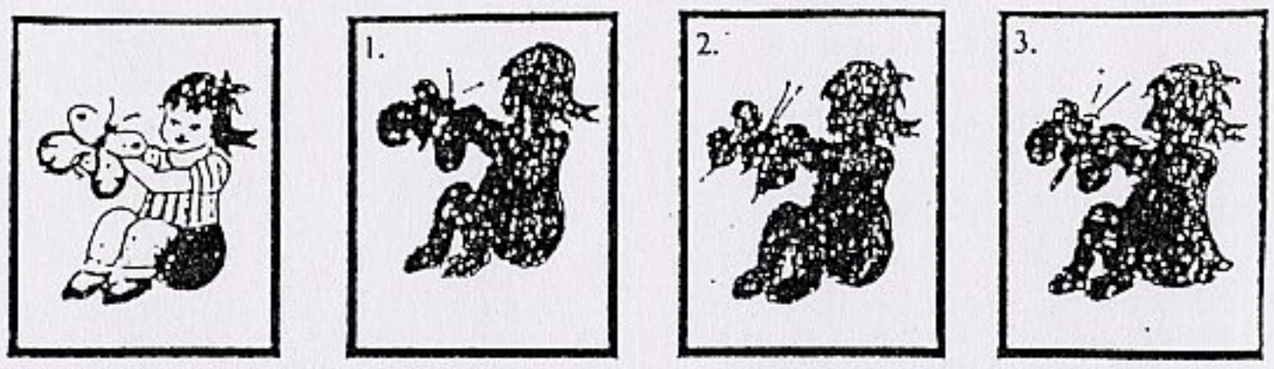

a hatodik

2) A rajzon összesen hány kancsó látható? Számold meg!

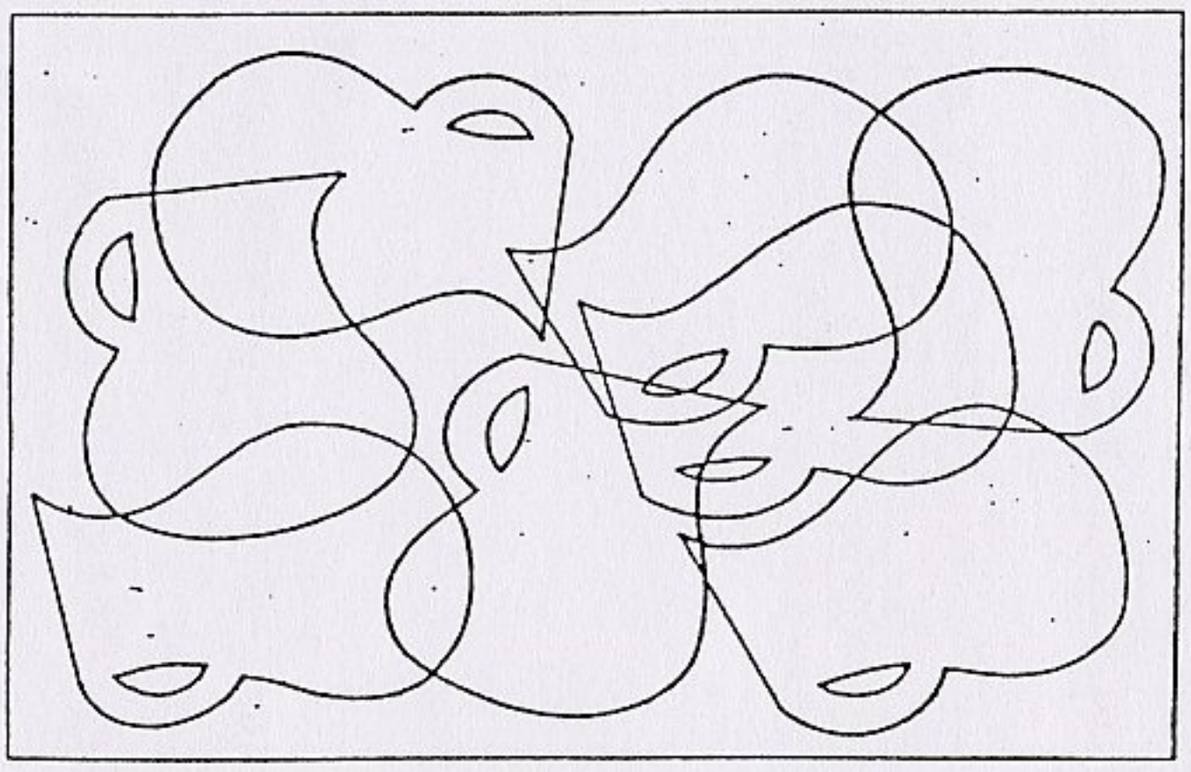

nyolc

3) Indulj el a csillagtól! Ha a helyes utat választottad, egy állat nevét kapod. (A vonal mentén olvasd össze a betűket!)

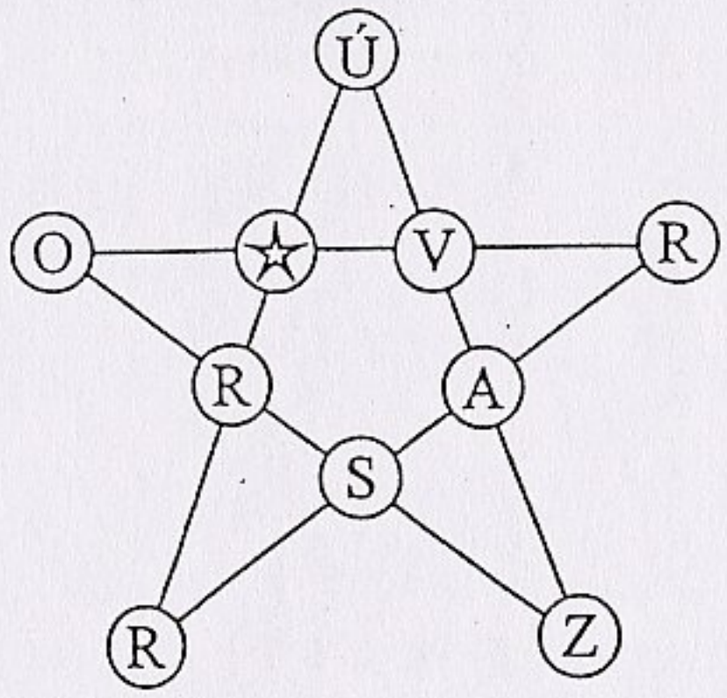

orrszarvú

4) Öt állat bújt el a képen. Keresd meg, és színezd ki őket!

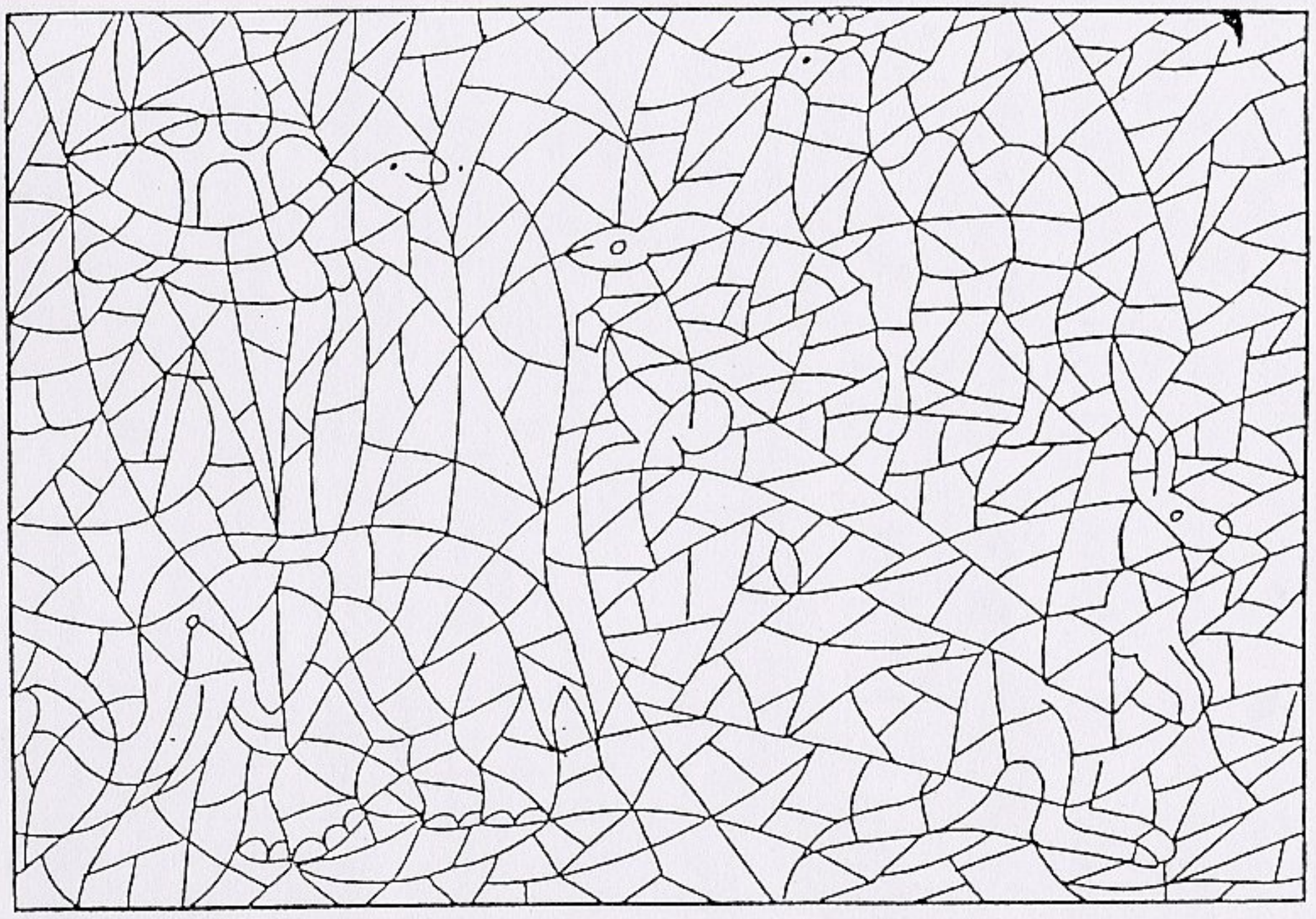

teknős, elefánt, nyúl, teve, kenguru

5) Keresd meg, melyik tojáshéj illik az alábbihoz!

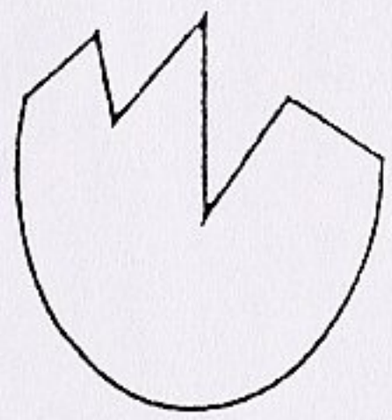

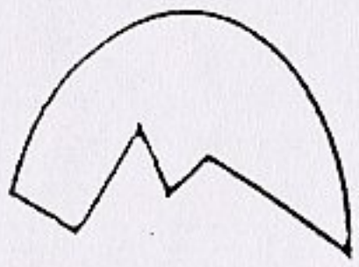

1.

2.

3.

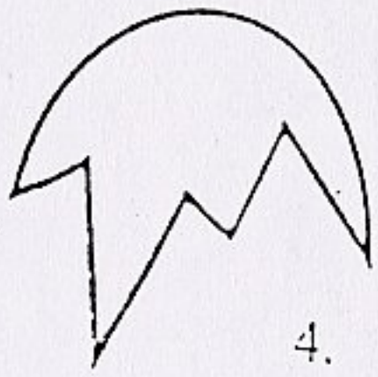

4.

a harmadik

6) Kakukktojás! Az ábrán látható rajzok egyike valamiért nem illik a többi közé. Melyik ez?

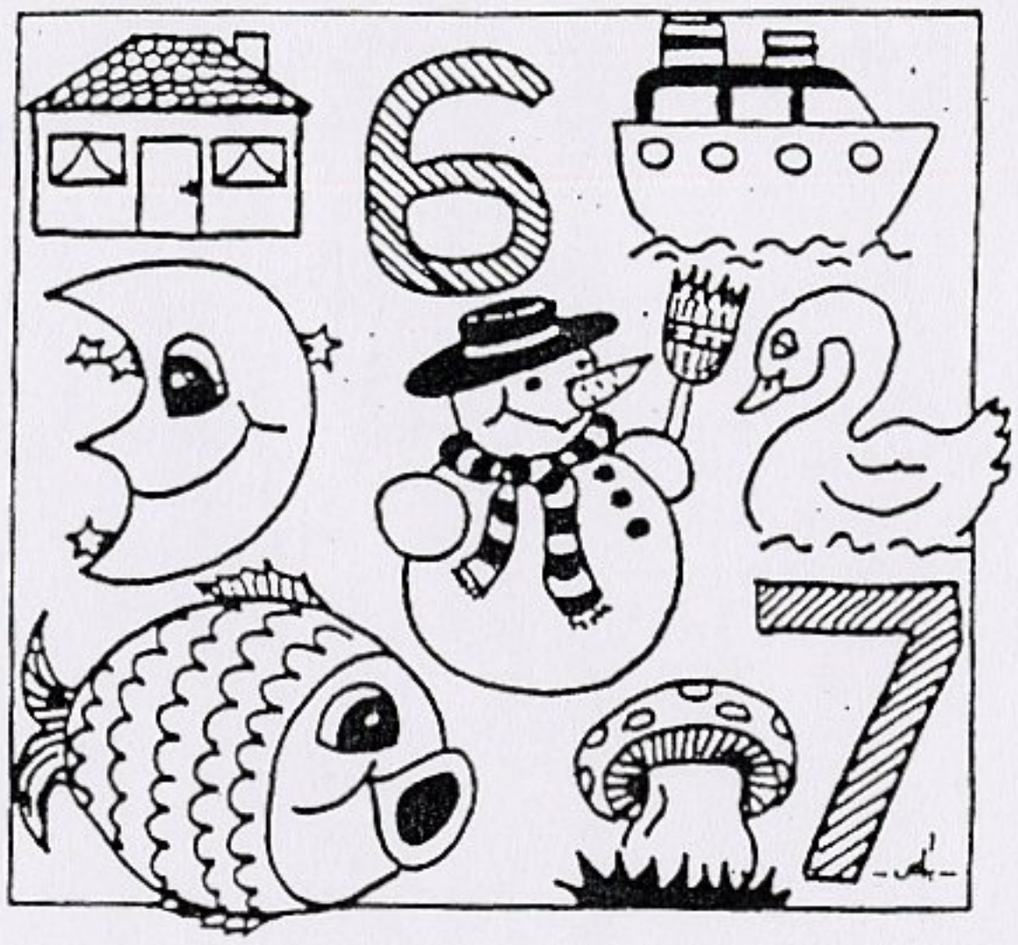

gomba

7) Segíts a földi labirintusban eltévedt kis földönkívülinek, hogy megtalálja az űrhajóját. Merre fogod vezetni?

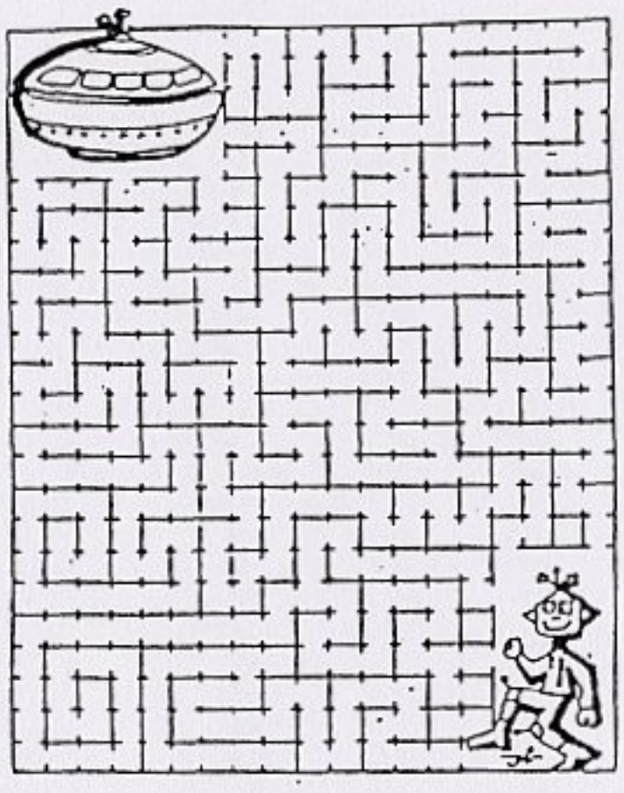

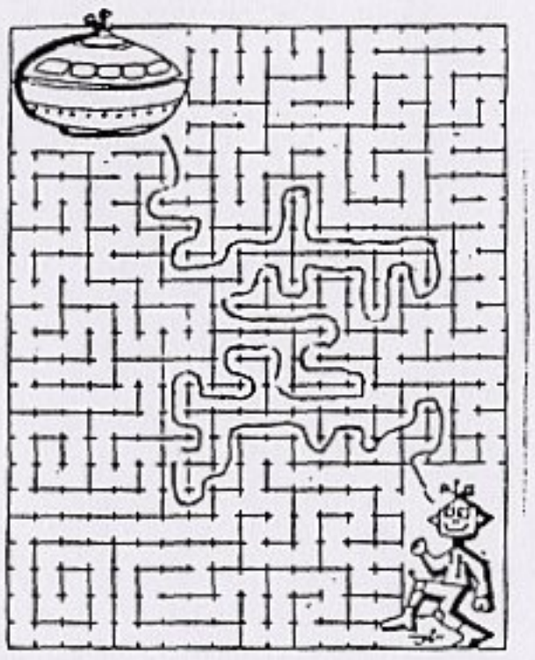

8) Oldd meg a képes keresztrejtvényt, s megtudod a vastag vonallal jelölt sorból, hogy hol volt az új világ.

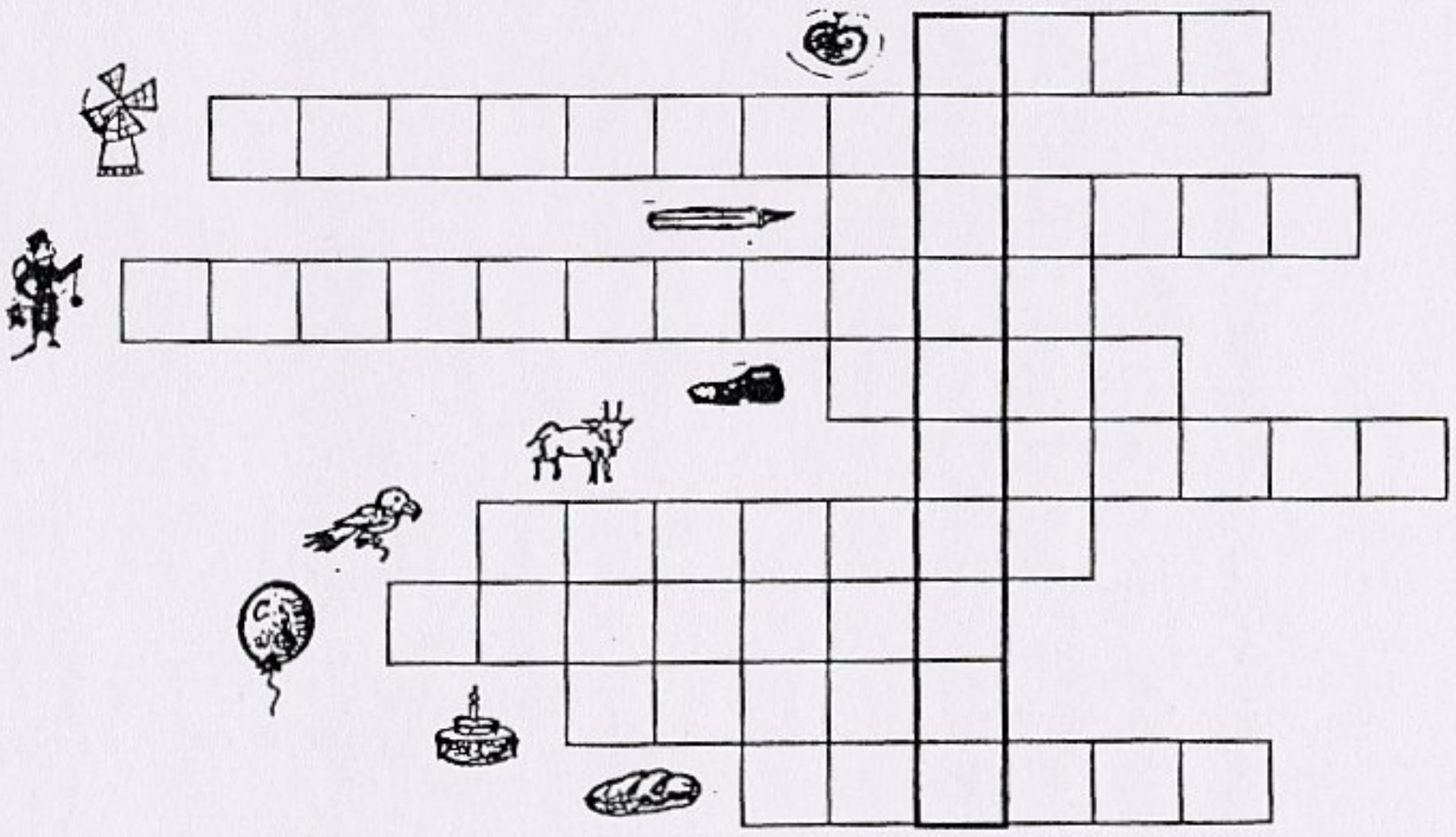

vízszintes sorok: alma, szélmalom, ceruza, kéménysepről, cipő, kecske, papagáj, léggömb, torta, kenyér; a vastagon keretezett oszlop betű összeolvasva: Amerikában

9) Hogyan kerül a friss kenyér az asztalunkra? Rakd megfelelő sorrendbe a képek számát!

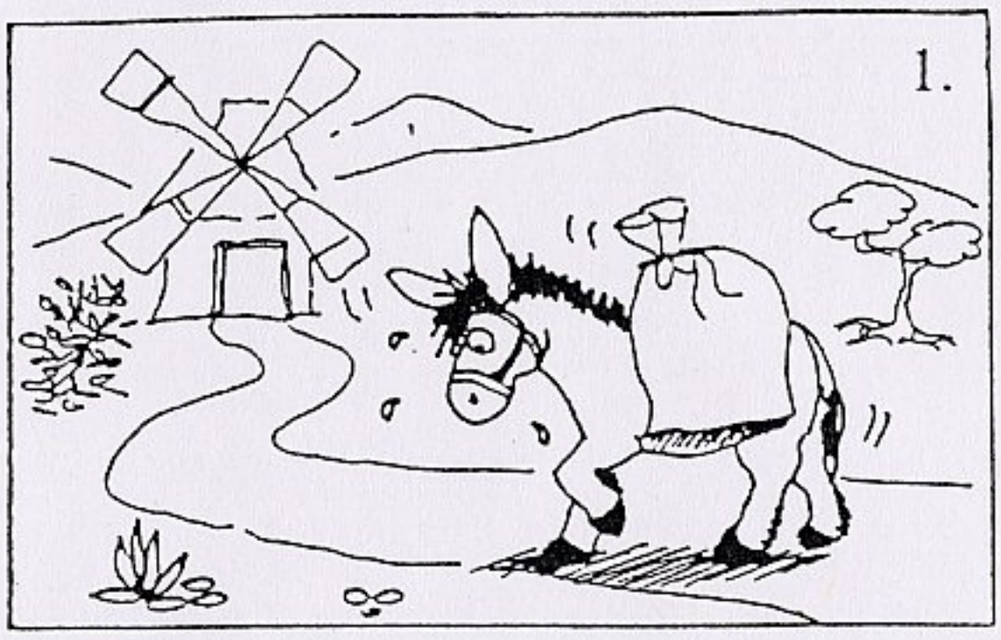

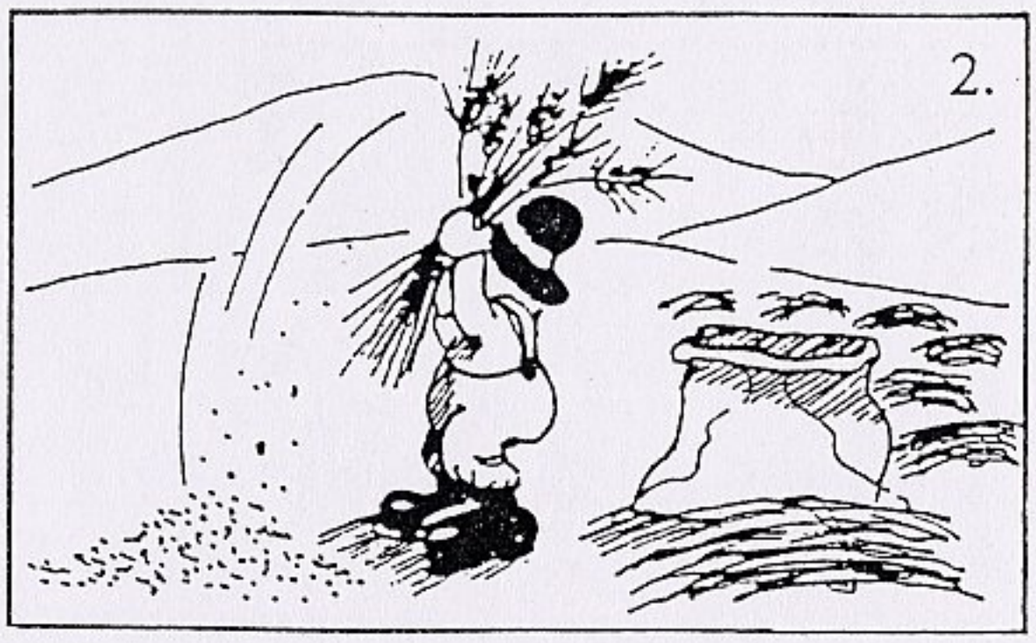

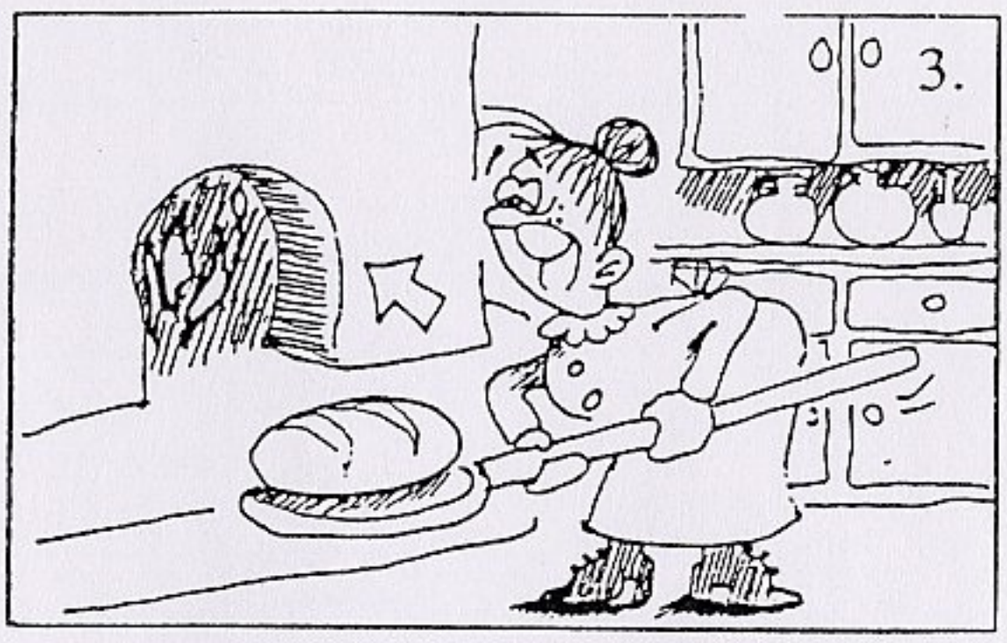

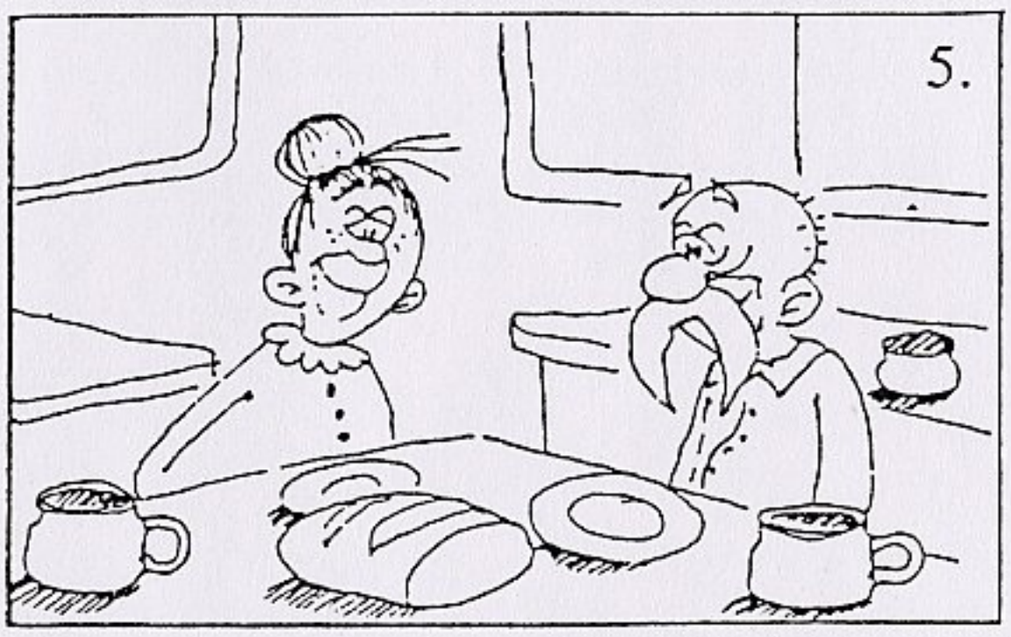

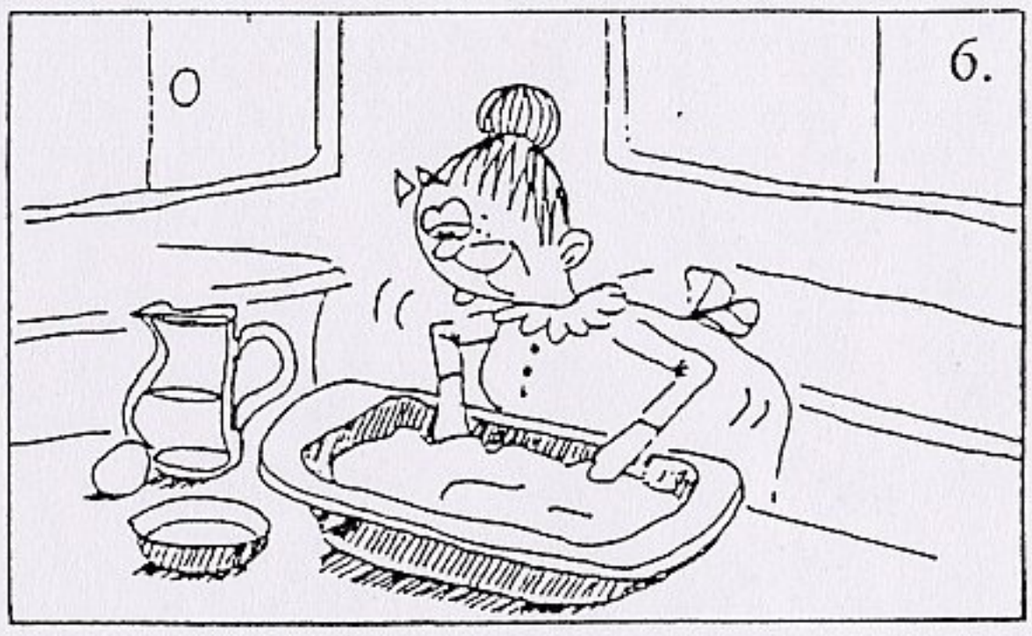

4–2–1–6–3–5

10) Utazás a középkorba. A vikingek korába érkeztünk. Tudod, hogy miből éltek a vikingek? Fejtsd meg az alábbi rejtvényeket, s a vastag vonallal jelölt sorokból megtudhatod a választ.

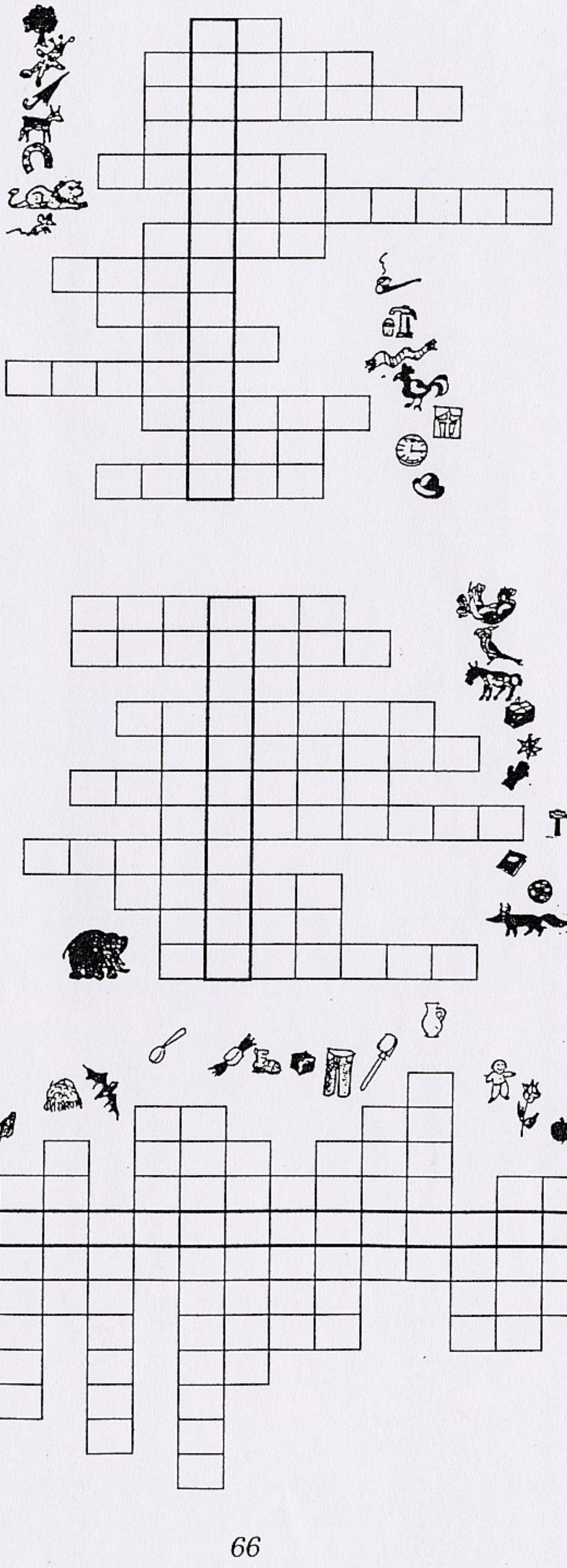

1. rejtvény – vízszintes sorok: fa, bohóc, esernyő, őz, patkó, oroszlán, egér, papa, kút, sál, kakas, ablak, óra, kalap, függőleges sor: fosztogatásból
2. rejtvény – vízszintes sorok: lajhár, papagáj, ló, ajándék, csillag, kesztyű, kalapács, füzet, labda, róka, elefánt, függőleges sor: halászatból
3. rejtvény – függőleges sorok: gomb, paprika, kazal, denevér, kanál, szaloncukor, bakancs, doboz, nadrág, lapát, kancsó, baba, rózsa, alma; vízszintes sor: gazdálkodásból

11) Oszd fel 4 egyenessel a mezőt 9 részre úgy, hogy minden részbe három-három virág jusson!

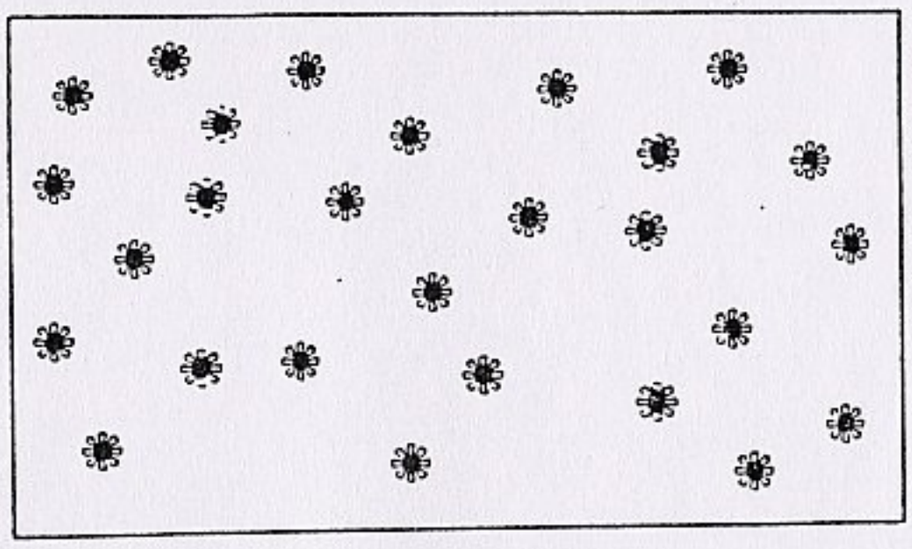

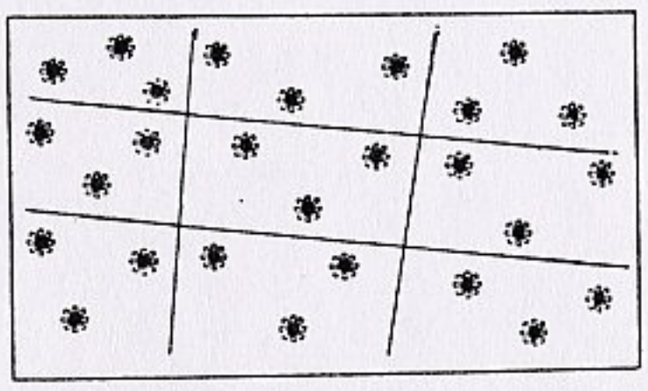

12) Beszélő arcok. Hogy hívják őket? Ha helyes sorrendbe rakod a fejeket ábrázoló betűket, akkor megkapod a keresztnevüket.

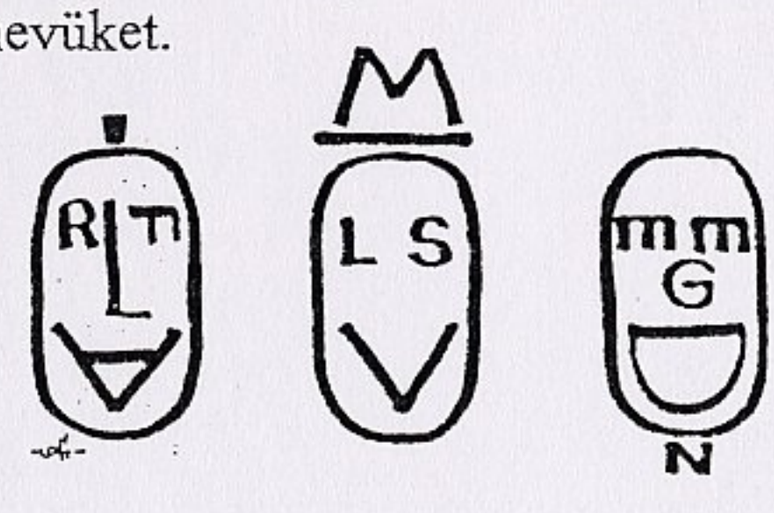

Flóra, Vilmos, Gedeon

13) Mi a világ legnagyobb tavának neve?
Kaszpi-tenger

14) Más a jelentése egy szókapcsolatnak ha egybeírjuk, s más, ha különírjuk. Mindegyik rajzpár ugyanazt a szókapcsolatot idézi fel, de egyik az egybeírt, a másik a különírt változatot. Találják ki, hogy milyen összetett szavakra, illetve jelzős szerkezetekre gondoltunk! (Pl.: ezer mester és ezermester.)

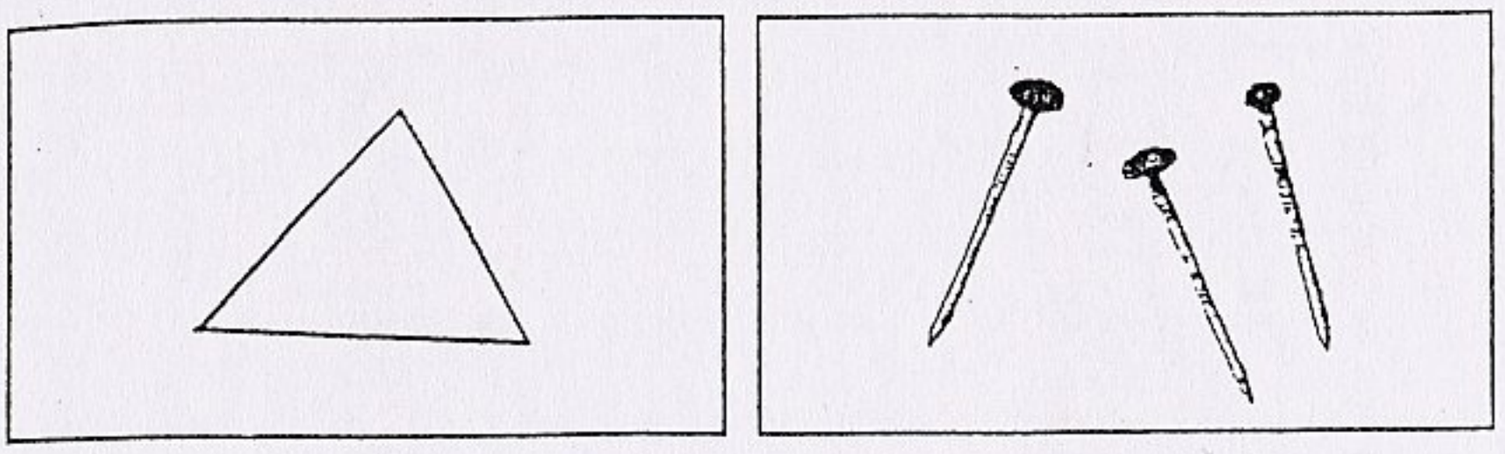

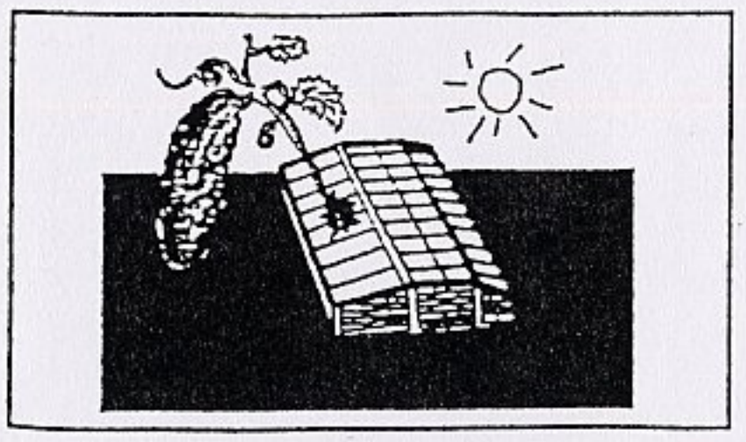

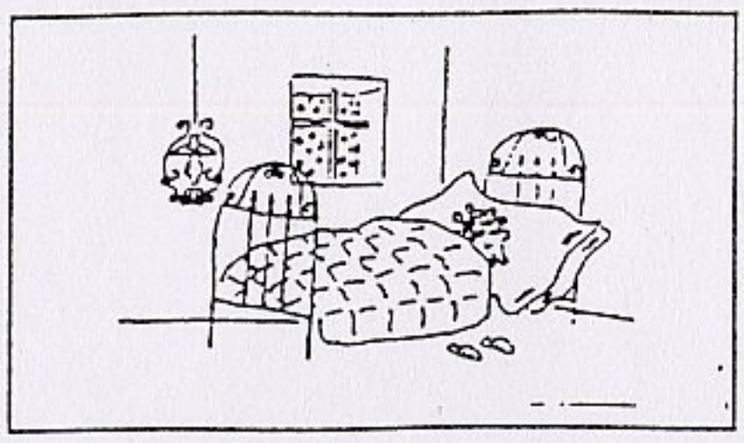

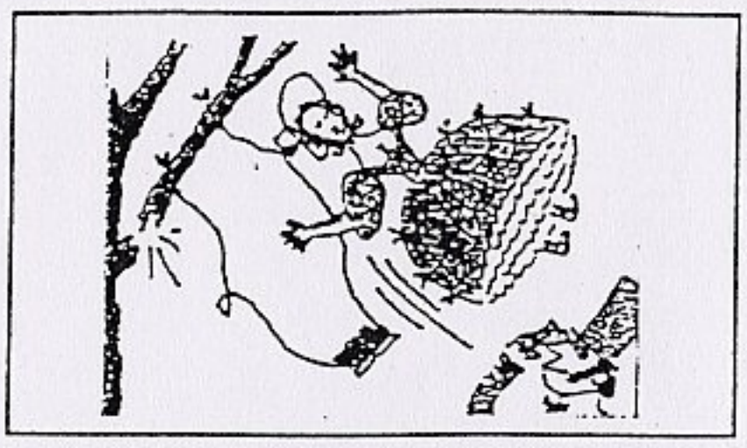

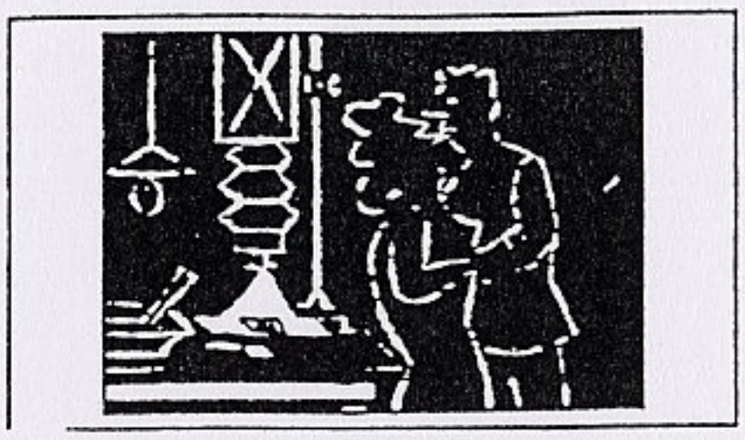

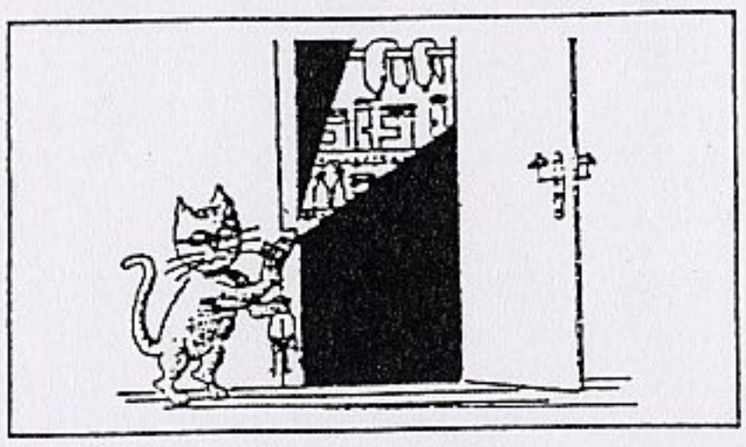

háromszög – három szög, melegágy – meleg ágy, ágrólszakadt – ágról szakadt, sötétkamra – sötét kamra

15) Párosítással jelölje, hogy mi fűződik a következő híres emberek nevéhez?

Selye János	a C-vitamin felfedezője
Szabó István	a sakkozógép feltalálója
Pulitzer József	Oscar-díjas filmrendező
Kőrösi Csoma Sándor	a stresszelmélet kidolgozója
Kempelen Farkas	a számítógép atyja
Galamb József	a tibetológia megalapítója
Szent-Györgyi Albert	a világ legrangosabb újságírói díja
Neumann János	az első sorozatban gyártott autó (Ford T) tervezője

Selye János – a stresszelmélet kidolgozója; Szabó István – Oscar-díjas filmrendező; Pulitzer József – a világ legrangosabb újságírói díja; Kőrösi Csoma Sándor – a tibetológia megalapítója; Kempelen Farkas – a sakkozógép feltalálója; Galamb József – az első sorozatban gyártott autó (Ford T) tervezője; Szent-Györgyi Albert – a C-vitamin felfedezője; Neumann János – a számítógép atyja

16) Ki az egyetlen háromszoros labdarúgó világbajnok, akit Fekete Gyöngyszem néven ismerünk?

Pelé

17) Kinek a nevéhez fűződik az első magyar enciklopédia?

Apáczai Csere János

18) Melyik állítás igaz, melyik hamis?

Igaz-e, hogy az ókori rómaiak üdvözlésképpen a jobb kezüket a bal vállukra tették?
– *hamis*
Igaz-e, hogy a lovagkorban üdvözlésként a két tenyerüket ütötték össze? – *igaz*
Igaz-e, hogy nálunk mindenki mindenkivel kezet fog? – *igaz*

19) Hogyan helyes: a Nap nyugaton kél vagy nyugoton kél?
keleten kel a nap

20) Melyik az a város, amely két kontinensen fekszik: egykor Bizáncnak hívták.
Isztambul – Konstantinápoly

21) Keresztrejtvény – Fésűs Éva verséből idézünk:

Úttalan a téli táj,
korán éri esthomály,
Sötét erdő havat ráz,
mégis megjön, akit vársz:
...
(folytatása a rejtvényben)

Vízszintes:
2. Hiszen, népiesen. 4. Tehergépkocsimárka. 5. Hosszú csőrű, gerle nagyságú mocsaras vidéken élő madár. 7. Tiranában fizetnek vele. 9. Zárhoz hasonló hangot kiadó. 12. Aki hátizsákkal a hátán jár-kel. 14. Napoleon d... 15. Nyomozni kezd! 16. Arrafele! 17. Korai gyümölcs. 19. Dózis. 21. Paripa. 22. Villamos gép forgórésze. 25. E nap. 26. Húros hangszer. 28. Határozórag. 29. A fodrászatban használt hajszárító része. 31. 1950-53 között egészségügyi miniszter volt (Anna). 32. Fővárosa Doha. 33. Statisztikus dolgozza fel. 34. Felfordított házikó! 36. Ali ... és a negyven rabló (mesecím). 37. Francia fizikus volt (Jean-Baptiste, 1774-1862). 38. Spiru ... román csillagász volt. 40. Kézben fog. 42. Retteg. 45. Kárt okoz. 47. Gabonát betakarít. 48. Sárkányliliom. 49. Valamit követően. 50. Foszfor és ón. 51. Kifutófiú. 52. Sri ... (Ceylon mai neve). 54. Torkán lebocsátja. 56. Metsz. 57. Értékes kártyalap.

Függőleges:
1. A folytatás első sora (zárt betűk: S, I, K). 2. Török uralkodó volt. 3. Mozgásában megrekedő. 6. Amelyik személyre. 8. Személyedről. 10. Argon. 11. Vissza: érdektelennek tart. 12. A folytatás második, befejező sora (zárt betű: A). 13. Vekker része. 17. Verset elmondó. 18. Erek! 19. A végén kavar! 20. Válogatott labdarúgónk volt (Imre). 23. Szibériai folyó. 24. Kutrica. 26. Duna-parti város Romániában. 27. Összevissza köt! 29. Paszuly. 30. A legenda szerint itt feneklett meg Noé bárkája. 34. Fejfedővel a fején. 35. Kisfiú, kissé tréfásan. 37. Fizetés. 38. Értesülés. 39. Tengeri halfajta. 41. Trombitahang. 42. Lombos növény. 43. Csendben véd! 44. Nátrium. 46. Páratlan tény! 52. A felsőfok jele. 53. Nála lejjebb. 54. Éneklő szócska. 55. Szintén.

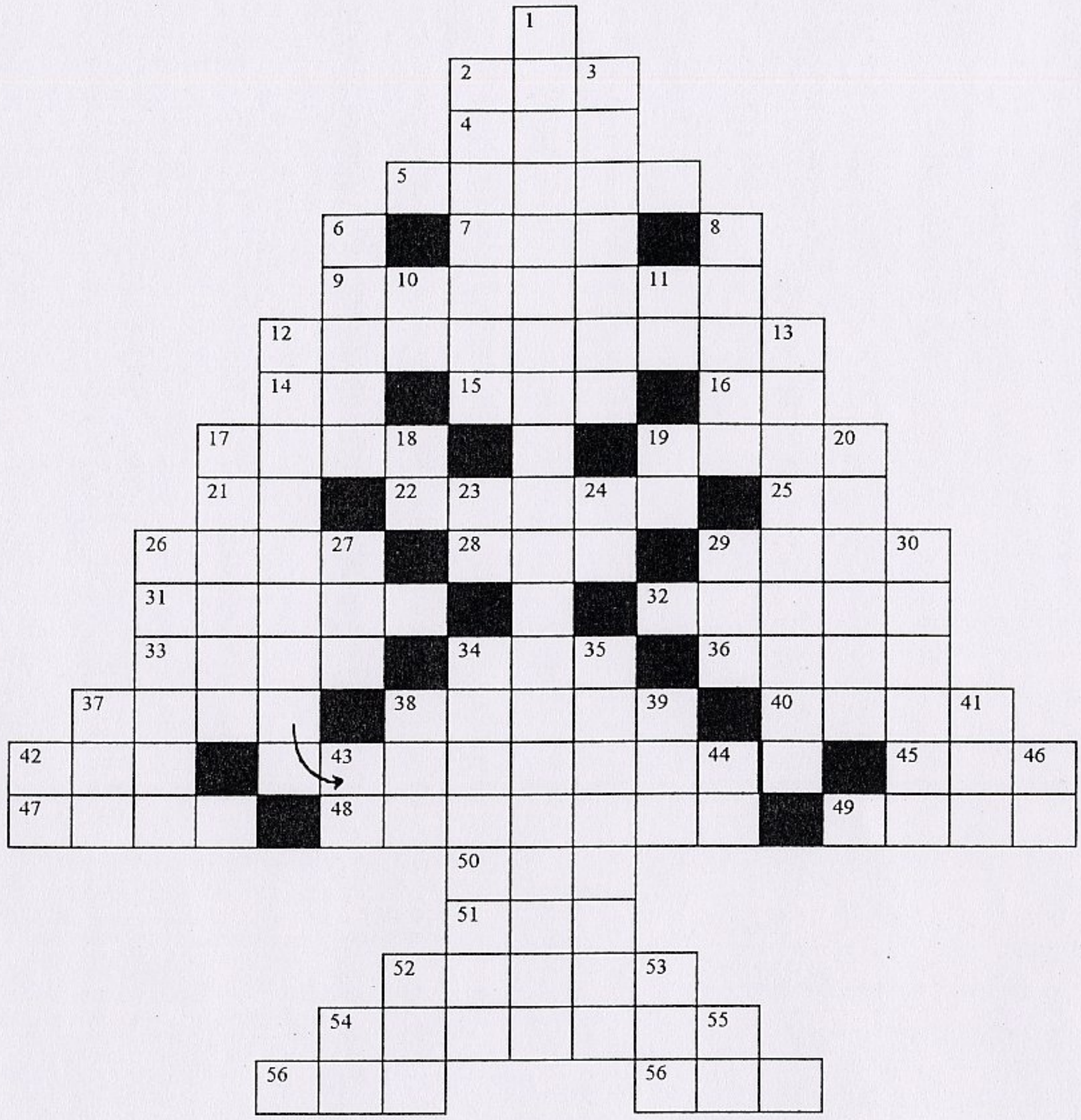

függőleges 1., 12.: Szivet nyitó karácsony / Kopogtat a világon

22) Egy francia költő verséből idézünk (Kardos László műfordításában). A költő keresztneve Arthur, élt 1854-1891-ig. Ki a költő és mi a vers címe? Keresse a könyvtár számítógépes katalógusában a világirodalmi versantológiákban! (Deszkriptor = tárgyszó: versantológiák, világirodalmi.)

Károgó furcsa had a fákon,
fészketek dúlja téli szél!
Sárgás folyók vizeinél,
útmenti vén kálváriákon,
árkok felett, odúk felett,
oszoljatok és gyűljetek!

Rimbaud: A hollók = Örök megújulás 259 o.
= Klasszikus francia költők II. köt. 231 o.

A megoldásban segítenek a következő könyvek

Autórevű. Bp. 1986.
Filmlexikon. Bp. 1964.
Illemtan: Hogyan viselkedjünk. Gyöngyös, 1997.
Magyarok a természettudomány és technika történetében. Bp. 1986.
Nagy világatlasz. Bp. 1985.
Officina egyetemes lexikon. Bp. 1994.
Új magyar lexikon. Bp. 1961.
Világirodalmi kisenciklopédia. Bp. 1984.
és a könyvtár katalógusa

Az erdő fohásza

Vetélkedő a madarak és fák napja tiszteletére
2-3. osztályosoknak

Összeállították:
Horváth Jenőné és Oláh Rozália
a Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársai

Ember,
én égek kályhádban
téli *éjszakákon,*
én vetek rád árnyat,
üde frisset *nyáron,*
ágy vagyok, altatód,
asztal, jóllakatód,
énbelőlem ácsolsz
hajót, vagyok kapud,
ládád, kapanyeled,
orsód, születtedben
bölcsőd, holtadban
koporsód, fúró és
faragó kedvedben
hű társad, én *kérlek:*

„VIGYÁZZ RÁM,
AZ ERDŐT NE
BÁNTSAD!"

Az erdő tiszta levegője miatt télen is sok ember pihenőhelye. A magas hegyekben legyünk óvatosak a lavinaveszély miatt!

Tölts minél több időt a szabadban! Sportolj, mozogj minél többet, hogy megőrizd egészségedet!

Tudod, hogy a tiszta levegő nagy részét az erdőnek köszönhetjük? Gondoskodik rólad, hogy mindig friss levegőt lélegezz be, ha az erdőt járod. Egy nagy fa tíz embernek elegendő tiszta levegőt ad.

1) Az erdő állatai

Az erdő sűrűjében nehéz észrevenni az állatokat. Keresd meg őket, majd írd le a nevüket!

mókus, harkály, őz, róka, béka, katicabogár, pók, százlábú, egér, csiga, nyúl, pillangó

2) Fejtörő

Megtudod vetélkedőnk jelmondatát, ha a galambok a szaggatott útvonalon berepülnek a kockákba.

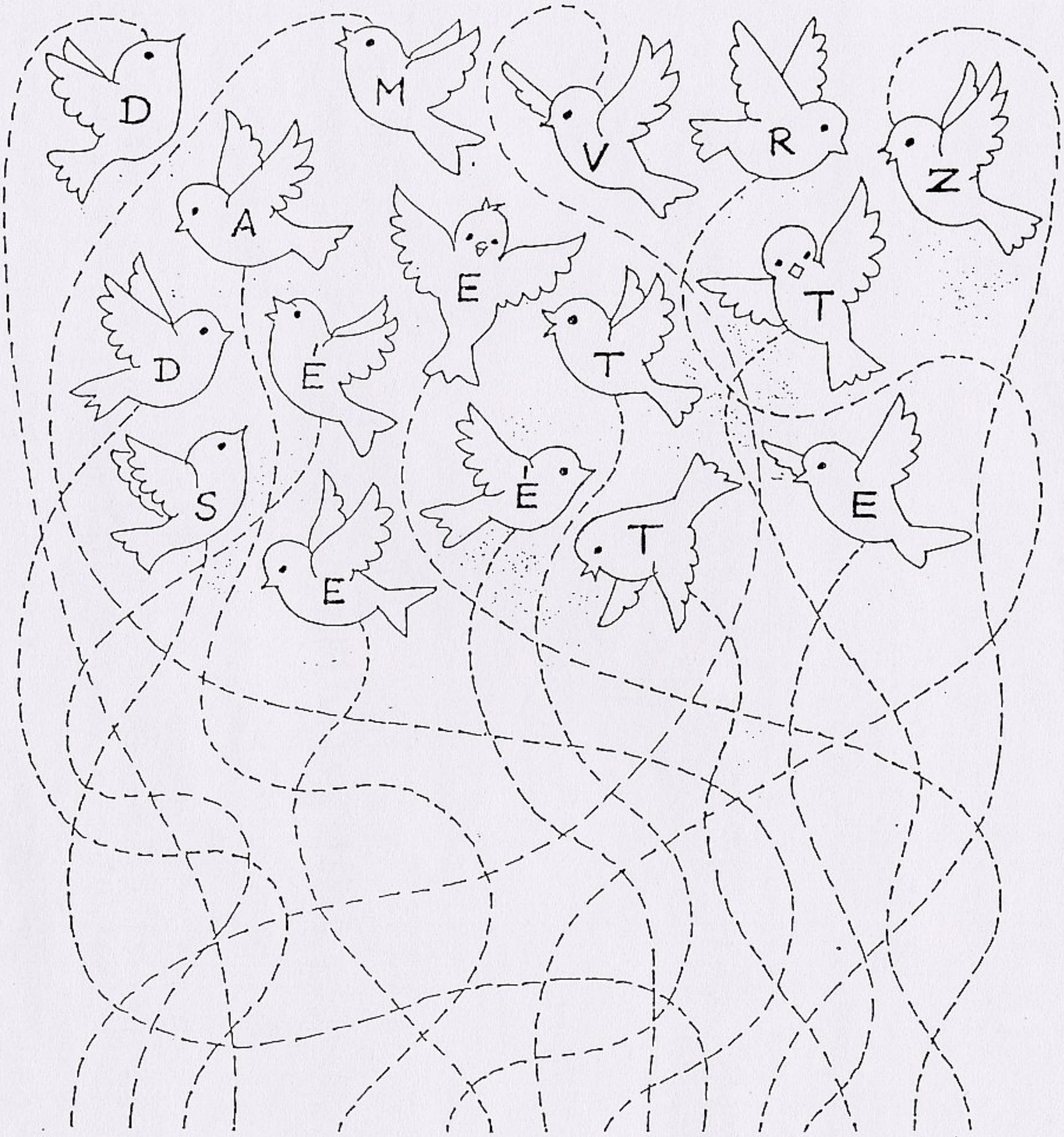

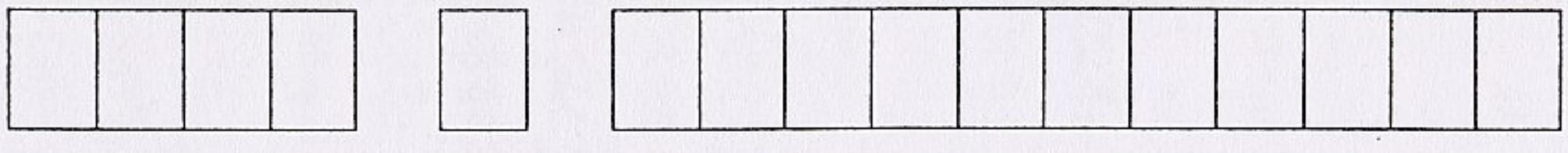

védd a természetet

3) Majomeledel

Az állatok közül a majmok nagyon szeretik a gyümölcsöt. Hány alma, banán, körte jut ennek a „kézenálló" majomnak?

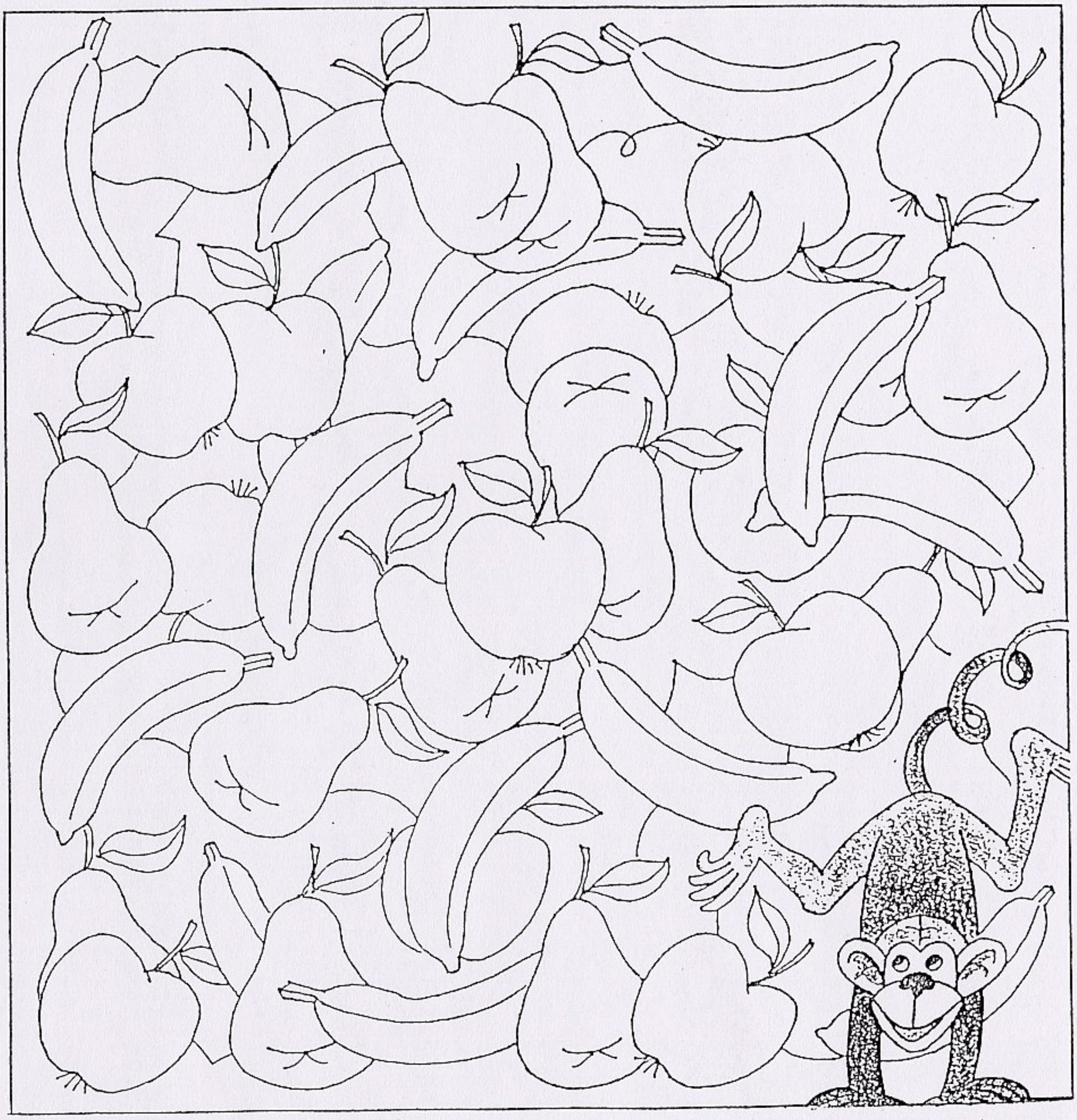

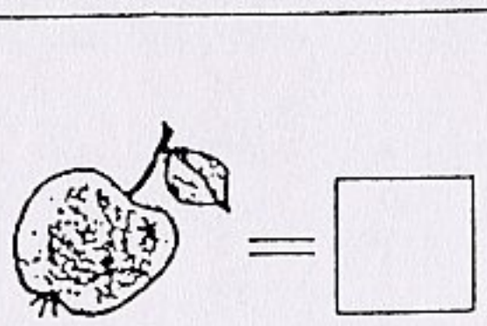

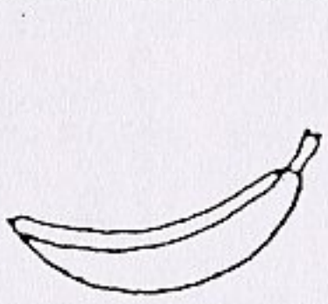

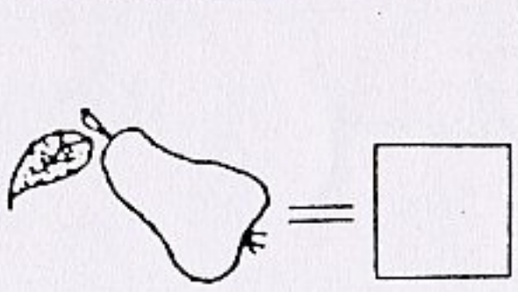

12 alma, 14 banán, 14 körte

4) Fejtörő

Hat-hat madarat látsz a képen, álló helyzetben és repülés közben. Vonallal kösd össze az összetartozó állókat a repülőkkel.

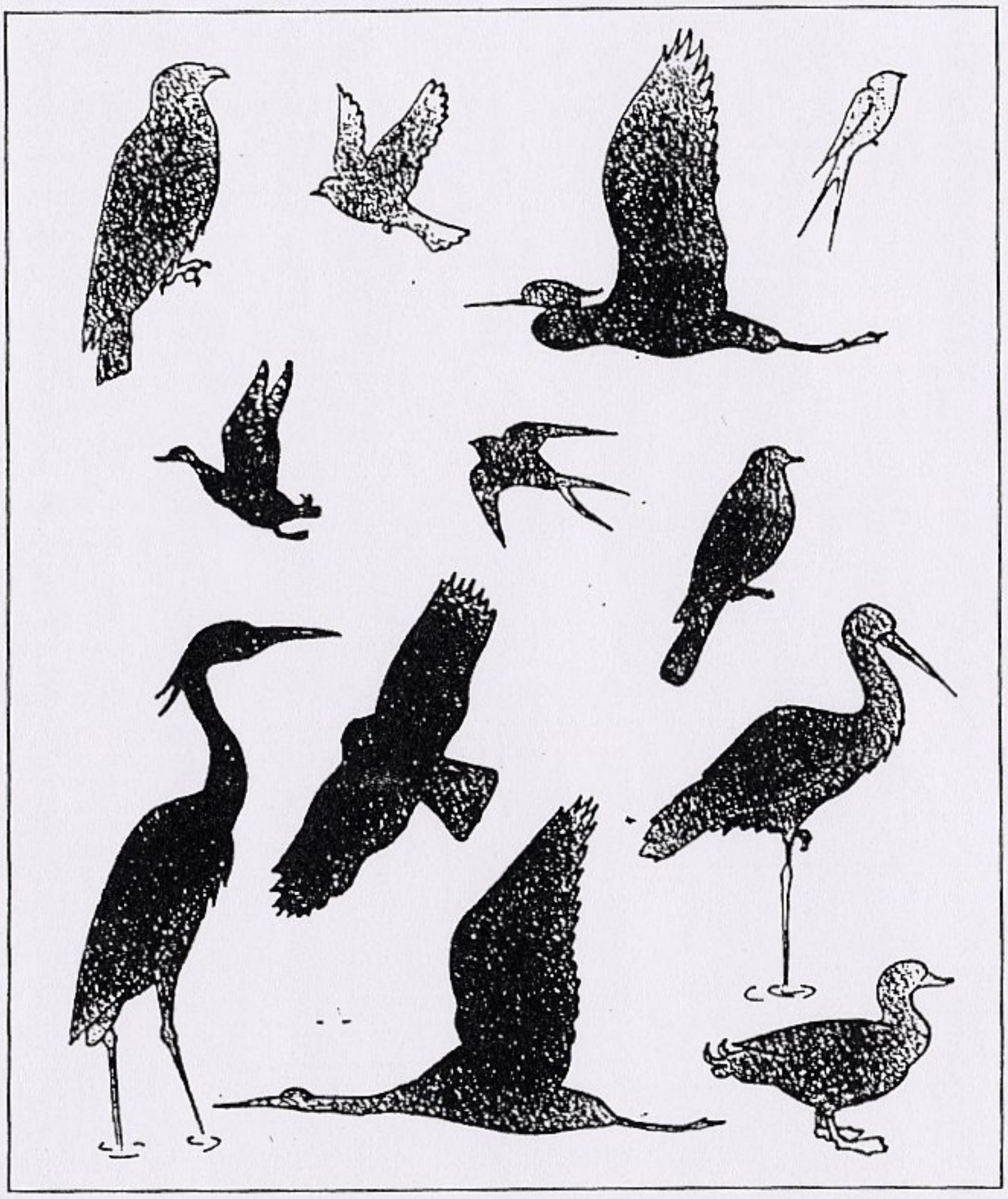

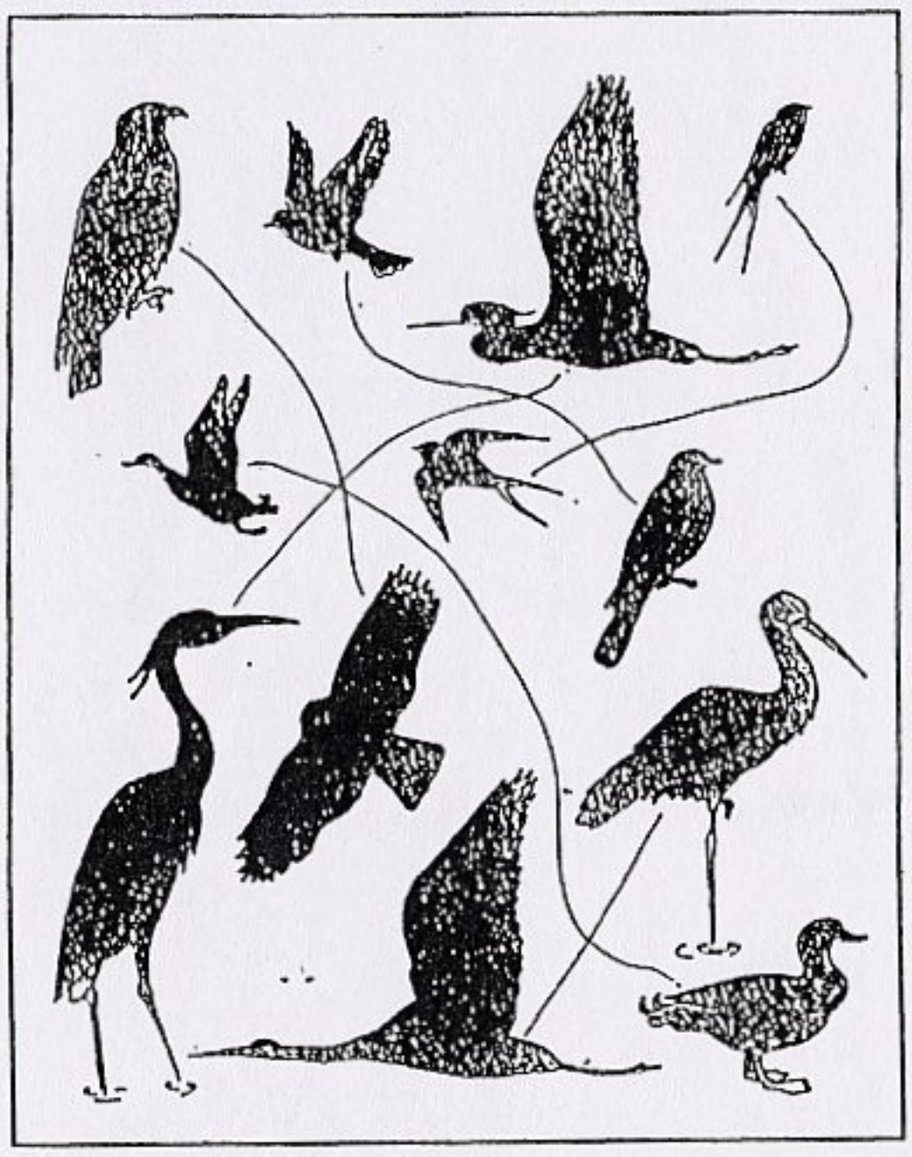

5) Labirintus

A Nap meleg sugaraitól kinyílnak a virágok. A számmal jelölt hét út közül csak az egyik úton lehet eljutni a három virág valamelyikéhez. Keresd meg ezt az egy utat!

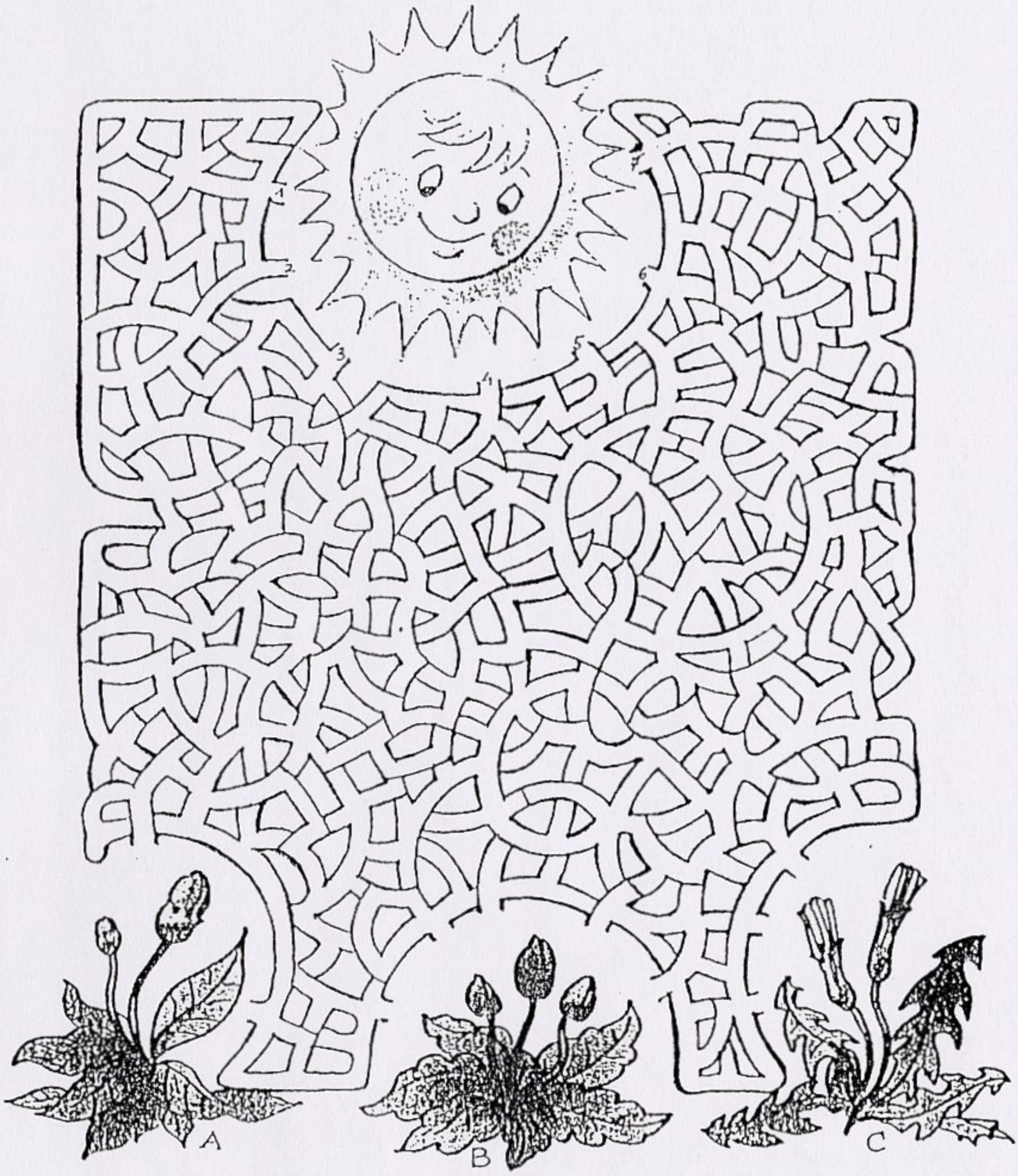

a 7. számú úton az A jelű virághoz

7) Zöld napok

Kössétek össze a megfelelő dátumokat a hozzá illő napokkal!

A Föld napja	március 22
Madarak és fák napja	április 22.
Környezetvédelmi világnap	május 10.
A víz világnapja	június 5.

A Föld napja – április 22., Madarak és fák napja – május 10., Környezetvédelmi világnap – június 5., A víz világnapja – március 22.

Felhasznált irodalom

Csörgő Anikó: Csodaország (4), Zöld könyv a természetvédelemről gyerekeknek. Bp. 1997.

Deák Ferenc élete és munkássága

Történelmi vetélkedő 6-8. osztályosoknak

Összeállították:
Horváth Jenőné – Kiss Gábor – Oláh Rozália
a Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársai

1) Deák Ferenc életútja

Deák Ferenc életéhez kapcsolódó fontosabb évszámokat és helységeket soroltunk fel.
Feladat:

a) párosítsátok az évszámokat és a helységeket,
b) jelöljétek be a mellékelt térképen a helységeket,
c) határozzátok meg az ott-tartózkodás okát (lehet több is)!

1803	Győr
1803-1808	Kehida
1808-1854	Keszthely
1808-1811	Kőszeg
1811-1812	Nagykanizsa
1812-1813	Pápa
1813-1817	Pest
1818-1821	Pozsony
1822-1823; 1854-1876	Pusztaszentlászló
1833; 1839; 1848	Söjtör
1821-1848	Zalaegerszeg
1855-1869	Zalatárnok

a) 1803 : Söjtör : születése
c) 1803-1808 : Zalatárnok : ötéves koráig itt nevelkedett
1808-1854 : Kehida : állandó tartózkodási helye
1808-1811 : Kőszeg : elemi iskoláját (3 év) itt végezte
1811-1812 : Keszthely: premontrei gimnázium (1 év)
1812-1813 : Pápa : katolikus gimnázium (1 év)
1813-1817 : Nagykanizsa : kegyesrendi (piarista) gimnázium (4 év)
1818-1821 : Győr : Jogakadémia évei
1822-23; 1854-1876 : Pest : diplomaszerzés, az "Angol Királyné" lakója
1833; 1839; 1848 : Pozsony : országgyűlési követ
1821-1848 : Zalaegerszeg : a Vármegyeháza tisztviselője (táblabíró, tb. ügyész stb.)
1855-1869 : Pusztaszentlászló : itt vendégeskedett, általában a nyarakon Oszter-hueberéknél

1. b) feladathoz

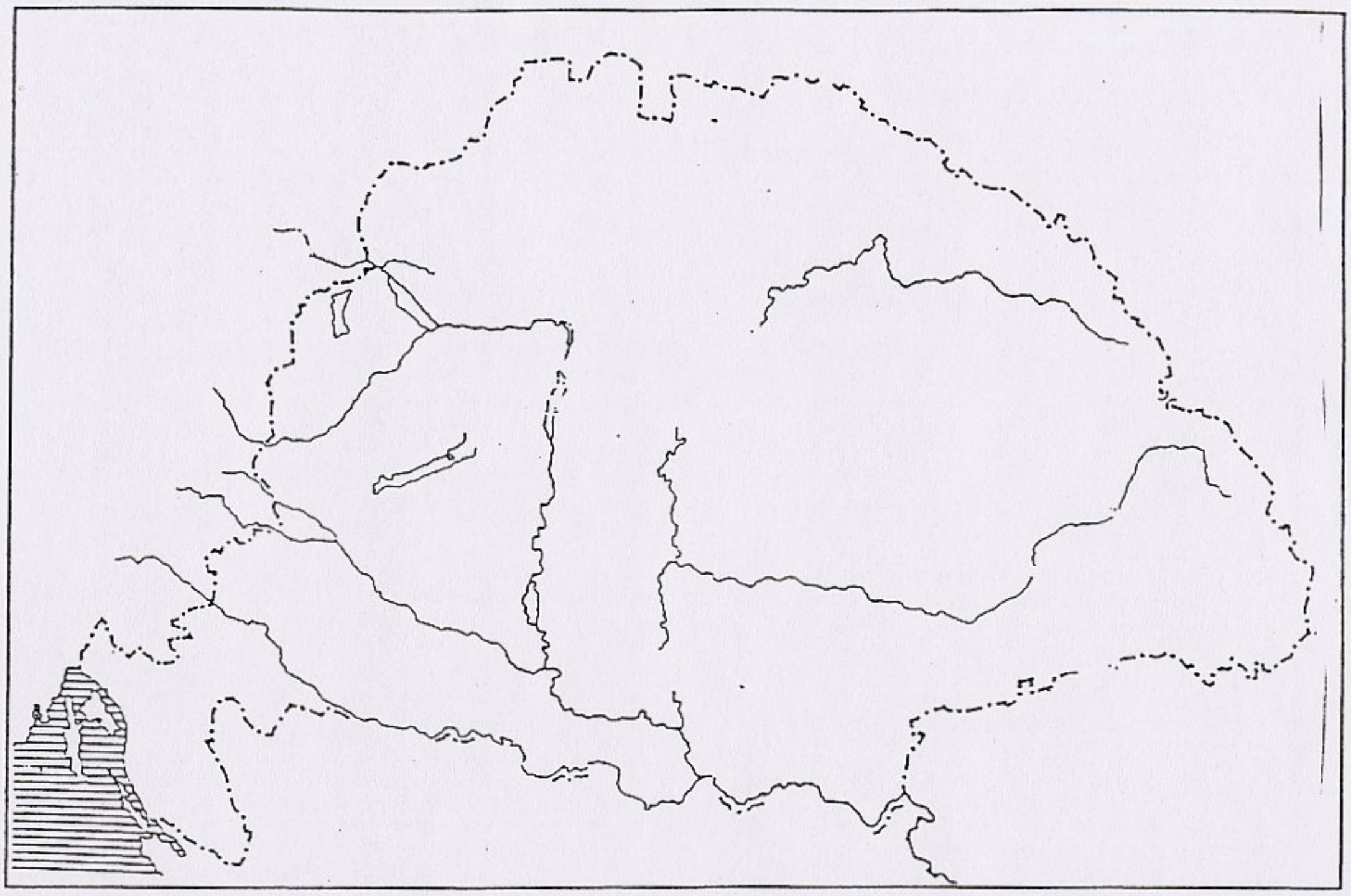

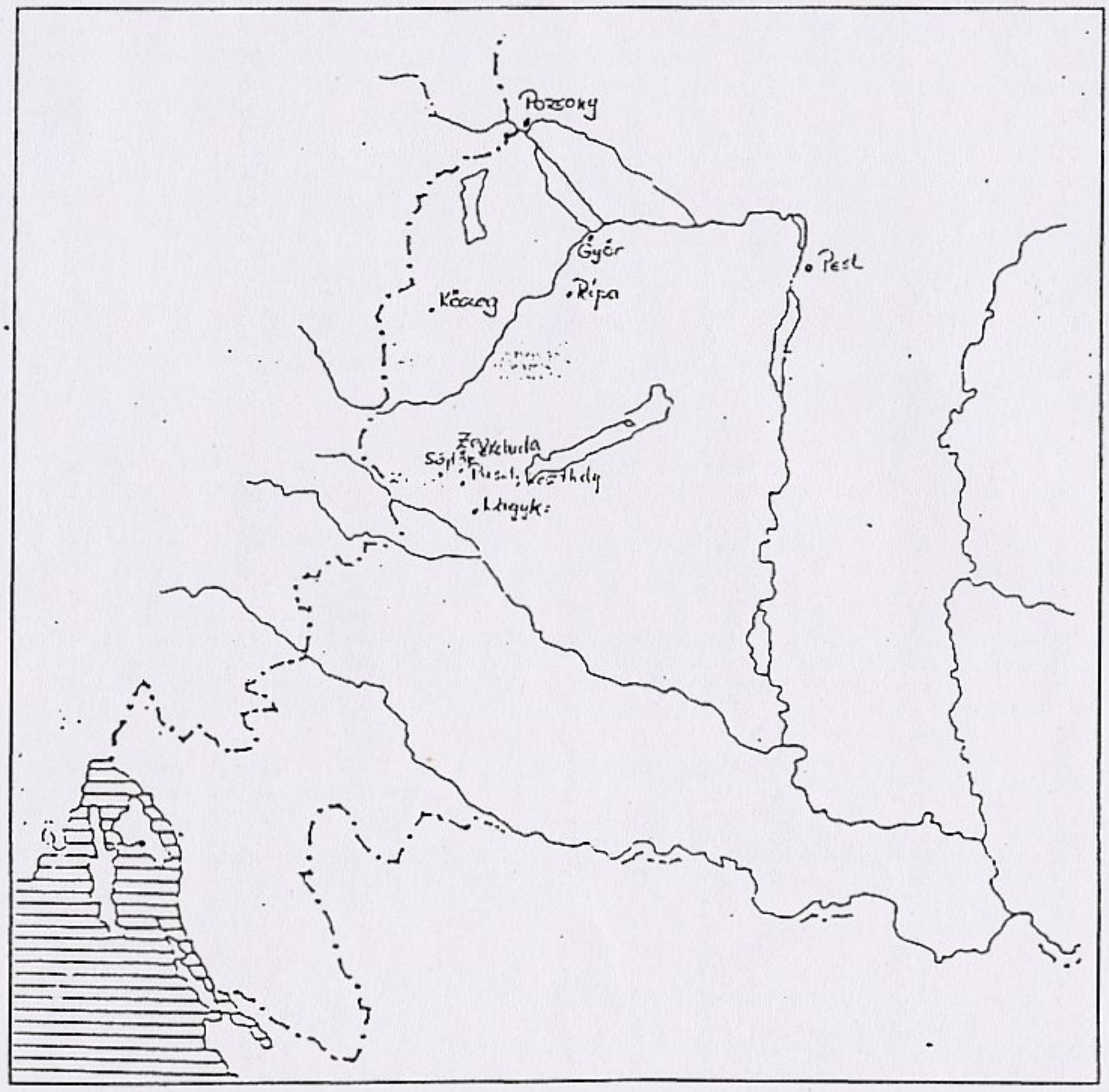

2) TOTO

1. Honnan származik a Deák-család?
   1 Jósecz
   2 Zsitkóc
   X Zsizsekszer

2. Kinek a birtokaival alapozta meg vagyonát a Deák-család?
   1 Zajgár Zsuzsanna
   2 Sibrik Erzsébet
   X Hertelendy Anna

3. Milyen tisztséget töltött be Deák Antal a vármegyénél?
   1 főadószedő
   2 főjegyző
   X főszolgabíró

4. Mikor jelent meg Deák Ferenc neve a sajtóban?
   1 1811
   2 1817
   X 1821

5. Hol tanulmányozta először Deák Ferenc a megyegyűlés munkáját?
   1 Zalaegerszeg
   2 Győr
   X Pozsony

6. Deák Ferenc kezdő országgyűlési követként kivel küzdött együtt a jobbágyfelszabadítás ügyében?
   1 Kölcsey Ferenc
   2 Vörösmarty Mihály
   X Kossuth Lajos

7. Minek tartotta Deák Antal a jobbágyfelszabadítás ügyét?
   1 nemzeti ügynek
   2 hóbortosságnak
   X a földesurak magánügyének

8. Miért nem fogadta el Deák Ferenc 1843-ban az országgyűlési követséget?
   1 nem akart adózni
   2 beteg volt
   X a megbízáshoz vér tapadt

9. Milyen tisztséget viselt Deák Ferenc a Batthyány-kormányban?
   1 belügyminiszter
   2 igazságügyminiszter
   X pénzügyminiszter

10. Melyik választókerületet képviselte Deák az első népképviseleti országgyűlésen?
   1 zalaszentgróti
   2 zalaegerszegi
   X nagykanizsai

11. Ki vásárolta meg 1854-ben a kehidai birtokot?
1 Baronyi Ede
2 Széchenyi Istvánné
X Károlyi István

12. Ki volt Deák Ferenc élete során legbizalmasabb barátja?
1 Bajza József
2 Oszterhueber József
X Eötvös József

13. Hol lakott Deák pesti tartózkodása idején?
1 Magyar Király Szálloda
2 Britannia Szálloda
X Angol Királyné Szálloda

+1 Az 1867-es koronázáskor a király melyik oldalán állt Deák Ferenc?
1 jobbján
2 balján
X nem volt ott

2 X X 2 2 1 2 X 2 1 2 2 X + X

3) Korabeli idézetek
Öt idézetet hallotok. Ki, milyen témában (vagy kihez) írta az elhangzó idézeteket?

"...midőn a háziadónak a nemességgeli elvállalási életkérdése a ránk jövő április 3-án tartandó közgyülekezetünkben Zalaegerszegen tárgyaltatás alá fog jönni, nem kétlem, hogy szántói járásbeli nemességgel együtt tartva, vérrel szerzett nemesi szabadságunk vezéreltetése érdemében segédkezet ne nyújtsanak. Az adónak elvállalásával következhető veszélyek e következendők: mihelyest annak csak egy részét elvállaljuk, azonnal vérrel szerzett, felséges királyunk által biztosított nemzeti szabadságunknak megcsorbítására alkalmat adunk, és végét nem érjük a folyton folyvást növekedő adók sorának!"

"Kívánja-e gróf Széchenyi István elvenni tőlünk azon jó földjeinket, melyekből élünk, melyek egyedül tartanak fel bennünket? Kívánja-e maga sokkal rosszabb földjeiért elvenni, s azzal szegény hív jobbágyait károsítani? Ezt kérdi közülünk minden jó ember és mindenik azt feleli: ha akármi prókátori mesterkedésekkel megnyeretett is, - gróf Széchenyi István nem képes illy birtokot elfogadni [...]. Engedjen bennünket élni Méltóságos Gróf, s mi is, ennek utána is, e szerént fogunk maradni igaz hív jobbágyi:..."

"A bizodalom, melyet a T. Közönség irántam nyilvánított, erősíteni fog hogy ne csüggedjek, s öröm érzéssel tölti el keblemet annyival inkább, mert azon megyétől származik, mely szülő földem, melyhez életem legszentebb emlékei kötnek.
Fogadja a Tekintetes Közönség e bizalomért mély tisztelettel ki jelentett őszinte köszönetemet..."

"Felelős kormányunk engemet állított föl teljes hatalommal a Dráva hosszú vonalon királyi biztosul, a most rendelkezésem alatt lévő csekély katonaság számát 4000-re ajánlván felemelni. [...]
Zala megye fiai mindenkor első sorban foglaltak helyet azok közt, kiket a haza szent tüze állandóan hevíté - meg vagyok győződve arról, hogy jelen komoly körülményeink közt is azon kitűnők közé tartozandnak, kik elsők viendik az áldozatot hazánk szent oltárára."

"Hogy szeretsz; annak örülök, 's er'tte én is szeretlek; sött szeretnélek talán akkor is, ha Te nem szeretnél engem..."
"Lustaságomért ne pörölj. Szeress gyöngeségeimmel, 's akkor szeretsz igazán."

Forintos György konzervatív kortesvezér (1843) adózás elleni felhívása
A pölöskei jobbágyok levele földesurukhoz, Széchenyi Istvánhoz
Deák Ferenc levele Zala megyéhez.
Intézkedések a horvát veszély elhárítására; Csány László levele Zala megyéhez
Deák Ferenc levele Vörösmarty Mihályhoz

4) Deák és Vörösmarty barátsága
Állítsanak össze a csapatok párbeszédet (10-15 mondat) a két barát, Deák Ferenc és Vörösmarty Mihály elképzelt találkozásáról! A csapatok 2-2 játékosa jelenítse meg a találkozást, adja elő "Deák és Vörösmarty ismét együtt" című jelenetet!"

egyéni megoldás

5) Kilenc kérdés – kilenc válasz = 1 kép
Villámkérdések következnek, melyekre rövid gondolkodási idő után írásban kell válaszolnotok. Minden jó válaszért egy képrészlet jár. Végül rakjátok össze a részleteket egy egésszé! Milyen címet írnátok a kép alá?

a) Az 1843-i véres választások után mikor vállalt újra országgyűlési követséget Deák Ferenc?
b) Mikor lett igazságügyminiszter Deák Ferenc?
c) Kihez intézte Deák a következő sorokat? "Kedves szülőföldem, Zala, már más alkalommal is képviselni szerencsém volt, azon vidék, melyben életem legnagyobb részét töltöttem, mely látta bölcsőmnek ringását, melyhez a legszorosabb, legszentebb láncok kapcsolnak, parancsolt újra velem s követévé választott."
d) Mire törekedett Deák Ferenc a lázadó horvátokkal szemben?
e) Az 1848-as törvények közül melyik volt Deák legjelentősebb alkotása?
f) Kihez ment követségbe 1849. január 2-án Batthyány Lajos és Deák Ferenc?
g) Milyen feltételekkel engedte volna vissza a császári főparancsnok Deákot az országgyűlésbe?
h) Hol tartózkodott Deák a szabadságharc idején?
i) Miért nem ítélte el a hadbíróság Deák Ferencet 1850-ben?

a) 1848 március végén (Csúzy Pál lemondása után)
b) 1848. április 7-én
c) Debrecen városához
d) békés kiegyenlítésre (megegyezésre)
e) az úrbéri szolgáltatások megszüntetéséről szóló törvény

f) Windischgraetz herceghez (császári főparancsok)
g) ha rábeszéli őket a feltétlen megadásra
h) Kehidán és Pesten
i) mert nem vett részt a trónfosztó országgyűlésben
az összerakott kép: a Batthány-kormány

6) Képfelismerés
Tíz, Deák életében keletkezett alkotás (építmény, szobor, közlekedési eszköz) képét láthatjátok. Mit ábrázolnak a képek? Melyik évben jöttek létre ezek az alkotások?

1.

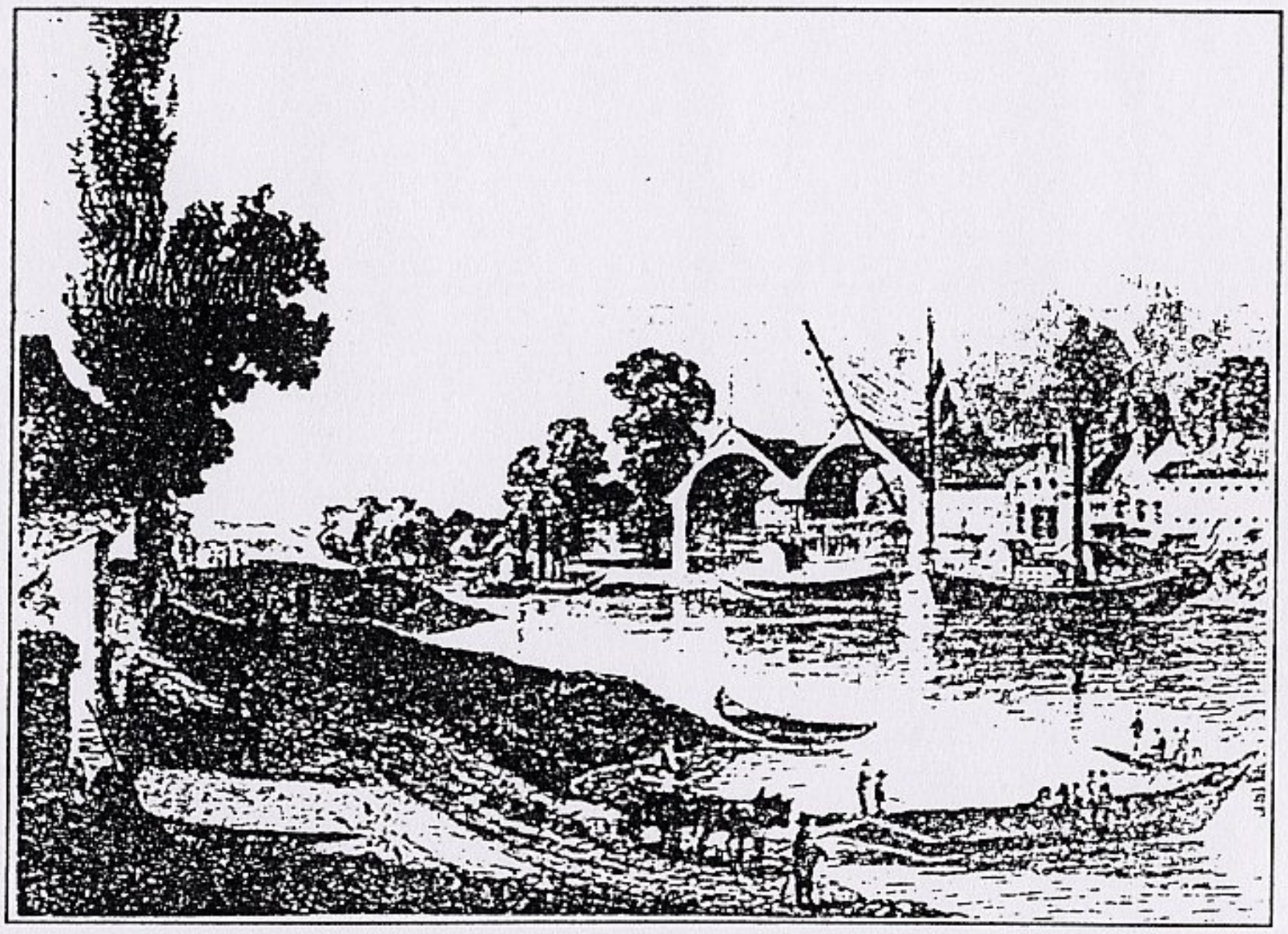

2.

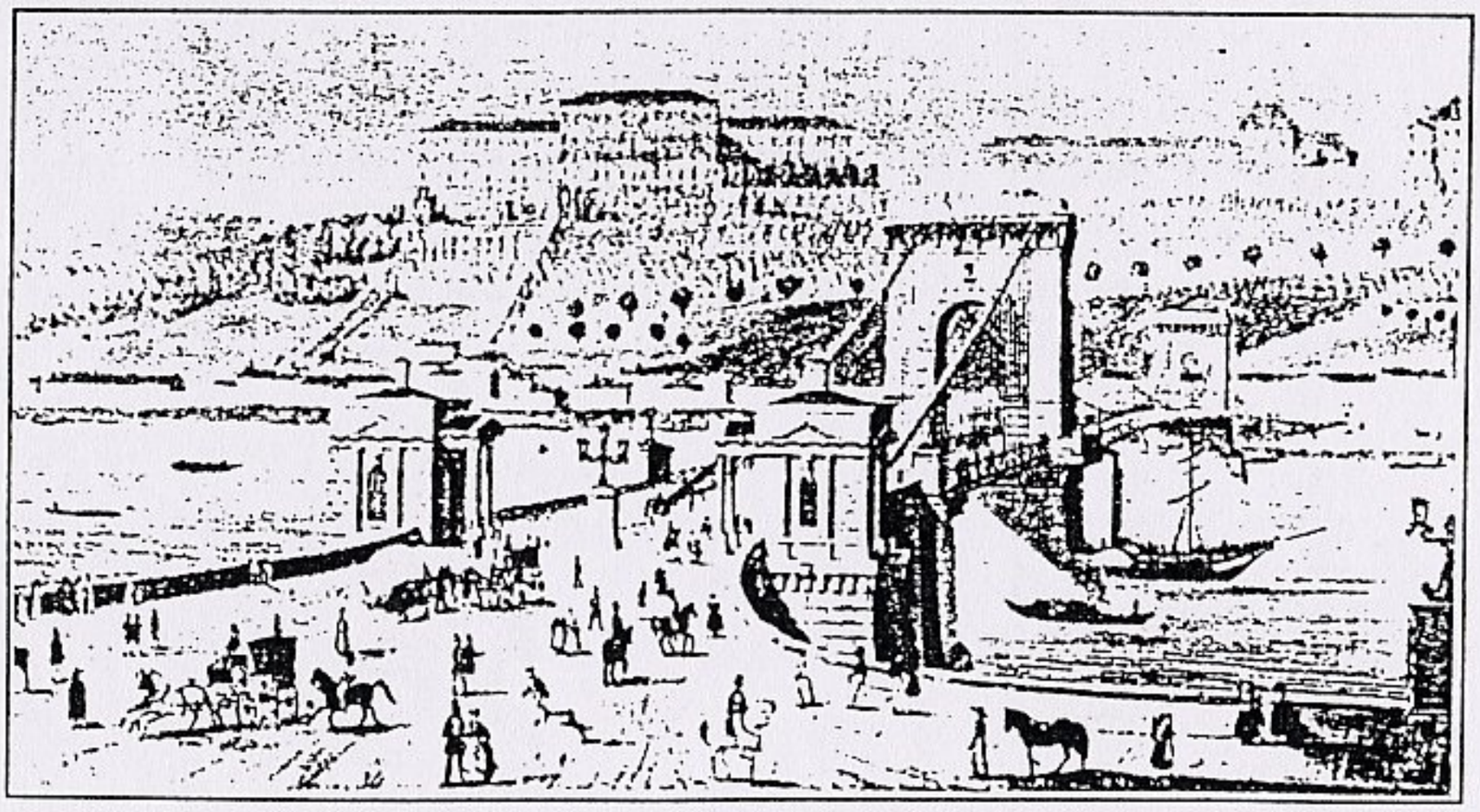

3.

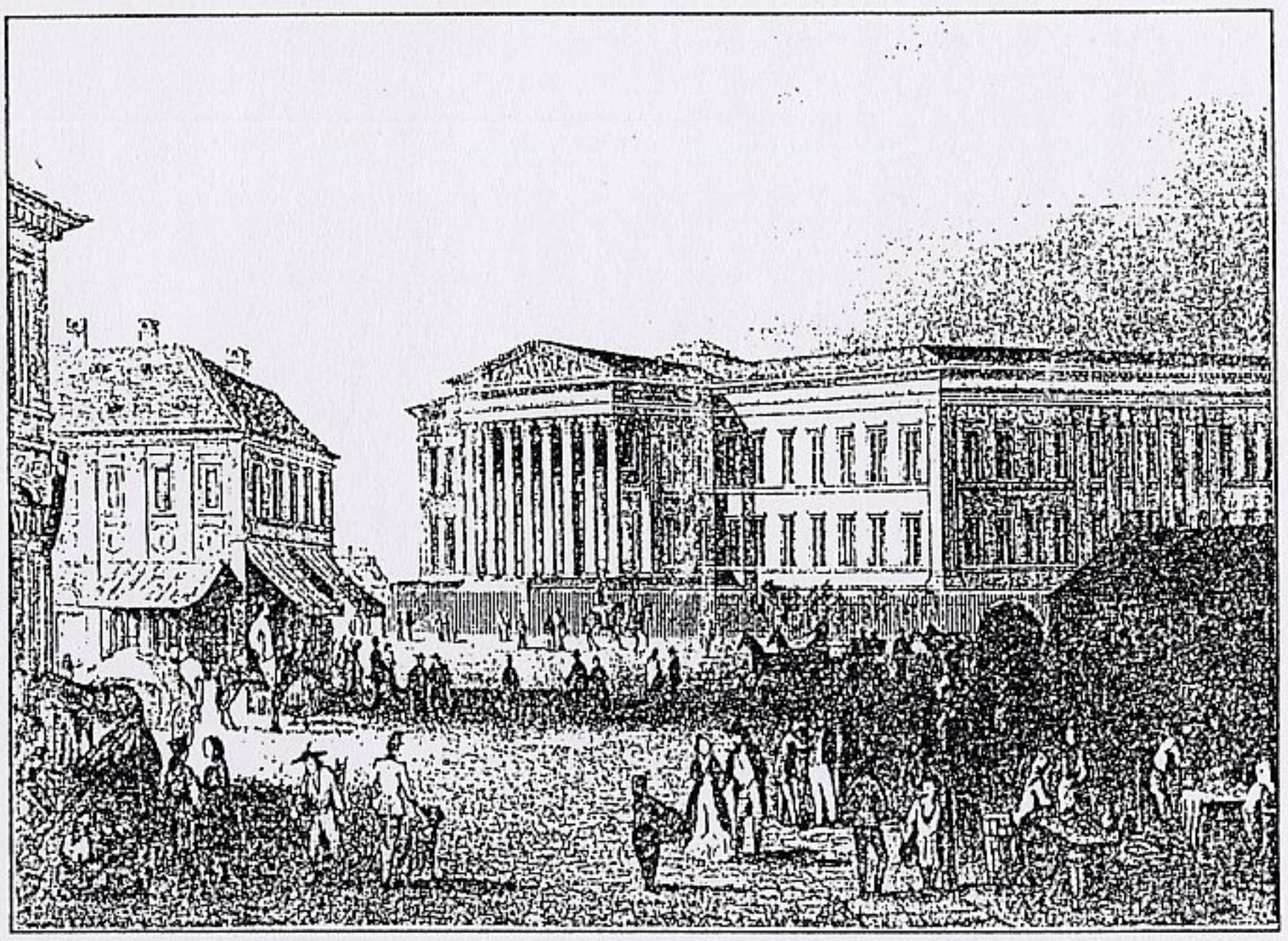

4.

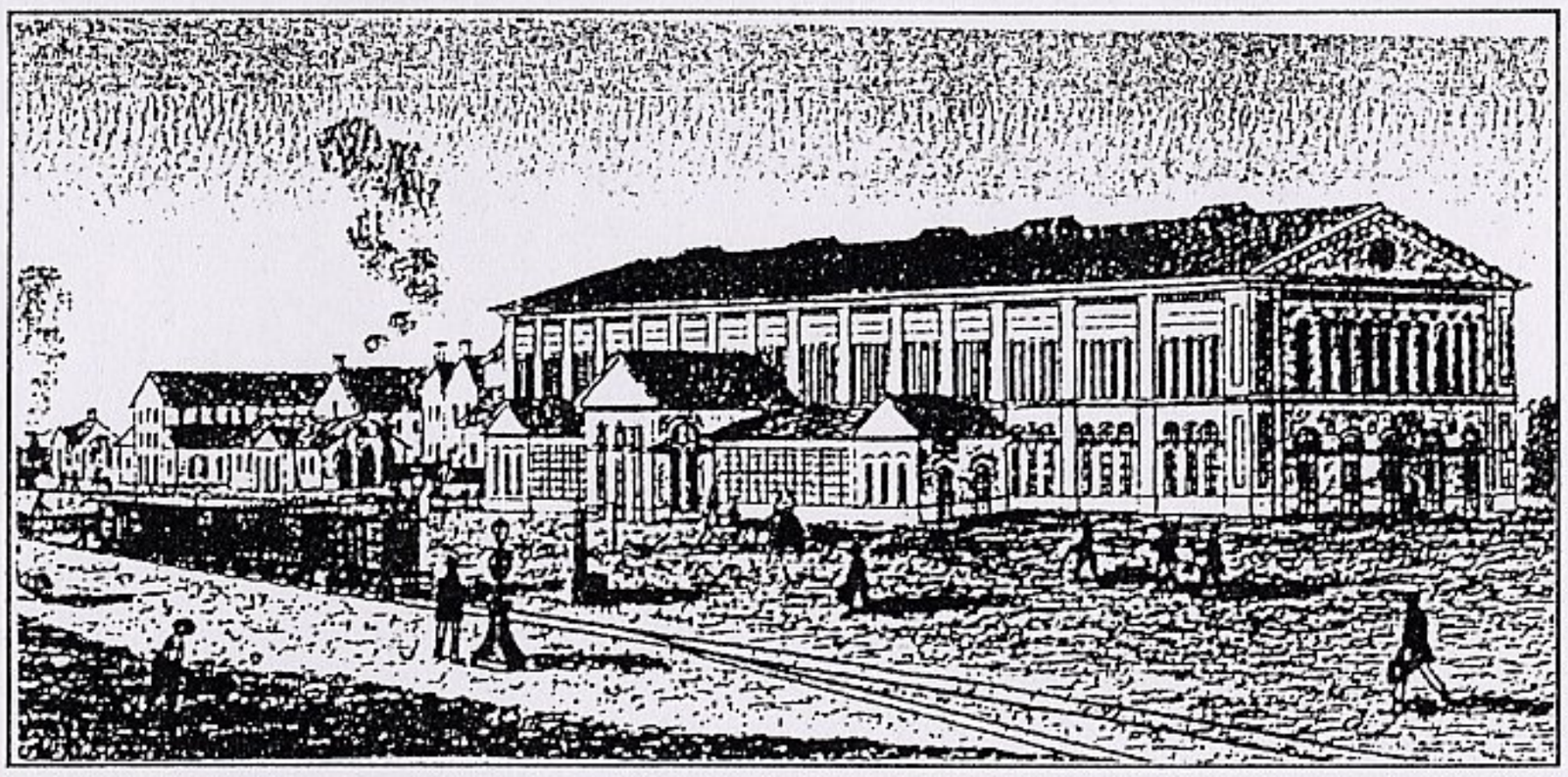

5.

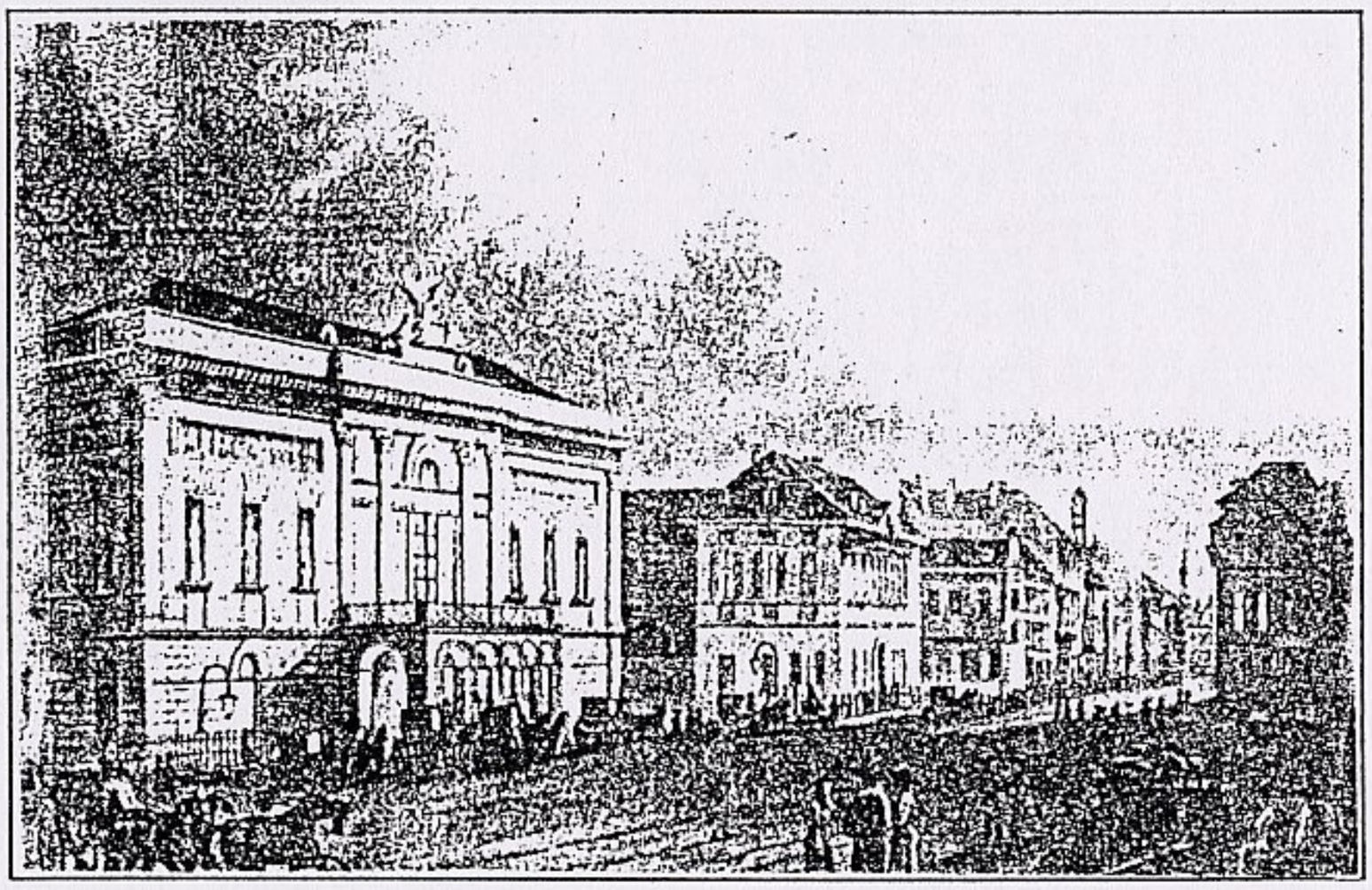

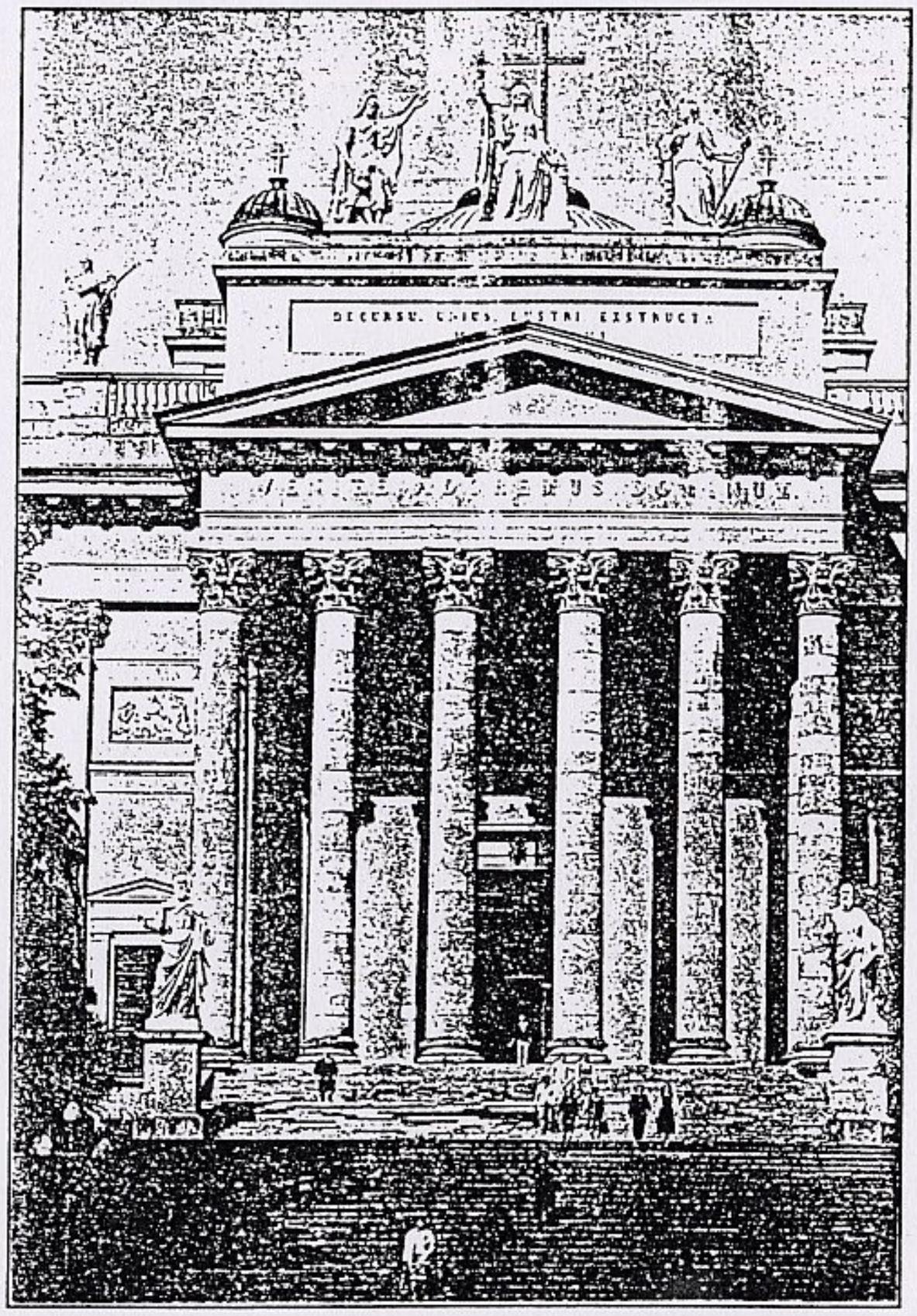

6.

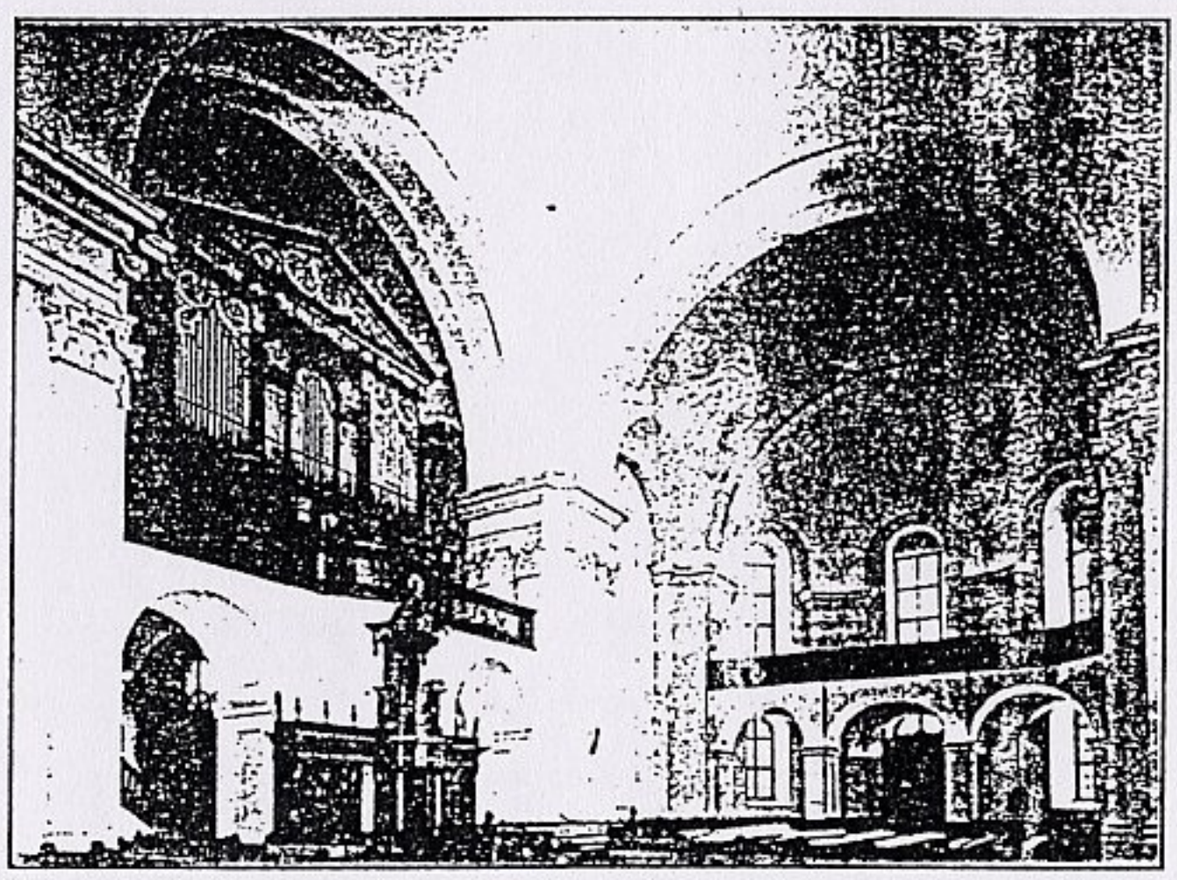

7.

8.

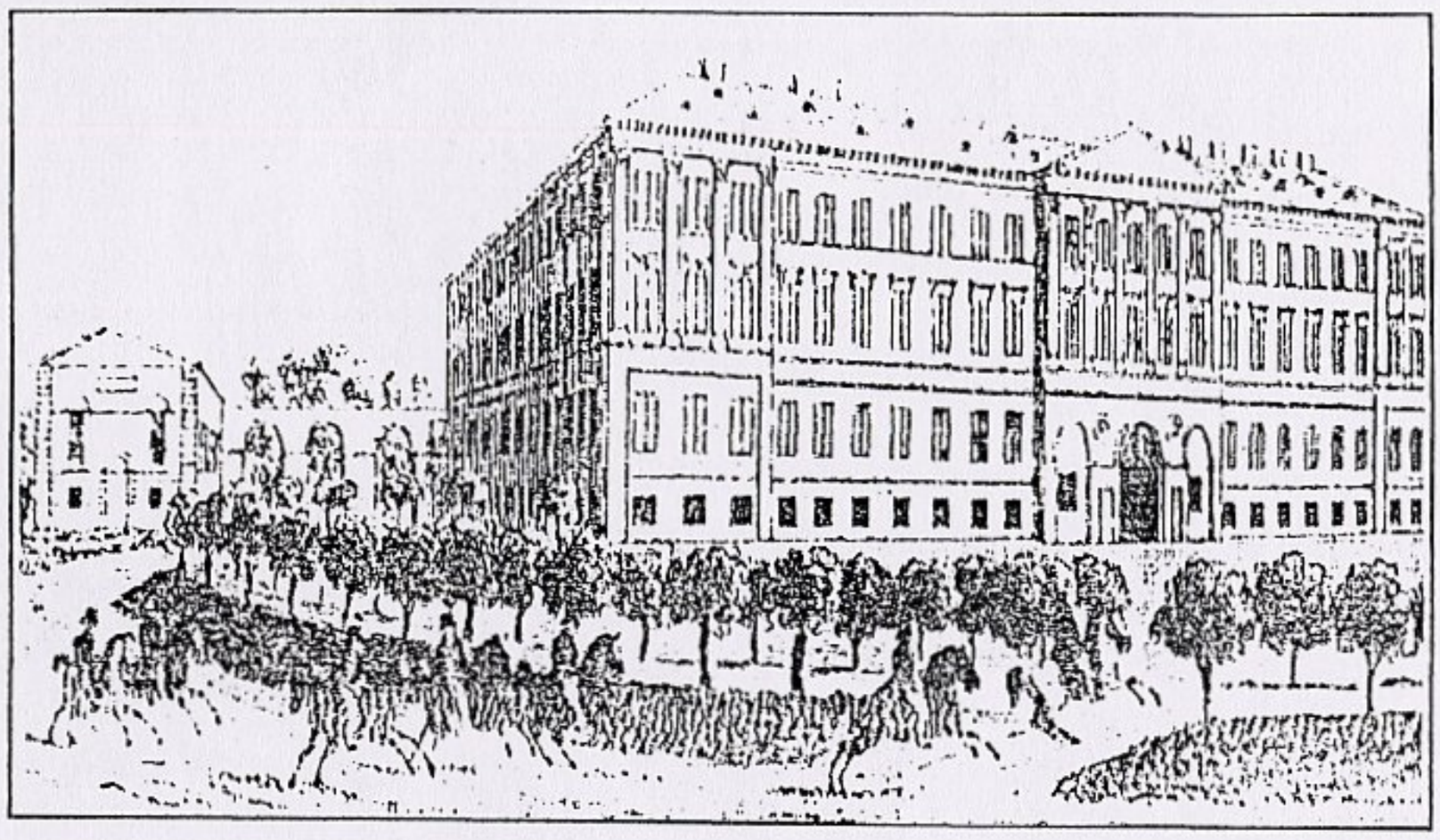

9.

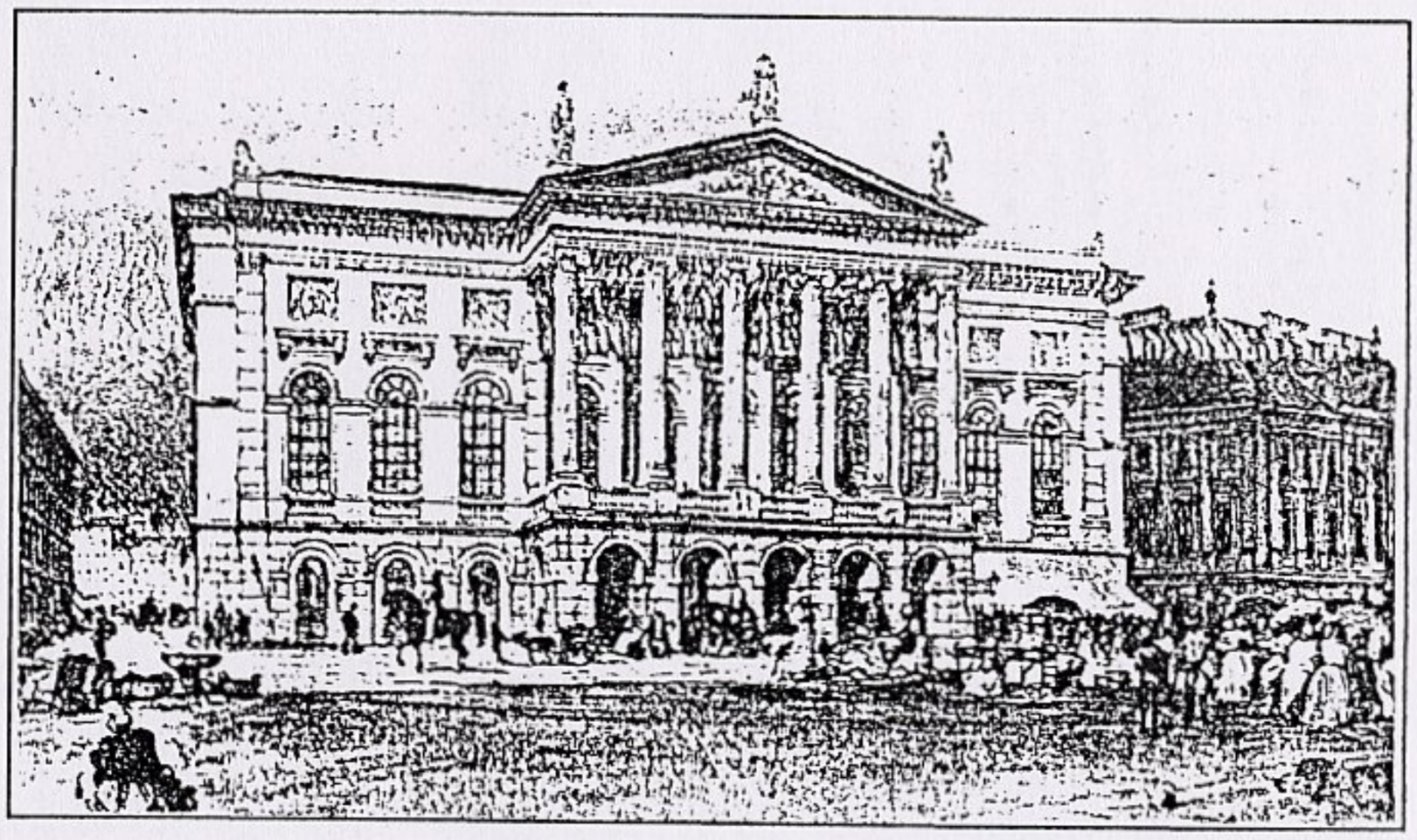

10. 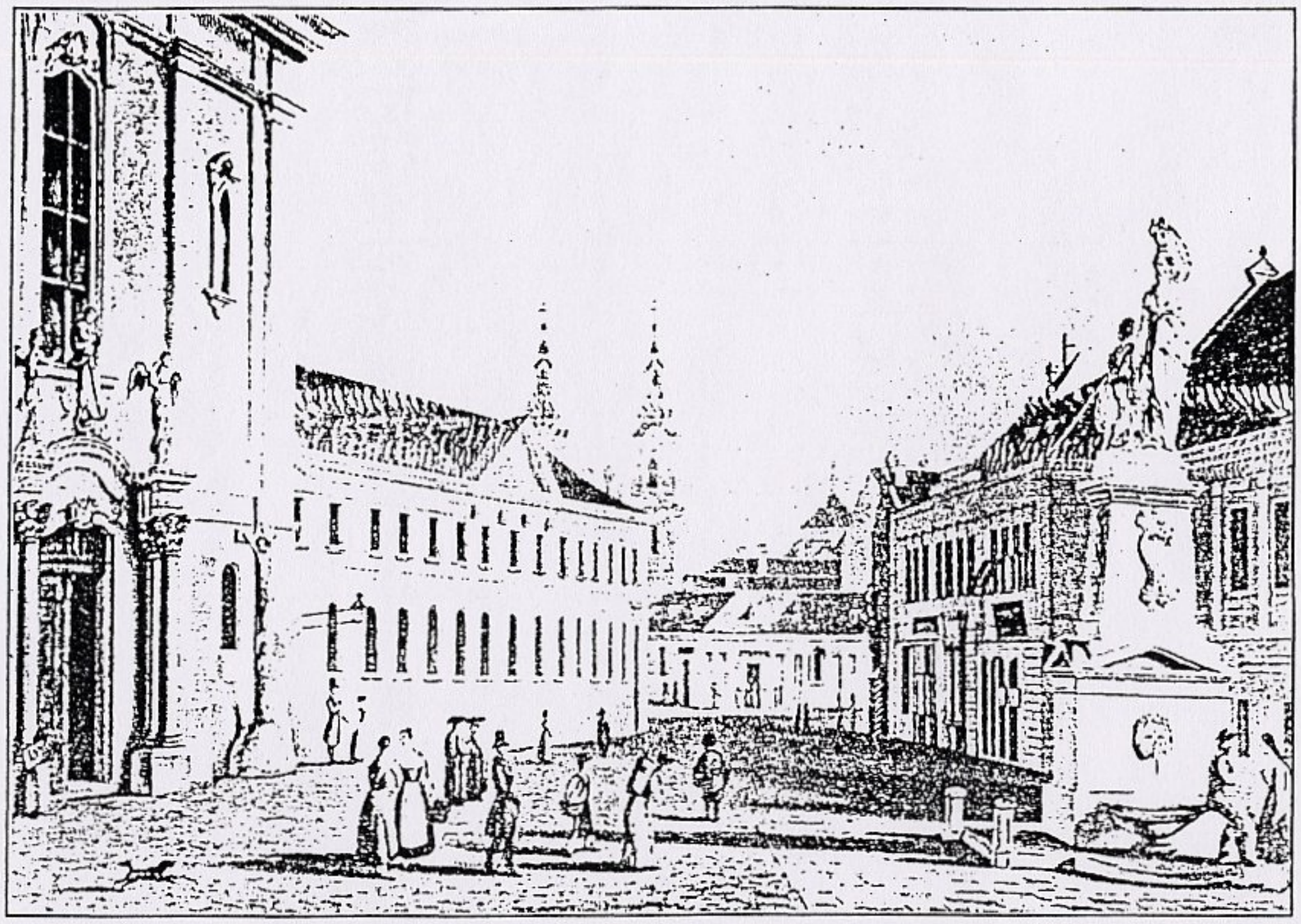

1) Óbudai Hajógyár – 1830
2) Lánchíd – 1842-1849
3) Nemzeti Múzeum – 1840-es évek
4) Nyugati pályaudvar elődje – 1846
5) "régi" Nemzeti Színház – 1837
6) egri római katolikus főszékesegyház – 1837
7) debreceni református Nagytemplom – 1805-1821
8) Ludovika Akadémia – 1830-36
9) Vigadó épülete – 1849-ben elpusztult, majd 1865-ben építették
10) Nereidák kútja a Ferenciek terén – 1835

7) Deák Ferenc és az utókor

Deák Ferenc emlékét Zala megyében is szobrok, emléktáblák őrzik. Utolsó feladatunkat tartalmazó 2. számú borítékot a "haza bölcse" nevét viselő könyvtár közelében helyeztük el. Keressétek meg a borítékokat, s oldjátok meg a feladatot!

2. számú borítékban a feladat:

A napokban jelent meg "A szabadságharc emlékei Zalában 1848-49 " című kiadvány. Keressétek meg a Deák Ferenc Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárában ezt a könyvet, és segítségével válaszoljatok a következő kérdésre: Zala megyében hol találhatunk Deák Ferenc emlékét idéző szobrot vagy emléktáblát?

Emléktáblák

1) Söjtör, Deák Ferenc u. 156. Deák szülőházának bejárata mellett
2) Söjtör, római katolikus templom bejárata mellett

3) *Kehidakustány, Kúria u. 6. Deák-kúria jobb oldali sarkán*
4) *Nagykanizsa, Sugár u. 13. Hunyadi János Általános Iskola homlokzatán*
5) *Pusztaszentlászló, Kossuth u. 92. volt Oszterhueber kúria falán*

Szobor

1) *Zalaegerszeg, Deák Ferenc tér*
2) *Kehidakustány, Kúria u. 6. Deák-kúria kertjében*
3) *Söjtör, Deák Ferenc u. 140. Deák Ferenc Általános Iskola épülete előtt*
4) *Nagykanizsa, Deák tér 5.*
5) *Zalaegerszeg, Rákóczi u. 30. Zrínyi Miklós Gimnázium udvara.*

Versenyt eldöntendő kérdés: Melyik nagy katasztrófáról írt Deák Ferenc forrás értékű tudósítást?

1 az 1838-as pesti árvízről
2 az 1826-os zalaegerszegi tűzvészről
X az 1831-es kolerajárványról

az 1826-os zalaegerszegi tűzvészről

Felhasznált irodalom

Deák Ferenc. Vál. Molnár András. Bp. 1998.
Estók János: A boldog békeidők. Bp. 1998.
Kiss Gábor: "A tekintetes megye közönségének alázatos szolgája..." Dokumentumok Deák Ferenc életéből. Zalaegerszeg, 1988.
A szabadságharc emlékei Zalában. Szerk. Béres Katalin. Zalaegerszeg, 1998.
Zala megye történelmi olvasókönyve. Szerk. Molnár András. Zalaegerszeg, 1996.
Závodszky Géza – Hermann Róbert: Nemzet születik. Bp. 1997.

EMLÉKLAP

részére
a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban megrendezett
„Deák Ferenc élete és munkássága”
című történelmi vetélkedőn való részvételért.

Zalaegerszeg, 1998. október 16.

Kiss Gábor
igazgató